

Pred praznikom kovinarjev

Ni naključje, da so kovinarji Jugoslavije sprejeli 10. oktober kot svoj praznik, saj je ravno na ta dan 1910. leta mladi kovinarški delavec Josip Broz postal član Zveze sindikatov kovinarških delavcev.

Kovinarji Jugoslavije so lani z radostjo in ponosom izrazili svojo željo, da ta dan sprejmejo za svoj praznik in s tem izkažejo globoko spoštovanje do osebnosti in dela tovariša Tita, ki je vtkano v zgodovinske zmage delavskega razreda in samoupravne neuvrščene socialistične Jugoslavije.

Samoupravni razvoj naše družbe zahteva vsestransko in popolno usposobljenost delovnih ljudi, ker so oni osnovni ustvarjalci dohodka in nosilci novih družbenih odnosov. Naš razvoj zahteva polno afirmacijo ustvarjalne osebnosti delavca v vseh oblikah delovanja. Medtem pa se izpolnjevanje vseh vrednosti delovnega ustvarjanja najbolje in najceloviteje izraža samo skozi delo in v delu. Zaradi tega v zadnjem času dajemo mnogo poudarka organiziranju proizvodno delovnih tekmovanj, da bi s tem dali svoj doprinos za uresničitev teh načel. Vsebinska naša preobrazba je namreč v tem, da se samo skozi delo in rezultate dela ustvarjajo pogoji, da delavec samoupravlja odočloča o svojem delu in njegovih rezultatih. To zahteva, da on poleg obvladovanja tehnične kulture dela istočasno pridobiva nova znanja, ki mu koristijo pri vsakodnevem delu. S tem delavec pridobiva nov položaj in vlogo v družbi pri izgradnji samoupravnega socializma.

Delovna tekmovanja, katera organiziramo v TOZD kovinske stroke, v okviru občin in regij ter na ravni republike in federacije brez dvoma dajo svoj doprinos pri jačanju bratstva in enotnosti in delavske solidarnosti ter odpirajo nove vidike in dajejo široke možnosti, da se neposredni proizvodni spoznanja s sodobno organizacijo dela, tehnologijo, znanstvenimi in drugimi dosežki v delovnih procesih.

Dosedanja tekmovanja kovinarjev so se pozitivno odrazila tudi v smeri povečanja produktivnosti dela, izboljšanja kvalitete dela ter razvoju inovatorske in racionalizatorske dejavnosti med delavci.

Tovrstna tekmovanja pa naj ne bi bila le ob praznovanju Dneva kovinarjev, ampak naj bi se odvijala trajno skozi delo in naj bi zajela vseh 150.000 kovinarjev v SFRJ. Doseženi rezultati pa nam bodo brez dvoma omogočili, da bo naše praznovanje lepše.

Tudi v Iskri je mnogo kovinarjev, ki bodo 10. oktobra praznovali svoj praznik. Ob tem jim iskreno čestitamo in želimo, da njihov tekmovalni duh ne bi pojenjal, kar bo brez dvoma v korist njim in nam vsem jutri in v prihodnje.

Jože Čebela

S tretjega zasedanja DS

Ob nekoliko skromnejši udeležbi delegatov je bilo v petek, 29. septembra tretje zasedanje delavskega sveta SOZD Iskra, čigar prva točka je zajemala pregled zadolžitve z 2. zasedanja DS. Predsednik Otmar Zorn in sekretar DS Bogo Mohar sta poročala o sprejemu Poslovnika o delu DS in drugih organov ter o sprejemu samoupravnega sporazuma o ustanovitvi interne banke SOZD Iskra. Opravičena kritika je bila izrečena o tem, da povsod teh dokumentov, kljub dogovoru še niso sprejeli.

Sledila je analiza poslovanja SOZD Iskra v I. polletju, ki jo je podal E. dvar Delopst, dopolnil pa Anton Bukinis z analizo vzrokov za izgube v nekaterih TOZD in z ukrepi za njihovo odpravo ter za odpravo nesorazmerij v zaposlovanju in na področju investiranja, kakor tudi z informacijo o poteku sanacije TOZD Montaža v Idriji.

S poročilom o izvoznih dosežkih v osmih letošnjih mesecih ter s predlogom ukrepov za uresničitev načrtovanih izvoznih obveznostih je analizo o poslovanju SOZD Iskra dopolnil Marcel Božič. O delu odbora za razvojni program in raziskovalno dejavnost je poročal predsednik odbora Jurica Zadravec in DS predlagal vrsto konkretnih sklepov za učinkovitejšo izpolnjevanje svojih nalog.

V nadaljevanju 3. zasedanja DS SOZD Iskra je nato poročal Dušan Pirc o stanju projekta mikroelektronike in problemih, ki spremljajo uresničevanje tega projekta.

Predsednik komisije za imenovanje predsednika in 4 članov poslovnega kolegija SOZD Iskra Jože Čebela je nato predlagal, delegati DS pa so izglasovali imenovanje: za predsednika poslovnega kolegija SOZD Iskra Jožeta Hujsa, za njegovega pomočnika Ljubana Artiča ter za člana poslovnega kolegija za družbeno pravne zadeve Pavla Gantarja in za dejavnost Koordinacije investicij, kakovosti in usklajevanje nastopov Iskre v organih in telesih SEV Vladimira Klavska. Za v.d. člana poslovnega kolegija za koordinacijo delovanja Iskre v organih zborno qn drugih družbeno gospodarskih institucijah pa je bil imenovan Ivo Klešnik.

Na predlog komisije za imenovanje vodje delovne skupnosti skupnih služb SOZD Iskra je bil za vodjo imenovan Bogo Mohar, na predlog IO KOOO sindikata pa za člana komisije za razpis mesta direktorja Šolskega centra Iskra Ivan Cvar, za predstavnika v svet ŠC Iskra Silvester Logonder in za skupnega delegata neposrednih podpisnic družbenega dogovora o izgradnji in financiranju kulturnega doma Ivan Cankar v svet kulturnega doma Boštjan Barborič. Prav tako je bil za v.d. glavnega urednika glasila Iskra imenovan Mitja Tavčar.

DS SOZD Iskra je nato po pojasnilu predloga poslovnega kolegija izglasoval predlog o tem, da Iskra prevzema pokroviteljstvo nad košarkarskim klubom Brest — Olimpija. Za konec zasedanja je Pavle Gantar informiral delegate o programu usklajevanja samoupravnih splošnih aktov v TOZD, DO, delovnih skupnostih in SOZD Iskra.

JUBILEJNA—25. RAZSTAVA »SODOBNA ELEKTRONIKA«

Včeraj so na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani zaprli letošnji jubilejni mednarodni sejem „Sodobna elektronika 78“. Letošnja prireditev, katere si, seveda brez Iskre ni moč zamisliti, je bila rekordna v vsakem pogledu — tako po številu razstavljalcev, eksponatov, kakovosti in oblikovnosti, in ne navsezadnje tudi po številu poslovnih partnerjev, tako iz Jugoslavije, kot iz tujine.

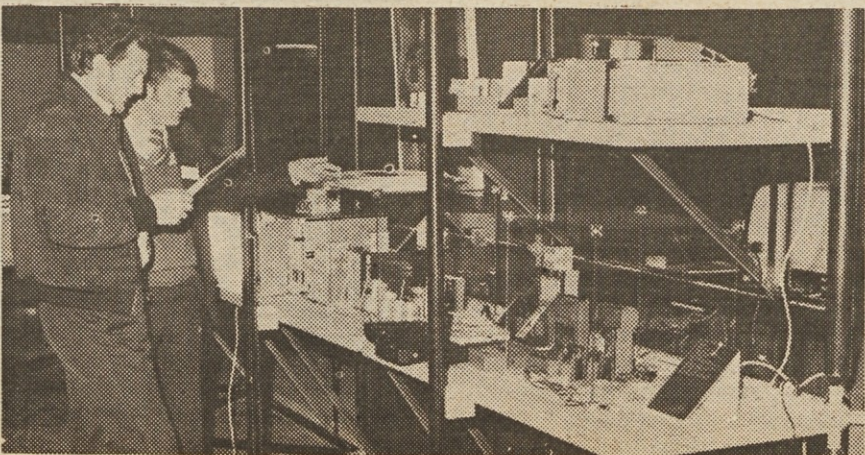
Na „Sodobni elektroniki“ je razstavljalo skupno 500 delovnih organizacij in ustanov, od tega iz Jugoslavije skupno 71, preostali pa so bili iz tujine, največ iz Zvezne republike, (127), ZDA (76), Avstrije, Švice in Velike Britanije, Francije, Italije itd. ... Zapisati tudi velja, da je bilo vseh 17.000 kvadratnih metrov razstavnih površin na GR razprodanih že na začetku tega leta.

Posamezne panoge dejavnosti s področja elektronike so bile po obsegu zastopane v približno takem vrstnem redu: na prvem mestu so bili sestavni deli elektronskih naprav in elementi, sledila jim je zabavna elektronika, na tretjem mestu je bila profesionalna elektronika, na četrtem so bili oprema in naprave za proizvodnjo, v nekoliko manjšem obsegu pa so se zatem zvrstili izdelki telekomunikacij,

merilne tehnike in opreme, avtomatizacije, radijske in televizijske difuzije, elektronski računalniki in periferne naprave, viri električne energije ter vakuumna tehnika.

Seveda pa je bilo na sejmu moč dobiti tudi strokovno literaturo ali pa si ogledati kadrovske opreme s študijem itd.

O sami Iskrini prisotnosti na sejmu „Sodobna elektronika“ pišemo na drugem mestu, kljub temu pa naj že zdaj posredujemo mnenje nekaterih vodilnih Iskrinih delavcev, da postaja sejem elektronike iz leta v leto bolj specializiran, k temu pa je stremela tudi Iskra in je dala poudarek bolj resnični elektroniki — mikroelektroniki, računalništvu in avtomatizaciji, kot pa izdelkom široke potrošnje, ki so preplavljali stojnice drugih razstavljalcev. Sodobna elektronika 78 je bila tudi lepa priložnost za številne simpozije in strokovne seminarje. Lahko ugotavljamo, da se je večina strokovnjakov s področja telekomunikacij, elektronskih sestavnih delov, elementov in materialov, nadalje s področja uporabe mikroprocesorjev v merilni tehniki in uporabe elektronike v energetiki udeleževali teh simpozijev in posvetovanj. Organizator teh spremljajočih prireditev je bila Elektroteh-

Razstavljeni izdelki iz TOZD Instrumenti, Otoče.

Letošnje jubilejno 25. mednarodno razstavo „Sodobna elektronika“ na Gospodarskem razstavišču je odprl podpredsednik ZIS Gojko Ubiparip.

Priznanja Iskri

Slovesna otvoritev letošnjega jubilejnega mednarodnega sejma „Sodobna elektronika 78“ je bila v ponedeljek, 2. oktobra, v festivalni dvorani. Udeležence je najprej pozdravil glavni direktor Gospodarskega razstavišča Leopold Krese. V priložnostnem govoru je poudaril, da letošnja jubilejna razstava ni le največja jugoslovanska prireditev te stroke, temveč je tudi izredno pomembna v mednarodnem svetu elektronike. Iz skromne prve razstave radia in telekomunikacij se je razvila v pomembno razstavo celotne elektronske industrije in znanosti s tega področja. V teh petindvajsetih letih sta elektronska znanost, tehnika in proizvodnja dosegli nesluhten razvoj in je tako postala tudi temelj industrije in celotnega družbenoekonomskega razvoja. Tovariš Krese je med drugim tudi poudaril velik napredek jugoslovanske elektronske industrije, ko se s prenekaterimi izdelki uspešno vključujemo v mednarodno delitev dela.

Na slovesnosti ob otvoritvi je direktor razstavišča v nadaljevanju podelil diplome predstavnikom 47 domačim in tujim razstavljalcem, ki že vrsto let neprekinjeno sodelujejo na tej prireditvi. Gotovo je Iskra eden, lahko rečemo tradicionalnih razstavljalcev oziroma udeležencev na „Sodobni elektroniki“, saj je bila pred 25. leti pravzaprav pobudnica in soustanova-

viteljica razstave, zato ni čudno, da je prejela kar sedem diplom. Priznanja so prejeli Iskra kot celota ter njene delovne organizacije Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko, Industrija elementov za elektroniko, Industrija širokopotrošnih izdelkov, Industrija za avtomatiko, Industrija kondenzatorjev in Iskra Commerce.

Na slovesnosti je predstavnik razstavljalca na „Elektroniki 78“ pozdravil tudi predsednik skupščine mesta Ljubljane Marjan Rožič. Tudi on je obširno spregovoril o pomenu elektronike za razvoj našega gospodarstva — orisal je doseganje uspeha ter v grobih črtah označil prihodnost elektronike in sejma kot takšnega.

25. jubilejni sejem „Sodobna elektronika 78“ je odprl podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Gojko Ubiparip. Opozoril je na revolucionarno vlogo elektronike za razvoj znanosti, tehnike in proizvodnih sil ter ob tem spregovoril o naših prizadevanjih, da bi z nenehnim izboljševanjem splošne ravni tehnične opremljenosti dela pospešili rast družbene produktivnosti dela. Obširno je spregovoril o izredno velikem pomenu „Sodobne elektronike“, saj dejstvo, da na njej razstavlja celotna jugoslovanska elektronska industrija dovolj zgovorno kaže na pomen te prireditve za razvoj jugoslovanske elektronike. Tov. Ubiparip je opozoril, da podobno kot v svetu dobi elektronska industrija

(Dalje na 2. strani)

Gostje na otvoritveni slavnosti v Festivalni dvorani.

niška zveza Slovenije, simpoziji pa so potekali v sodelovanju z ustreznimi odbori, in sicer v različnih dvorinah Gospodarskega razstavišča. Na vseh štirih posvetovanjih je bilo podanih okoli 170 referatov, te referate oziroma njihove povzetke pa je kolektiv Gospodarskega razstavišča oziroma Elektrotehniška zveza še pred sejmom razposlala prijavljenim in potencialnim obiskovalcem.

Prva dva dneva „Elektronike 78“, torej v ponedeljek in torek je bil četrti jugoslovanski seminar o uporabi mikroprocesorjev v merilni tehniki — ISEMEC 78. Obravnaval je problematiko stanja ter bodočega razvoja merilne tehnike z uporabo mikroročunalnikov, industrijsko in kosovno procesno proizvodnjo, laboratorijsko merilno opremo, elektrogospodarstva in biomedicine. Udeležence je seznanil z najmodernejšimi dosežki na področju merilne tehnike z novimi sistemskimi rešitvami, pri konkretnih rezultatih v razvoju, gradnji in eksploataciji merilne opreme z vgrajenimi mikroprocesorji.

V torek in sredo je bil 12. jugoslovanski simpozij o telekomunikacijah YUTEL 78. Na njem je bilo predloženih okoli 80 domačih in 10 tujih

referatov, zbral pa je okoli 400 udeležencev. Simpozij je letos pozdravil tudi generalni sekretar najvišjega koordinacijskega telesa za telekomunikacije UIT iz Geneve Mohamed Milly pokrovitelj simpozija pa je bil generalni direktor Skupnosti PTT Jugoslavije Gojko Sokolovski. Osrednja tema simpozija so bile „prenosne poti v telekomunikacijah.“

Zadnja dva dni sejma sta se zvrstila še dva simpozija — štirinajsti jugoslovanski simpozij o sestavnih delih in materialih SD 78 in prvi jugoslovanski simpozij o vodenju in avtomatizaciji elektroenergetskih sistemov VAES 78. Prvi je zajel celotno področje sestavnih delov, obdelal pa je po skupinah pasivne, aktivne in elektromehanske sestavne dele, hibridna in integrirana vezja ter materiale. Namen tega simpozija je bil seznaniti jugoslovansko strokovno javnost z razvojnimi in proizvodnimi dosežki domačih in tujih strokovnjakov.

Simpozij VAES 78 je namenil največ pozornosti vodenju elektroenergetskih sistemov, avtomatizaciji, daljinskemu vodenju in prenosnim potem ter centrom vodenja in informatiki.

Lado Drobež

MIKROELEKTRONIKA IN RAČUNALNIŠTVO V OSPREDJU

Če je želela Iskra na sejmu „Sodobna elektronika 78“ na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani opozoriti obiskovalce na kaj, sta bili to gotovo področji mikroelektronike in računalništva. In v tem je po mnenju številnih obiskovalcev, ki iz leta v leto radi pridejo na našo stojnico, izredno dobro uspelo. Mikroelektronika in računalništvo sta bili v ospredju naše prisotnosti na tej pomembni prireditvi, katere si Iskra resnično ne znamo predstavljati brez nas samih.

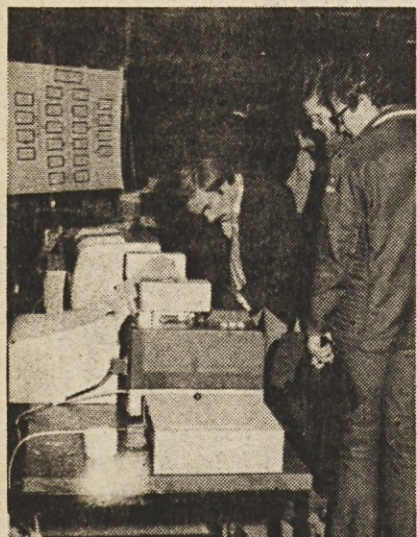
Že lani, še bolj pa letos je bila Iskra med tistimi redkimi razstavljalci, ki se je resnično odločila za prikaz tistih izdelkov, ki sodijo v to področje elektronike, ne pa toliko širokopotrošnih izdelkov, saj je bilo zadnje mesto konec koncev pred dobrimi štirinajsti dnevi na zagrebškem jesenskem velesejmu.

Torej smo na letošnjem sejmu elektronike resnično prikazali vse to, kar izdelujemo ali pa načrtujemo na področju računalništva, mikroelektronike, telekomunikacij, elementov, avtomatike in tudi tistih izdelkov široke potrošnje, ki služijo zgolj kot pripomoček na področju elektronike.

Že po tradiciji je Iskra tudi letos razstavljala v dvorani B Gospodarskega razstavišča, in to na starem prostoru v strogem središču dvorane. Verjetno je le malo Iskrašev, vsaj tistih iz Ljubljane, ki si sejma elektronike niso ogledali, za tiste, ki pa te možnosti niso imeli, naj zapišemo, da so se naši sejmarji, delavci Marketinga iz Iskra Commerce tudi tokrat izredno odrezali: naš razstaveni prostor je bil resnično lep, pa tudi namensko izredno dobro urejen. Nekateri mu zamerijo le to, da je bilo, čeprav na izredno veliki razstavnici površini razstavljenih izredno, izredno veliko izdelkov, kar pa, konec koncev, niti ni takšna napaka: pred leti se je celo dogajalo, da na nekaterih sejmih, verjetno je elektronika izjema, nekatere tovarne sploh niso želele pošiljati svojih izdelkov. „Sodobna elektronika 78“ je torej predstavila domala vse, kar zmoremo v proizvodnji ali v razvoju na področju elektronike.

Osrednja dominantna naše stojnice je bil osmerokotnik. V njegovem jedru je bila razstavljena računalniška tehnika, v obodu pa so si obiskovalci lahko ogledali elemente za računalništvo ter izdelke nekaterih naših delovnih organizacij.

Še na nekaj vsekakor velja opozoriti: Iskra menda še nikoli doslej na kakšni sejemski prireditvi ni predstavila toliko novosti kot na „Elektroniki 78“, to pa je še kako pomembno.

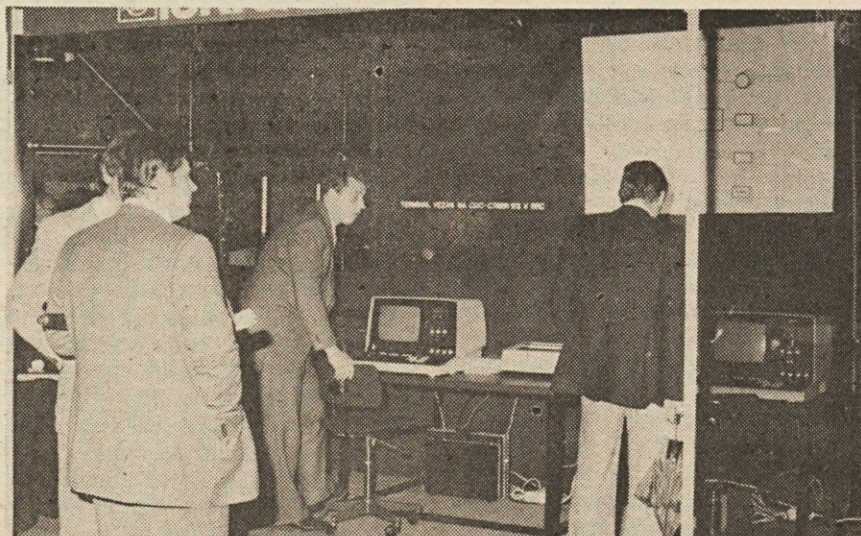

Iskradata 1680, namenjen za procesno področje.

Kajti „spanje“ na zastarelih proizvodnih programih nas lahko še bolj odtuji od svetovne konkurence, ki prav na področju elektronike ne pozna mirovanja, saj sodi prav elektronska industrija gotovo med najbolj dinamične in revolucionarne sektorje gospodarstva.

Naj se sprehodimo po našem razstavnem prostoru. Kot že rečeno, je bil osrednji del stojnice namenjen prikazu Iskrine računalniške proizvodnje in usmeritve na tem področju. Osnovni namen je bil obiskovalcem prikazati le tiste računalnike, ki jih je Iskra že sprejela v svoj proizvodni proces, oziroma jih uvaja kot podpisnica srednjeročnega načrta naše republike.

Razstava sama, kot tudi Iskrini vodiči po razstavi, so obiskovalce opozorili, da naša delovna organizacija osvaja računalništvo v celoti – od proizvodnje nekaterih mikroelektronskih komponent v monolitni in hibridni tehnologiji in drugih profesionalnih elementov za elektroniko prek izdelave zahtevnih finomehanskih delov in uvrščanja vsega tega v naprave in sisteme, do končnega vgrajevanja ma-

Terminal, rezan na RRC.

terialne in programske opreme pri uporabniku.

Iskra je razstavila dva tipična predstavnika naše proizvodnje računalniških sistemov in sicer računalnik ISKRADATA C 18 in različne konfiguracije računalniškega sistema ISKRADATA 1680. Družini sta po zgradbi in po zmogljivosti različni, se pa, če gledamo z uporabnikovimi očmi dopolnjujeta, ker ju združuje mnogo skupnih aparaturnih komponent. Zanju je tudi značilno, da delujeta interaktivno in ju lahko sestavljamo v skladu s potrebami, tako da dodajamo pomnilniške in periferne enote, med seboj pa se lahko posredno in neposredno povezujeta, nastopa pa tudi kot terminala tretjega računalnika.

Za posamezne konfiguracije, ki jih sestavljamo glede na zahtevnost aplikacij in glede na število dnevnih sprememb, lahko uporabimo tele aplikacije:

- splošne in posebne poslovne aplikacije, bančne aplikacije, finančno knjigovodstvo, obračun osebnih dohodkov, fakturiranje;
- spremljanje proizvodnje, izdelava kosovnic, načrtovanje materiala;
- upravljanje v zdravstvu in šolstvu, obračun gradbenih del, grafične obdelave, izobraževanje;
- krmiljenje procesov;
- znanstvene raziskave
- prenos podatkov;
- zajemanje podatkov.

Ekonomist Bogdan Pelc nas je na kratko seznanil tudi s posebnostmi

Poleg dobave ETC Iskra Metaconta 10 C za -olimpiado v Moskvi smo ponudili tudi ekskluzivni elektronski telefonski aparat.

obeh računalniških sistemov. Iskradata C 18 je, na kratko, poslovni in procesni računalnik in ima sposobnost komuniciranja z drugimi sistemi, na njem pa lahko obdelujemo različne poslovne aplikacije. Medtem pa je Iskradata 1680 manjši poslovni računalnik, ki ga lahko uporabljamo tudi v laboratorijih, šolah, in drugje.

Za oba računalniška sistema pa velja, da ju Iskra izdeluje s sistemsko programsko opremo in z aplikativno programsko opremo.

Zanimanje številnih obiskovalcev, seveda pa zlasti strokovnjakov je vzbudil tudi tisti del Iskrine stojnice, kjer so bili razstavljeni izdelki mikroelektronike. Tovarna iz Šentjerneja je razstavila debeloplastna hibridna vezja – aktivna in pasivna. Kot je znano, se ta vezja uporabljajo povsod, kjer je večja stopnja integracije, torej kjer je treba na majhni površini združiti več elektronskih komponent.

Nova tovarna v Stegnah za proizvodnjo MOS-LSI vezij, to je vezij z visoko stopnjo integracije – izdelana so na eni sami silicijevi rezini – je na Gospodarskem razstavišču razstavljala vezja po naročilu in standardna vezja. Med prve naj uvrstimo stikalne matrice EMT 1005 za telefonske aparate ter vezja za smerne in varnostne utripalke za avtomobile. Od standardnih vezij pa naj naštejemo monolitni mikroročunalnik MZ 1100. Ta štiribitni računalnik ima opisan program v notranji polnilnik, in sicer za komuniciranje v telefonskih garniturah. Takšno standardno vezje je tudi časovno vezje MZ 1002. Razstavili smo tri variante, med njimi tudi inačico za industrijske časovne releje. Mladi stegenski kolektiv je nato razstavil

(Dalje na 4. strani)

Priznanja Iskri

(Nadaljevanje s 1. strani)

tudi pri nas med najbolj dinamične sektorje industrijske proizvodnje, saj nedvomno najhitreje absorbira rezultate znanstvenih odkritij in tehnično-tehnoloških inovacij.

Po slovesni otvoritvi, ki jo je popestril in obogatil krajši kulturni program, so si udeleženci ogledali razstavne prostore ter se pri tem dlje časa zadržali prav ob Iskrini stojnici v hali B Gospodarskega razstavišča. Ta obisk smo izkoristili tudi za krajše intervjuje, v katerih so nam ugledni gostje izrekli vse priznanje tako prikazanemu Iskrinemu tehničnemu in tehnološkemu napredku kot oblikovnosti stojnice same, ki je med vsemi 500 razstavljalci iz več kot dvanajstih držav, gotovo najlepša.

Lado Drobež

KAKOVOST VSEH ZA VSE

Z geslom „Kakovost za vse“ se je v preteklem tednu v Portorožu začelo srečanje, ki ga je organiziralo društvo za kakovost v SR Sloveniji. V četrtek in petek se je tako zvrstilo več kot petnajst razmišljanj na to temo, predvsem pa je bil pozitiven aktiven prispevek vseh udeležencev tega posvetovanja, saj je prinesel s seboj ne le vprašanja, ampak tudi veliko izkušenj in celo odgovorov, ki jih je bilo treba le vzajemno pretehtati, soočiti in oceniti.

Srečanje je bilo organizirano v treh skupinah, tako da je bila prva skupina oz. plenarni del organiziran v obliki okrogle mize, kjer so imeli vodje razprave kratke uvodne prispevke, nato pa odgovarjali na konkretna vprašanja. V drugi skupini so delavci iz OZD obravnavali konkretne probleme o kakovosti iz prakse ter dali za vrsto konkretnih problemov pregled nad situacijami in nad rešitvami iz lastnih OZD. Tretji del pa je obsegal razpravo o posameznih tematskih skupinah, in to: organizacijske probleme, motivacijo kakovosti ter planiranje in statistične metode kontrole kakovosti.

Teme so bile zanimive, kar dokazuje tudi pestra in številna udeležba navzočih. Tudi iz Iskre je bilo prisotnih kar nad 40 udeležencev, izmed katerih jih je nekaj imelo tudi referate in so se tudi sicer tvorno vključevali v razpravo.

O srečanju bomo vsekakor v našem glasilu še pisali, saj je prišlo na tapeto marsikaj zanimivega in za vse vzpodbudnega. Za začetek pa bi se pomudili tokrat le pri prvem delu, to je pri plenarnem zasedanju tega srečanja.

Srečanje je otvoril predsednik društva za kakovost v SRS Zdenko Kostanjevec, nakar je sledila okrogla miza. Za uvod v problematiko so vodje diskusije pripravili kratek, zares kratek uvod v problematiko z namenom, da se glavni del odvija v obliki razprave.

Lotar Kozina iz Iskre je uvedel v imenu organizatorjev problematiko z ugotovitvijo, da je boj za kakovost vse bolj potreben, saj je kvaliteta še kako strateškega pomena za nadaljnji razvoj naših OZD, ter da je treba poskrbeti tudi za trajno zagotavljanje kakovosti, si zagotoviti in začrtati najbolj ustrezno strategijo in hkrati tudi potrebne regulative, predvsem znotraj OZD. Prav tako je poudaril, da bi bilo bolj kot doslej pomembno določiti delež kvalitete oz. njeno pomembnost v dohodkovnih odnosih ter tudi poudaril vpliv kvalitete na odrejanje cen ter predlagal, da bi taka izhodišča vnesli tudi v teze zakona o cenah. Dodal je nujnost, da je potrebno pohiteti z vsemi podzakonskimi akti za kvaliteto in standardizacijo.

Dr. Radovan Andrejčič iz Visoke šole za organizacijo dela iz Kranja pa je ob tej priliki načel novo temo iz kvalitete: govoril je o kakovosti za jutri, o vseh dejavnostih pri oblikovanju kakovosti, ki je že postala širši, družbeno-nacionalni pojem, tja do psihičnih in medicinskih vidikov kakovosti. Po drugi strani smo dejansko začeli hlastati za neko totalno kakovostjo, toda treba si je prizadevati predvsem za najvišjo kakovost. Če se vsi trudijo zanj, bodo vsekakor nekateri v kakovosti boljši, drugi slabši. Vedno bolj pomemben postaja problem motivacije za kvaliteto. Težava, s katero se srečujemo v praksi pri nas je pač ta, da zaradi ekstenzivne potrebe na tržišču lahko prodamo vse. V svojem izvajanju je dr. Radovan Andrejčič še posebej poudaril, da je motivacija za boljšo kvaliteto vsekakor družbena naloga in dodal, da tisti narodi, ki imajo na področju kvalitete renome, le-tega niso dosegli s predpisi, ampak predvsem z vzgojo. To pa pomeni proces, ki pa ga moramo pri nas pospešiti. Le tako bomo namreč prišli do stopnje kvalitete, ki bo zagotavljala, da je izdelek, ki ga bomo kupili, zares dober.

Dr. Milan Spasič, pomočnik direktorja jugoslovanskega zavoda za standardizacijo pa se je dotaknil potrebe, da kvaliteto obravnavamo kot faktor za hitrejšo vključevanje v mednarodno delitev dela. Naša država ima mednarodne obveznosti, sodeluje z drugimi državami in pri tem moramo nastopati z mednarodno ravniyo kakovosti. „Kvalitete ne moremo preko noči ustvariti na novi ravni, na taki, kot bi bilo potrebno na mednarodni ravni potruditi pa se moramo, da bomo dosegli vsaj standardno raven.“

Če pa to hočemo doseči, če hočemo biti vključeni v to kolo, pa moramo na tem polju delati, in spet delati. Pri tem je poudaril, da je še kako potrebno, da vidimo, kje so meje kvalitete v posamezni delovni organizaciji, in tudi republiki. In prav zato bi bilo tudi potrebno, da bi vse delovne organizacije tudi vedele, koliko jim manjka, da se bodo lahko uspešno vključile v mednarodno delitev dela.

Tovariš Brane Zlatković iz Rade Končarja pa je prikazal sistem zagotavljanja kakovosti v Rade Končarju, in je naletel na široko odobravanje in poudaril, da so za doseg kvalitete še kako potrebni informacijski pod sistemi. Zato je delitev informacij na tiste, ki zagotavljajo kvaliteto in na tiste, ki kvaliteto ohranjajo nujna. Svetoval jo je tudi tistim DO, ki doslej še nimajo take organizacije.

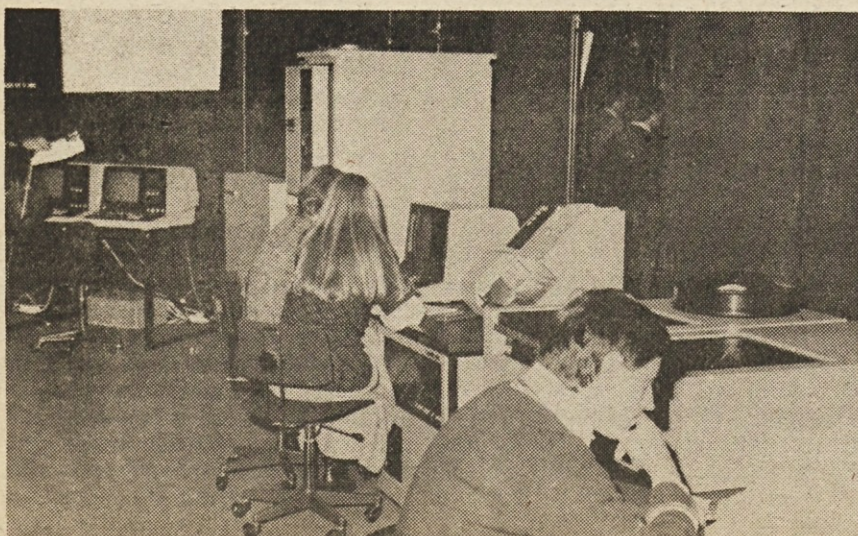
Prof. Vulanović iz Novega Sada pa je spregovoril o politiki in kvaliteti ter dejal, da vse delovne organizacije vodijo neko poslovno politiko včasih tudi na področju kvalitete. Žal vse prepogosto samo govorimo, potem pa bo, kar ho. Tako se tudi dogaja, da pri nekaterih kvaliteta doseže ustrezno raven, pri drugih pa ne. Pod politiko kvalitete bi bilo namreč potrebno razumeti precizno definiranje kvalitete, ki bi zagotavljalo vrhunske dosežke. Poudaril je, da je za doseganje takih uspehov prenekaterikrat res vzrok v slabih materialih, ki jih potrebujemo za določen izdelek, po drugi strani pa je dodal, da mnogokrat tudi primerno oblikovanje reši slabšo kvaliteto. Seveda pa pri takih rezultatih potem vendar ne smemo pozabljati, da v resnici ne dosegamo visokih kvaliteten uspehov.

Ustavil se je tudi pri zanimivem vprašanju, ali višja kvaliteta pomeni tudi višje stroške. Odgovori so potrdili, da je odgovor lahko pozitiven ali ne, saj lahko boljšo kvaliteto dosegamo z boljšo organizacijo in tehnologijo, lahko pa izberemo samo boljši material, ki pa vsekakor pomeni višji strošek.

Magister Franc Pogačnik iz Iskre Elektromehanike Kranj pa je spregovoril o tem, kako bi morali v planiranju vključevati tudi planiranje kvalitete v vseh fazah nastajanja izdelka, do faze, ko izdelek pride na tržišče. S takim planiranjem bi že vnaprej vedeli, kaj hočemo doseči. Žal pa je zaenkrat slika na tem področju tu ali v naših DO in TOZD pomanjkljiva. Imamo sicer organizirano klasično kontrolo kvalitete, toda, ko planiramo materialna sredstva in ostalo, na potrebe in planiranje kvalitete redno pozabljamo, ko pa naknadno ugotovimo, da kvaliteta ne ustreza, pa se zavemo tudi, da zanj nimamo planiranih ne sredstev ne kadrov, ne prostora...

Geslo tega srečanja je bilo res „Kvaliteta za vse.“ In prav je tako. Da pa se ne bi ta srečanja vedno začeljala pod ironičnim geslom „skupno združeni v joku nad kvaliteto“, pa bi bilo prav, da bi si vsi prizadevali za boljši standard kvalitete in tudi za to, da bi vsak sleherni delavec v združenem delu skušal biti na tem področju vsaj tako dober, kot drugi, da bi vsaka DO poskušala dosegati v kvaliteti vsaj take uspehe, kot njeni konkurenti. Samo v tem primeru bo kvaliteta vseh res jamčila vsem.

Mak

Iskradata C 18.

Priznanji za SOZD Iskra in DO Elektromehanika sta prejela predsednik Otmar Zorn in glavni direktor A. Mihev.

Za večjo produktivnost

Splošni pogoji gospodarjenja, menjave dela ter vključevanje našega gospodarstva v mednarodno delitev in menjavo dela, nas vedno bolj vodijo v razmišljanja in ukrepanja, da vsak in vsi delavci pri svojem in skupnem delu ter svoji sredini dosegamo čimboljše svoje in skupne rezultate. Skupni rezultat dela se potem, ko se kot vrednost izrazi na trgu, izraža kot dohodek. V takšnih pogojih gospodarjenja ugotovimo svoj položaj in vlogo ter vlagamo napore, da s čim manj truda, s čim boljšo izrabo materiala in sredstev za delo, s čim večjo sposobnostjo in stalni prilagojenosti domačem in tujem trgu glede vrste, obsega in kvalitete naših proizvodov in storitev.

V boju za čim večjo produktivnost in ekonomičnost raziskujemo in uvajamo nove tehnologije in proizvode. V tehnologijah in proizvodih, ki po svoji konstrukciji in izdelavi dosegajo zavidljiv nivo kakovosti tudi na svetovnem tržišču, večamo produktivnost in ekonomičnost z organiziranjem serijske proizvodnje ter z avtomatizacijo proizvodnje. V zahtevnih profesionalnih proizvodih ter inženiring storitvah se odraža naša sposobnost in znanje, saj povpraševanje po tovrstnih proizvodih in storitvah stalno narašča.

Pri načrtovanju delovnih procesov, skupnih rezultatov in dohodka, vnaprej določimo lastnosti, značilnosti in druge funkcije proizvodov, storitev in del v različnih stopnjah in delih načrtovalnega delovnega procesa. Istočasno s tem določimo tudi način meritev ter opremo za meritve. Tej zelo razvejani dejavnosti pravimo standardizacija, popisu pa standardi. Standardizacija je tako aktivnost vsakega in vseh nas ter jo iz teh razlogov tudi planiramo in organiziramo. Pri opravljanju

dejavnosti standardizacije pa upoštevamo tudi standarde, ki jih določamo v večjih oblikah združevanja in družbi kot celoti, saj predstavljajo sestavni del splošnih pogojev gospodarjenja. Imenujemo jih standardi panoge in JUS-standardi, z razliko od standardov, ki jih določamo v organizacijah združenega dela in jih imenujemo interni standardi.

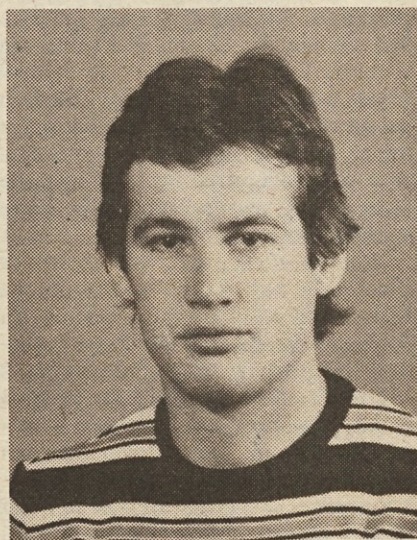
Ko smo na ta način vtkali v načrtovan delovni proces vse možne, smotrno določene in zbrane standarde, smo si na ta način v okviru splošnih pogojev gospodarjenja vzpostavili in oblikovali lastne pogoje dela za izvajanje načrtovanega delovnega procesa. Ob izvajanju delovnega procesa so standardi istočasno instrument preverjanja rezultatov vsakega izmed nas ter instrument preverjanja naših skupnih rezultatov v različnih stopnjah in delih delovnega procesa. Na podlagi podatkov preverjanja delnih in skupnih ciljev, usmerjamo naše delo in napore v načrtovan dohodek.

V SOZD ISKRA imamo okoli 4000 vseh internih standardov, ki praviloma spadajo v skupino tehničnih standardov. Označujemo jih različno, odvisno od tega, kje jih pripravljamo (TW....., TP....., AW....., IS.....). V veliki večini ti interni standardi obravnavajo različna področja, med njimi pa so tudi taki, ki obravnavajo ista področja. Velik del internih standardov IS-standardov obravnava področja, ki so predmet skupnega upravljanja in izvajanja v SOZD ISKRA, predvsem so to področja našega značilnega stila, sporazumevanja, splošnih pogojev glede kvalitete, pa tudi ostala področja, kar skupaj določamo z vsakokratnim srednjeročnim in letnim planom, sporazumom ali dogovorom.

T. B.

Delegati pred X. kongresom ZSMS

Mladino Kranjske Iskre bodo na letošnjem jubilejnim 10. kongresu Zveze socialistične mladine Slovenije zastopali trije delegati: Lado Bitenc iz Tovarne stikal, Borut Dvoršak iz Tovarne TEA in Miro Kočevar iz TOZD TEL na Blejski Dobravi. Delegata z Bl. Dobrave smo v glasilu že predstavili, tokrat pa objavljamo še razmišljanja preostalih dveh.

LADO BITENC, predsednik koordinacijskega sveta OO ZSM Elektromehanike: „Načrtovali smo dokaj široko javno razpravo o kongresnih dokumentih, vendar razprav prav v vseh osnovnih organizacijah ni bilo mogoče izpeljati.

Razprave so pokazale, da mladi izražajo svoje specifične interese v

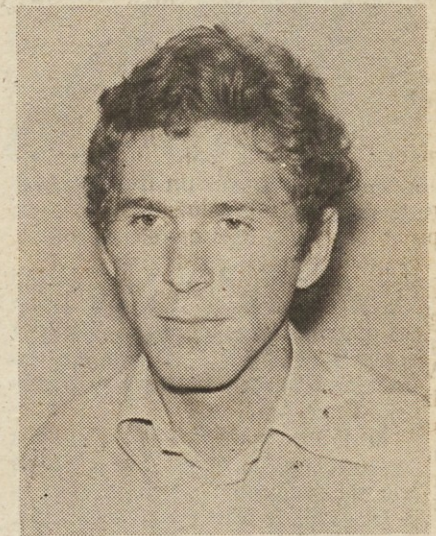
družbenoekonomskih odnosih, ki pa se še preveč kažejo v športnih in kulturnih aktivnostih. Sicer pa delamo dosti tudi na političnem področju, vendar tu mladina še nima tiste besede, ki bi jo morala imeti. Morali bi občutno razširiti članstvo z mladimi strokovnjaki, saj je glavna naloga ZSM usposabljanje mlade za politično delo, tega pa se lahko najbolje naučijo le v praksi.

Zato, ker smo mladi, nas reš ne bi smeli podcenjevati. Seveda ne želimo spodbuditi nekakšen boj med generacijami: naši cilji so enotni, imamo pa drugačne pristope: mislimo, da bodo prav ta prizadevanja, marksistično gledano, dala nove konkretne rezultate. Mladi smo sklenili, da se bomo na družbenopolitičnem področju še bolj angažirali v borbi za nove samoupravne odnose v združenem delu.

Kot član KMD sem dobil nalogo podati referat o svobodni menjavi dela – konkretno o menjavi dela med DSSS in temeljnimi organizacijami. V Iskre se kažejo na tem področju prvi pozitivni koraki z osnutkom sporazuma o svobodni menjavi dela, ki ima zdaj še veliko pomanjkljivosti. Nejasno je naprimer definirana odvisnost

skupnih služb od tozdov. Za primer negativnega poslovanja enega od tozdov ni točno določeno, ali naj se prispevki tega tozda skupnim službam zmanjšajo ali zvišajo. Vsekakor bi se morali progresivno zmanjševati, ker bi s tem DSSS dobivala manjši prihodek in bi se zato morala bolj angažirati v prispevku za izboljšanje poslovanja v tozdu.

Tudi združene in skupne naloge DSSS niso tako definirane, da bi se dale meriti. Vsekakor pa je DSSS pomembna zaradi bolj ekonomičnega poslovanja delovne organizacije, saj določenih funkcij ne moremo razdeliti po tozdi. Mislim, da se bo v javni razpravi s pomočjo predlogov iz tozdov izoblikovalo pravo stališče, tako da bodo tozdi dobili veljavo, ki jim jo daje zakon o združenem delu.“

BORUT DVORŠAK, predsednik OO ZSM Tovarne TEA: „Tudi v naši osnovni organizaciji ZSM smo v juniju imeli razpravo o kongresnih dokumentih. Kljub dobri obveščenosti, je nanjo prišlo le 30 mladink in mladincev od 540, kolikor nas je v našem tozdu.

Tu lahko postavimo velik vprašaj. Če pa pomislimo in poskušamo prebrati gobje v srž problema, lahko ugotovimo, da smo vsi skupaj – in ne le peščica zagnanih aktivistov – premalo naredili, da bi mlade zainteresirali za delo v mladinski organizaciji, in ostale, da bi se udeležili naših akcij.

Kam nas vodi ta razdrobljenost in nepovezanost? Vsi skupaj smo lahko dovolj zaskrbljeni, da se vprašamo, ali bomo še sposobni braniti in uveljavljati naše skupne družbene interese na temeljih marksistične znanstvene teorije, ali pa bodo prevladali privatni interesi, interesi posameznikov, kar se ne bi smelo dogajati v našem socialističnem samoupravnem sistemu.

V Iskre uvajamo najnovejšo tujo tehnologijo, ali morda ne kupujemo tudi tuje miselnosti? Ugotavljamo, da je aktivnost mladih v družbenopolitičnih organizacijah najmanjša ravno v sredinah, kjer uvajajo te novosti. Razumljivo, saj so polno zaposleni – medsebojni odnosi in vključevanje v DPO pa je slabo. Ali je to potem nujno zlo, če želimo dohiti razvite zahodne dežele? Upam, da je moja zaskrbljenost neupravičena in da mi bo kdo dokazal, da ni tako.

V počastitev 10. kongresa ZSMS nameravamo organizirati partizanski pohod v okolico Kranja za mlade iz kranjske Iskre s pohodnim bataljonom na čelu. Pohodna četa v našem tozdu ima 20 članov.

Na kongres grem vseeno z dobrim občutkom, saj smo v preteklih mesecih mladi v Tovarni TEA izvedli nekaj pomembnih akcij in dosegli pri tem vidne uspehe. To, da sem izbran za delegata, je priznanje zame in za vso mladino Tovarne TEA.“

Alojz Boc

KMALU SPORAZUM MED „ZMAJEM“ in ISKRA COMMERCE ZA TRŽNO DEJAVNOST

Združevanje tržnih dejavnosti

V naši državi so trije proizvajalci električnih baterij: zagrebska Croatia – z dolgoletno proizvodno tradicijo, razmeroma mlada tovarna Tesla iz Gospiča in Iskra-„Zmaj“, ki letos praznuje 55-letnico obstoja.

Sorazmerno skromno jugoslovansko tržišče – saj je poraba baterij na prebivalca med najnižjimi v Evropi – si torej delijo kar trije. Za zdaj je razmerje tržnega deleža na jugoslovanskem tržišču takole: „Zmaj“ 49 odstotkov, Croatia 43 odstotkov in Tesla osem odstotkov. Razumljivo je torej, da se vsi trije proizvajalci, čeprav tesno sodelujejo, stalno prizadevajo, da bi vsak svoj odstotni delež povečal, zlasti ker ostajajo pri vseh treh precejšnje neizkoriščene proizvodne zmogljivosti.

Med delovnimi organizacijama „Zmajem“ in Iskra Commerce potekajo zato razgovori o združevanju tržnih dejavnosti. Cilj je jasen: povečanje prodaje baterij, racionalnejša obdelava tržišč, znižanje stroškov pro-

pozitivnega odgovora, prejeli pa smo nekaj negativnih.

Iskra Invest servis se je zato odločil, da v lastni režiji organizira enomesečni poizkusni prevoz na relaciji Stegne – Trg revolucije z namenom, da omogoči delavcem povezavo z mestom in mestnim avtobusom. Avtobus začne voziti v ponedeljek, 9. oktobra. Mesec dni naj bi bil čas za analiziranje dejanskih potreb po takih prevozi, drugič pa naj bi v tem času delavci v TOZD ponovno preverili svojo prvotno negativno odločitev, če so o njej sploh odločali.

M.S.

daje na enoto proizvoda, skupno izkoriščanje skladiščnih zmogljivosti itd. Poleg koristi, ki naj bi jih bili deležni obe organizaciji, „Zmaj“ in Iskra Commerce, predvideva združevanje tudi 125. člen samoupravnega sporazuma SOZD Iskre. Gre torej za njegovo uresničevanje.

„Zmaj“ in Iskra Commerce se pogovarjata sedaj o prvi stopnji združevanja tržnih dejavnosti, ki obsega prehod potniške, oziroma zastopniške službe iz „Zmaja“ v Iskra Commerce. Tako bi funkcionalnost dela še v prihodnje ostala v območju „Zmaja“, odgovornost za potnike (vsega skupaj jih je devet) in operativno vodenje pa bi prevzela Iskra Commerce. „Zmaj“ bi še vnaprej vodil politiko cen, obdelavo tržišč, urgiral bi pri kupcih, sprejemal reklamacije, planiral, fakturiral in sprejemal plačila na svoj žiro račun.

Poglavitno določilo, ki ga terja „Zmaj“ od Iskra Commerce, je postopna rast prodaje „Zmajevih“ baterij na jugoslovanskem tržišču. Trend je takle: leta 1979 – 110 odstotkov in leta 1980 – 115 odstotkov, z osnovo realizacije v predhodnem letu. Razmerje prodajnega deleža na jugoslovanskem tržišču bi tako moralo biti med „Zmajem“ in Croatia leta 1980 – 60:40.

Kaže, da bosta obe delovni organizaciji kmalu sklenili ta sporazum, čeprav za zdaj še nista uskladili odstotkov za poravnavo stroškov. Sporazum bosta podpisali verjetno še ta mesec.

Marjan Kralj

Stegne povezane z mestom

Problematika cestne povezave in ureditve prevoza na tem kompleksu je znana velikemu številu Iskrašev, predvsem pa vsem tistim, ki delajo na samem kompleksu. Ti so praktično odrezani od mesta takoj, ko se zjutraj s posebnimi avtobusi pripeljejo na kompleks, odkoder jih potem ob drugi uri zopet odpeljejo v mesto. Res je, da je vse več tistih, ki imajo lastne osebne avtomobile, vendar je še vedno več tistih, ki svojega prevoznega sredstva nimajo.

O problematiki povezave tega kompleksa z mestnim prometom je bilo že veliko izrečenega, vendar realizacije ni, ker Viator o ureditvi redne proge noče nič slišati. TOZD skupno z vodstvom SOZD Iskra to problematiko poleg ostalega vedno predočajo odgovornim dejavnikom na skupščini mesta Ljubljane in občini Ljubljana-Siška. Vendar rešitve ni, prometna nepovezanost kompleksa pa je že terjala krvavi davek med delavci v Stegen. Spomnimo se samo nesreče, ki se je zgodila pred kratkim, ko je vlak do smrti povozil sodelavko.

Iskra Invest servis je skupno s

TOZD ISKRE na kompleksu vztrajno iskal možnost za organizacijo avtobusne povezave z mestom v času med 6. in 14. uro v delovnih dneh.

Z začetkom dela DO Zmaj na kompleksu se je pokazala možnost, da lahko organiziramo pet avtobusnih voženj v dopoldanskem času in sicer prvo ob 8. in potem na vsako polno uro do 12. Avtobus bi vozil na relaciji Stegne (postajališča bodo pred Zmajem, IEZE, SVN in TEN), občino Šiška, Trgom revolucije in obratno.

Vsem TOZD je Iskra Invest servis predlagal naj osvojijo načelo brezplačnega prevoza za delavce s tem, da stroške pokrivajo TOZD iz dohodka, po ključu prispevka na zaposlenega delavca, ki znaša mesečno 13.42 din.

Predlog je bil posredovan vsem odgovornim službam v TOZD in članom sveta upravljalcev na kompleksu, ki so se na četrtkovi seji dogovorili, da do ponedeljka, 2. 10. 78 posredujejo dokončne odločitve o tem, ali so za uvedbo predlagane avtobusne zveze ali ne.

Do roka nismo dobili nobenega

je bil na Brdu tradicionalen sprejem predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in večjih delovnih organizacij iz Kranja pri predsedniku Titu. Ob tej priložnosti sem, ko sem zastopal kranjsko Iskro, imel srečo, da sem sedel poleg predsednika in sem mu v imenu naše delovne organizacije podaril dva telefona za novo leto ter ga hkrati povabil, naj obišče našo delovno organizacijo.

Ko sem mu v imenu našega kolektiva izročal telefonska aparata, sem mu dejal, da bo z Iskrinimi telefoni pač lahko telefoniral, hkrati pa sem mu povedal, kako smo ga čakali na novoletnem praznovanju in mu tudi pripravili lepo novoletno darilo – komplet orodja, ker smo vedeli, da je bil kovinarski delavec in ker vemo, da je takšno ročno delo še danes njegov hobi. Povedal sem mu tudi, da ta komplet obsega vrtnale stroje, hkrati pa sem mu dejal, da bo to darilo prejel samo pod pogojem, če bo osebno prišel ponj v Iskro.

Odgovoril mi je, da bo prišel zanesljivo v Iskro. Tako smo se dogovorili in v nekaj dneh je predsednik Tito po vseh ustreznih pripravah prišel k nam na svoj drugi obisk.

Predsednika Tita smo sprejeli v avli nove tovarniške stavbe na Laborah. Bil je izredno dobro razpoložen, jaz pa sem mu ob prihodu izročil zlato značko Iskre z besedami, da dajemo takšno priznanje našim najzaslužnejšim delavcem, ki so veliko prispevali za razvoj Iskre.

DUŠAN ŽELJEZNOV:

(60)

TITO V ISKRI

Henrik Peternelj je bil med drugim obiskom predsednika Tita v Iskri predsednik delavskega sveta DO Iskra Elektromehanika Kranj, sicer pa je bil vodja proizvodnje v TOZD Števeci. Nato je bil sekretar občinskega komiteja ZKS v Kranju, trenutno pa je direktor delovne organizacije PTT v Kranju.

„Tik pred Novim letom 1974 je bilo slišati, naj v takrat novi dvorani na Laborah pripravimo vse ustrezno, ker je obstajala možnost, da bi prišel predsednik Tito silvestrovat v našo Iskro. Zato smo tudi praznovali novo leto v novozgrajeni tovarni na Laborah. Tam je bilo mnogo delavcev z družinami in vsi smo pričakovali, da bo prišel Tito takrat med nas. Toda tik pred zdajci pa se je Tito odločil, da bo novo leto praznoval drugod in priznati moram, da smo bili takrat vsi malce razočarani.

Takoj po novem letu, natančneje 6. januarja 1974. leta pa

Tito je dejal, da ni član našega kolektiva, vendar pa sem mu zatrdil, da je kljub temu posredno veliko storil tudi za Iskro.

Vedro razpoložen si je potem naš predsednik ogledal vse oddelke v novi tovarni. Po ogledu tovarne je bil razgovor v sejni sobi delavskega sveta ATC, kjer smo ga seveda ponovno pristrčno pozdravili in mu končno tudi izročili obljubljeno darilo. Darila je bil zelo vesel, nakar se je tudi vpisal v našo spominsko knjigo.

Drugi Titov obisk je bil praktično moj prvi osebni stik s predsednikom Titom. Od blizu sem ga videl sicer že mnogo prej, na Sutjeski, kamor so nas kot najboljšo dijaklo poslali na proslavo. Vendar sem kasneje, ko sem šel še isto jesen za sekretarja občinskega komiteja ZKS v Kranju, imel še večkrat priložnost prihajati z njim v stike na Brdu in vsako takšno srečanje je bilo zame vedno novo in polno presenečenj. Vedno sem ob teh priložnostih občudoval njegovo vitalnost, zlasti pa še njegov spomin, ki je nezmotljivo segal tudi 30, 40 in še več let nazaj. Res je neverjetno, kakšno fantastično memorijo ima naš predsednik, kako sijajno je ocenjeval položaj v svetu, resničnost in neresničnost najrazličnejših podatkov. Najlepši spomin nanj pa so fotografije, na katerih sem slikan skupaj z njim in jih hranim v posebnem albumu. To je moj zagotovilo najlepši in najdragocenejši spomin na našega predsednika,“ je zaključil svojo pripoved Henrik Peternelj.

D. Ž.

MIKROELEKTRONIKA IN RAČUNALNIŠTVO V OSPREDJU

(Nadaljevanje z 2. strani)

Razstavljeni izdelki merilno-regulacijske tehnike.

tudi polnilnik RAM v tehnologiji VMOS v organizaciji 1 K x 4. Drugi tak polnilnik pa je tehnologiji CMOS v organizaciji 256 x 4. Ti dve vezji bo Iskra proizvajala v sodelovanju z ameriško firmo AMI.

Med temi standardnimi vezji velja opozoriti tudi na vezje, ki ga je razvila šele pred nedavnim, na elektronični pa je razstavila le foto masko tega vezja. Gre za integrirano vezje za krmiljenje fluorescentnih številčnikov.

Ogledati si je bilo moč tudi različna hibridna vezja. Prototipno serijo tankoplastnih hibridnih integriranih vezij proizvaja Iskra v sodelovanju z ljubljanski elektrofakulteti.

Prodajni inženir temeljne organizacije Računalniki Bernard Herman nam je povedal, da je njihov kolektiv želel predstaviti „Diagram, kako poteka proces od naročila integriranega vezja pa do končnega produkta, s poudarkom na fazi načrtovanja, torej direktnega prilagajanja izdelka zahtevam kupca“.

filmisko tehniko, radijske postaje, prenosno telefonijo Data moderne in električne števec. Vsekakor sta med obiskovalci vzbudili največ zanimanja novosti v Iskrinem programu proizvodnje avtomatskih telefonskih central, in sicer elektronska zasebna telefonska centrala EPABX 16 in elektronska interfonna centrala EIX 128. Za prvo lahko trdimo, da je najmanjša centrala iz družine elektronskih zasebnih avtomatskih telefonskih central, saj ni nič večja kot srednje velik televizijski aparat. Za centralo EIX 128 pa naj zapišemo, da smo jo tokrat predstavili prvič in bo šla v kratkem v redno proizvodnjo.

Delovna organizacija Avtomatika se je predstavila s podobnim programom kot pred nedavnim na zagrebškem velesejmu. Zlasti pa velja opozoriti na naslednje razstavljene novosti: napravo za nabiranje cestnine na avtocestah, digitalni telekomunikacijski sistem za klic v sili na avtomobilskih cestah DTSA 1, maketo

Kot že rečeno, je delovna organizacija Široka potrošnja predstavila le tisti del svojega programa, ki je neposredno povezan, oziroma služi le kot sestavni del nekega elektronskega sistema. Takšna odločitev te delovne organizacije je bila po mnenju Iskrinih predstavnikov vsekakor pravilna, saj je sejem sodobna elektronika specializirana sejemska prireditev in na njem ne bi smelo biti prostora za izdelke, ki ne sodijo na to področje.

Kar na štirih razstavnih mestih je sodelovala tudi temeljna organizacija Iskra standard iz Iskre Commerce. Na Iskrinem razstavnem prostoru v dvorani B je predstavila izdelke Solarisa iz Vidma, merilno regulacijsko tehniko iz kooperacijskega programa s firmama Goertz in Mettra Wett, zatem antene Standsaab, alarmne naprave iz kooperacije s Cerberusom in še nekaj drugih izdelkov. Na razstavnih prostorih Hewlett – Packarda, ITT ter Revox in Schaublorenza so si obiskovalci lahko ogledali tudi tisti program,

Registrirnik delovnega časa na desni, na levi pa polprevodniški stabilizirani usmernik v modulni izvedbi z zvezno regulacijo napetosti in toka.

ki ga Iskra ne dela in je torej dopolnilni program.

Sejem „Sodobna elektronika 78“ je torej za nami. O vtisih s tem, za Iskro osrednje sejemske prireditve v Jugoslaviji smo zaprosili številne vodilne Iskrine delavce, kot tudi ugledne obiskovalce. Med slednjimi ni bilo nikogar, ki ne bi zaslužen pohvalil oblikovnosti Iskrine stojnice.

Za oceno smo zaprosili tudi generalnega direktorja SOZD Iskra Jožeta Hujsa. Tole nam je povedal: „Mislim, da je to eden boljših Iskrinih nastopov na sejmskih prireditvah. Resnično lahko pohvalim vse, če pa se vam je vrnila kakšna manjša pomanjkljivost, jo ne bi pripisoval sejmu, oziroma organizatorjem sejma, pač pa bolj našim notranjim napakam v nekaj zadnjih letih. Pri tem mislim zlasti na pomanjkanje hišnega stila, ki ga na naši stojnici precej pogrešamo. Tako kot smo lahko še kakor zadovoljni s tehničnim in tehnološkim razvojem v Iskri, pa nam ta in nekatere druge pomanjkljivosti mečejo nekoliko temnejšo luč na naš nastop na „Sodobni elektroniki 78“. Gledano v celoti pa bi Iskrino stojnico ocenil izredno dobro.“

Za mnenje smo zaprosili tudi direktorja temeljne organizacije Domači trg v Iskri Commerce Jožeta Cvara. Tudi on je izredno ugodno ocenil naš nastop na sejmu „Sodobna elektronika 78“, zlasti pa mu je bilo všeč to, da smo predstavili številne novosti, pri čemer pa ni pozabil opozoriti na veliko prizadevnost delavcev Marketinga v Iskri Commerce. Povprašali smo tudi druge Iskrine predstavnike na sejmu, vsi pa so našo stojnico ocenili z najvišjimi ocenami. Od teh izjav nekoliko vsaj strokovno izstopa le intervju, ki smo ga imeli z direktorjem temeljne organizacije v Računalniki in Kranjski elektromehaniki Dušanom Rešem:

Naša želja je bila predstaviti celotno Iskrino proizvodnjo računalnikov za poslovne namene, nismo pa prikazali redne proizvodnje računalnikov za telekomunikacijske namene, to pa zato, ker je to že nekaj let stara proizvodnja. Računalniška sistema Iskradata C 18 in Iskradata 1680 sta nova in sta, kot sem videl, vzbudila izredno pozornost. S samo predstavitvijo sem izredno odsoten, pomembno pa je to, da je Iskrina stojnica s svojo oblikovnostjo in organizacijskim pristopom izključila tiste, ki jih področje računalništva ne zanima,“ je povedal direktor Reš. L. D.

ISKRA COMMERCE

Deset let Iskrinega servisa v Nišu

Niš. Le nekaj manjše mesto kot Ljubljana s približno 200.000 prebivalci. Mesto, ki je poleg kulturno-zgodovinskih znamenitosti znano zlasti po svojem velikemu elektro in elektronske industrije, po EI Niš. 13.000 ljudi je zaposlenih v Elektronski industriji, s čimer so številne družine neposredno povezane z delom in gospodarjenjem tega, nam Iskrašem sorodnega kolektiva.

En v srcu te elektronske industrije, v Nišu, ima Iskra že natanko deset let svoj servis. Odprli smo ga oktobra leta 1968, in sicer kot oddelek beogradskega centralnega servisa za Srbijo. V teh, samih začetkih, so trije mehaniki servisirali izključno izdelke široke potrošnje, zlasti gospodinjske aparate ter program ERO. „Vsi v servisu smo delali vse,“ se spominja prvih dni Slobodan Čirić.

Začetki Iskrine prisotnosti v Nišu so bili postavljeni v starejšo stavbo na Obiličevem vencu. Pogoji dela so bili slabi, servis je bil precej odmaknjen od središča mesta, prostori so bili premajhni, oprema za servisiranje pa minimalna. „Skoraj bi lahko rekli,“ je pripovedoval mehanik Slobodan, „da smo v začetku imeli le izvijače in kleščice, od instrumentov pa le univerzalne.“ Naš sogovornik pa je med premišljevanjem o teh začetkih v trenutku preskočil minulih deset let in pikro poudaril, da se položaj glede opremljenosti nižkega servisa tudi po tem desetletju ni bistveno spremenil.

Vidnejši skok je servis v Nišu doživel leta 1974, ko je bilo v njem zaposlenih že šest ljudi, vsa rast števila zaposlenih pa je bila odvisna od tega, koliko je Iskra Commerce prodala izdelkov Iskrinih tovarn. Pri tem je seveda igralo še kako pomembno vlogo dejstvo, da je pač Niš „domači teren“ Elektronske industrije; ljudje se pač raje odločajo za domači izdelek, poleg tega pa ima EI v svojem mestu zelo dobro organizirano in opremljeno servisno službo.

To pa Iskrinih serviserjev pri delu nikakor ni zaviralo – obratno: celo vzpodbujalo jih je k še boljšemu in prizadnevnejšemu delu. In rezultati so tu: Iskra je zdaj dobro poznana v Nišu, pa ne samo zaradi svoje konkurenčnosti do Elektronske industrije, pač pa tudi po svojih izdelkih, kakovosti, oblikovnosti in še marsičem. Pa tudi po prizadevanjih Iskrine kolonije v Nišu, da bi se še tesneje vključila v gospodarsko in družbenopolitično življenje mesta na Nišavi.

In ta prizadevanja Iskrinih serviser-

jev najbolj zgovorno potrjujejo številke o uresničevanju planskih zadolžitve. Pred petimi leti so opravili za približno 400.000 dinarjev storitev, leto pozneje se je ta številka podvojila, leta 1975 pa je že precej presegla milijon novih dinarjev. Leta 1976 se je gibala okrog milijon 800 tisoč in leto pozneje se je natanko podvojila ter se povzpela na 3.600.000 dinarjev. Letošnji plan predvideva realizacijo v višini 4.200.000 dinarjev. Plan storitev se je torej samo v zadnjih petih letih povečal za več kot desetkrat. Komentar k temu verjetno ni potreben.

Niški serviserji so zastavljene načrte izpolnjevali vedno 100-odstotno ter jih tudi presegali. Nekoliko pod planom so bili le lani, pa še tega jim

Pogled na zunanost novega Iskrinega servisa v Nišu

ne smemo zameriti: preselili so se v nove prostore na ulici Vojvode Mišića 5, s tem, da so obdržali tudi prejšnjo lokacijo na Obiličevem vencu. Ob tem naj mimogrede spomnimo na slučajnost, da ima Iskra v Beogradu svoj servis in filialo prav v ulicah, ki nosijo isto ime kot te v Nišu, kjer imamo zdaj servisne prostore.

Novi prostori merijo skupno 170 m² in so v pritličju stanovanjskega bloka, ki je last jugoslovanske ljudske armade. Lahko rečemo, da je servis v strojem centru mesta in je tako bolj dostopen, kot pa stari lokal. V novem servisu popravlja Iskra izdelke široke potrošnje, tamkaj pa ima tudi obratniško službo, pisarno in manjše skladišče. V starem, toda preurejenem servisu – meri 115 m² – popravljamo

(Dalje na 5. strani)

Notranjost našega novega servisa.

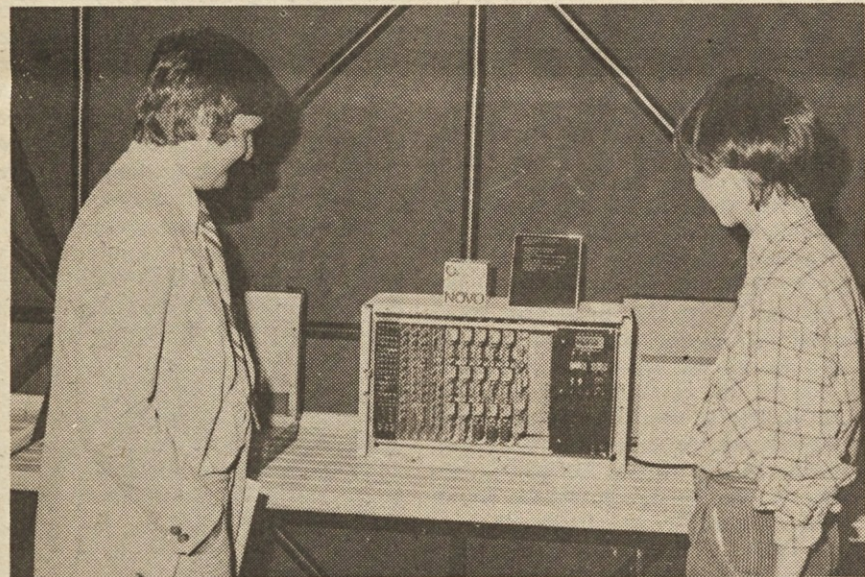
Dobra ponudba!

Trgovina Iskre v pritličju stavbe Gospodarske zbornice na Titovi cesti v Ljubljani je vsekakor lokal v najbolj prometnem mestnem središču, za katerega bi človek računal, da ne bo samo privlačno urejen, ampak da bo tudi vzor komercialne ponudbe. Toda temu ni tako in tudi bližina zbornice tod očitno ne pomaga.

Res je trgovina v glavnem dobro založena. Kadar na primer tega ali onega izdelka nimajo, so seveda z informacijami strankam, ki se zanimajo, kdaj bodo ta artikel dobili, zelo skopi, čisto celo malce neprijazni. Pa tudi predmete, ki jih imajo na zalogi in so po svoji obliki in tehničnih kvalitetah odlični, razstavljajo v izložbeno okna popolnoma brez informativnosti, pa tudi nedomiselnost. Gotovo si kupci in zainteresirani ogledujejo izdelke že same po sebi. Malo sicer moti to, da so izložbe aranžirane zelo statično, dolgoročno, še bolj pa to, da na brisanje prahu v izložbah tod očitno ne pomislijo. Predvsem pa manjkajo pri razstavljenih izdelkih v izložbah oznake s cenami.

Ali res mislimo, da morajo danes naši ljudje kupiti vse, kar razstavljamo? Gotovo, kakovost Iskre je jamstvo, ali naj bi vsaj bilo jamstvo. Toda potruditi se je treba še bolj. Predvsem pa je treba z navedbo cene, s prikazom dobre kvalitete in teženjem po zniževanju cen, morebitnega kupca, ki mora v okviru mesečnega družinskega proračuna temeljito računati in uravnovešati, tudi glede cene pritegniti in prepričati v nakup.

Mak

Najmanjša in najbolj iskana – elektronska zasebna telefonska centrala EPABX 16.

Tržaški IRET je razstavil civilne in vojaške sprejemno-oddajne postaje.

Velik del Iskrinega razstavnega prostora so „zasedle“ tudi druge temeljne organizacije Iskre Elektromehanike. Predstavile so izdelke zasebne in javne telefonije, telefonske aparate, merilno regulacijo, instrumente za energetiko, elektronske instrumente, ure in mehanizme, optične naprave, mikro-

avtomatične semaforizacije mestnih križišč, časovni rele TRC 8000, merilnik pozicije in digitalne naprave za merjenje geometrijskih veličin.

Bogato se je predstavila tudi delovna organizacija Elementi. Prikazala je ogljenoplastne metalne in žične upore, ogljenoplastne cermek in žične potenciometre, debeloplastne upore in hibridna vezja, keramične in elektrolitske kondenzatorje, polprevodnike, magnetne, ferite, regulatoje, vžigalnike itd.

Investicijska vlaganja v obdobju 1978–1980

Delovna organizacija Iskra Elektromehanika. Kranj predstavlja skoraj 40 % celotnega obsega SOZD Iskra. V zadnjih letih beležimo 15 % rizični porast proizvodnje, proizvodne plane vsako leto uresničimo. S tem se po-

- gradnje
- domača oprema
- uvozna oprema
- dinarski str. k uvozni opremi
- ostali stroški

Skupno
— povečanje obratnih sredstev
SKUPNA NALOŽBA

večujejo tudi vsi pretoki materialov. Za reševanje ozkih grl v proizvodnji smo nabavili nove stroje, zato smo prišli v neznosno prostorsko stisko. Naša skladišča so prepolna, material je skladiščen v neprimernih prostorih. Nadaljnje povečevanje proizvodnje je nujno, to nas vodi v še bolj neznosno situacijo.

Zato je nujno, da gre Elektromehanika v večja investicijska vlaganja, s katerimi bo reševala veliko prostorsko stisko in z njimi zagotovila tudi obnovo in modernizacijo tehnološke opreme.

TOZD ŠTEVCI, KRANJ

Varstvo pri delu

Z uvedbo samoupravljanja je skrb za varstvo pri delu v celoti prenešana na delovno organizacijo in temeljne organizacije. Za preprečevanje nezgod pri delu moramo v prvi vrsti skrbeti, da stroje prilagodimo upravljalcem tako, da bo delavec z normalno pazljivostjo varno delal. To pa bomo dosegli le s sistematičnim in strokovnim proučevanjem delovnega sistema, to je predmet dela, delovnih sredstev, procesov dela, delovnega mesta, okolja in človeka.

Če hočemo, da bo človek naredil čimveč v čim krajšem času, moramo nevarne stroje preurediti v čim bolj varne. Delo bomo naredili bolj varno, če bomo povečali trajno varni del okolja, predvsem s tehničnimi ukrepi.

Statistični podatki iz lanskega leta nam kažejo, da je bilo v Tovarni števec 34 poškodb pri delu, kar je 3 % glede na število zaposlenih. Izgubljenih je bilo 544 dni ali 16 na eno poškodbo.

Delovni stroji, ročno orodje, delovni prostori in prehodi pa so viri lanskega nesreč. Če bi s skupnimi naporii poskušali vpliv zgoraj omenjenih vzrokov za nesreče pri delu omejiti, bi bili delavci pri svojem delu bolj sproščeni in bi opravili več dela.

Z zmanjšanjem števila nesreč pri delu, bi se povečala varnost delavcev in s tem ugled temeljne organizacije kot tudi delovne organizacije.

Anton Hudobivnik

ISKRA
Industrija za telekomunikacije,
elektroniko in elektromehaniko
KRANJ n. sol. o.

TOZD TGVARNA AVTOMATSKIH TELEFONSKIH CENTRAL, KRANJ

objavlja prosta dela in delovne naloge

DIPLOMIRANEGA INŽENIRJA ELEKTROTEHNIKE

za dela pri razvoju programske opreme za novo centralo sistema METACONTA 10 CN.

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
— visokošolska izobrazba elektrotehnične smeri,
— uspešno opravljen psihološki test,
— vsaj pasivno znanje angleščine.

Zaželena je starost do 30 let in odslužen vojaški rok.

Novemu sodelavcu bomo nudili:

- 6-mesečno šolanje v svojem razvojnem laboratoriju,
- 6–12-mesečno strokovno izpopolnjevanje v tujini,
- strokovnostni in delovni rezultatoma ustrezno nagrajevanje.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ISKRA ELEKTROMECHANIKA KRANJ, Kadrovska služba, Savska loka 4, 64000 Kranj.

Strokovne službe vseh temeljnih organizacij Elektromehanika že več kot eno leto pripravljajo investicijske projekte za povečanje in modernizacijo svoje proizvodnje. Trenutno so projekti v banki in pričakujemo, da jih bo banka v najkrajšem času vzela v obravnavo.

V zbirni informaciji vseh tozdv Elektromehanike, ki je bila posredovana bankam in družbenopolitičnim skupnostim, so navedeni naslednji podatki o nameravani investicijski naložbi:

vrednosti v 000 din

890.000
350.000
640.000
260.000
260.000
2.400.000
800.000
3.000.000

Podatki v informaciji se nekoliko razlikujejo od tistih v izdelanih projektih. Predvidevamo, da bodo pri reviziji posamezni projekti še doživljali razne spremembe. Zato bo višina predlaganega investicijskega vlaganja natančneje poznana šele po reviziji teh projektov v banki.

V projektih se predvideva gradnjo objektov na Laborah v Kranju, v Otočah, v Lipnici in Ljubljani. Gradnja v Savski loki v Kranju ni predvidena, saj bi to samo povečalo prostorsko in prometno stisko. S preselitvijo nekaterih enot iz Savske loke na Labore bodo tudi tiste temeljne organizacije, ki ostanejo v Savski loki, imele možnost prostorske razširitve.

SOZD Iskra se je v srednjeročnem družbenem planu obvezala, da bo v obdobju 1976–1980 na področju elektronike modernizirala in razširila proizvodne zmogljivosti in pri tem dala velik poudarek izvozu. Tako naj bi v tem času proizvedla izdelke v vrednosti 43 milijard dinarjev in izvozila za 500 milijonov dolarjev, od tega 55 % na konvertibilno področje. Velik del teh obvez odpade prav na panoge v okviru Iskre Elektromehanike, ki bo načrte lahko izpolnila le z novimi vlaganji.

Analiza tržišča za vse naše programe je pokazala, da so potrebe domačega trga in možnosti izvoza mnogo večje od naših proizvodnih zmogljivosti.

V Jugoslaviji se v prihodnjem obdobju načrtuje izredno povečanje javnega telefonskega omrežja. Glavni proizvajalci telekomunikacijske opreme se bodo morali prilagoditi tem potrebam in podvojiti proizvodnjo telefonskih central.

Kranjska Iskra je z osvojitvijo sistema elektronskih telefonskih central Metaconta 10 C ustvarila solidno kadrovsko osnovo za nadaljnji razvoj sodobnih elektronskih telekomunikacijskih sistemov. To je Iskra odprlo povsem nove možnosti tudi v izvozu, kar dokazujejo pomembni posli s Sovjetsko zvezo. V teku so priprave

na izvoz teh sistemov v nekatere države SEV-a, kot tudi v Turčijo, Irak, Indijo in druge dežele. Zato je tudi z vidika teh možnosti nujno potrebno, da se Iskra proizvodno in tehnološko usposobi, da bo lahko sledila tem možnostim in potrebam.

Velike so tudi potrebe na domačem in tujem trgu po sodobnih hišnih elektronskih telefonskih sistemih. Iskra bo morala povečati napore na področju razvoja novih generacij elektronskih sistemov za hišno in javno tehniko in bo morala v ta namen vlagati znatna sredstva.

Poleg komutacijskih sistemov narakujejo zahteve tržišča tudi močno povečanje proizvodnje telefonskih aparatov vseh vrst in uvedbo širokega asortimenta ostalih telekomunikacijskih terminalov.

Letno bi lahko izvozili za najmanj 15 milijonov dolarjev števec elektricne energije. Zaradi izrednega povečanja izvoza in nezadostnih proizvodnih kapacitet ne moremo zadovoljevati potreb domačega trga po števcih.

Na področju proizvodnje elektronskih merilnih instrumentov je Iskra edini proizvajalec v državi. Z nadaljnjim razvojem energetike in možnostjo povečevanja izvoza bodo potrebna vlaganja tudi v ta program. Podobno velja tudi za izdelke in naprave s področja stikalne tehnike.

Iskra se je v srednjeročnem planu SRS obvezala, da bo razvila proizvodnjo računalnikov. Z osvojitvijo tega programa in oblikovanjem ustreznih kooperacijskih odnosov s partnerji doma in v tujini bo znatno zmanjšal uvoz tovrstne opreme.

Na domačem tržišču se kaže tudi veliko povpraševanje po električnem ročnem orodju. Zato bo TOZD ERO povečeval obseg proizvodnje.

Od hitre realizacije nameravanih investicij je v veliki meri odvisna njihova rentabilnost in učinkovitost. O nadaljnjih rezultatih in premikih na področju investiranja in delovni organizaciji vas bomo sproti obveščali.

Alojz Boc

Kajenje, kajenje...

Pred seboj imam skoraj dve leti star predlog delavskim svetom temeljnih organizacij o ukrepih glede kajenja v naši delovni organizaciji, ki pa ni prišel pred delavske svete, nadalje poltretje leto staro priporočilo Občinske skupščine Kranj o omejitvah kajenja, ki ga je delavski svet naše delovne organizacije vzel na znanje, različne izreke iz časopisov, ki obravnavajo problematiko kajenja iz najrazličnejših vidikov, neobjavljeni prispevek za Glasilo Iskra z naslovom „Ob rob neustreznemu delovnemu okolju“. Ponovno prebiram odgovor na delegatsko vprašanje v Skupščini SR Slovenije, ki ga je pripravil Republiški komite za varstvo okolja. Med gradivom, ki se je nabralo v zadnjih letih, najdem tudi dve strani podpisov na dopisu delavskemu svetu ene naših temeljnih organizacij, v katerem podpisani zahtevajo, naj se na delovnih mestih, kjer delajo tudi nekadilci, prepove kajenje. Ugotavljajo, da se „Boj za odpravo kajenja na delovnem mestu bije že več kot leto dni brez vsakega vidnega uspeha“. Kolikor vem tudi ta predlog ni uspel.

V spominu mi je ostala zadrega, ko so me udeleženci seminarjev o varstvu pri delu spraševali, kako naj nekadilci, ki delajo skupaj s kadilci, uveljavljajo svoje ustavne pravice. Tudi v naši strokovni službi — v oddelku za družbene zadeve — se je v zadnjih letih osebno zglasila vrsta delavcev, z vprašanji in predlogi, kako bi lahko rešili sožitje kadilcev in nekadilcev. Nekateri so prihajali z zahtevo, naj služba da pobudo za neko ureditev.

stavev dogajanja, v katerega to hočemo ali ne — vključeni. ka- žejo, da so v naših delovnih okoljih pa tudi v širši družbi zelo močna prizadevanja, da se naš delovni človek, mladina in nekadilci zaščitijo pred škodljivimi vplivi kajenja. V naši delovni organizaciji je bilo v zadnjih letih sproženih že več pobud, ki pa so prinesle le pičle rezultate.

Vsa ta nemoč pa nas nujno privede na misel, da je pri akcijah v zvezi s kajenjem nekaj narobe. Eden drugega skušamo diskvalificirati. Nekadilci kadilce in obratno. Organski odpor proti cigaretnemu dimu iz-zove akcijo, ta pa spet reakcijo. Strasti se razvnamejo. Prihaja do resnih konfliktov. Eni kot drugi se sklicujejo na ustavne svobščine. Kaj je torej narobe?

Očitno gre za načelen nesporazum, ki je prejkone posledica nekega splošnega konservativizma, nekega premajhnega pr...

(Dalje na 6. strani)

Deset let Iskrinega servisa v Nišu

(Nadaljevanje s 4. strani)

zdaj Iskrin profesionalni program ter električna ročna orodja. Seveda pa je tam tudi sprejemnica z manjšim skladiščem.

Investicija za ureditev novih servisnih prostorov je veljala Iskra Commerce 500.000 dinarjev. Ta vsota verjetno ni tako hudo visoka, žal pa se moramo zavedati, da ima Iskra prostore za oba servisa v najemu. Mesečna najemnina za novi servis je kar zabeljena — 1300 dinarjev, v prihodnjem letu pa pričakujemo spet „tradicionalno“ podražitev za nekako 20 %.

In prav zaradi tega, ker imamo prostore v najemu, ne moremo trditi, da imamo v Nišu rešeno stanovanje servisiranja naših izdelkov, vsaj kar se tiče prostorskega vprašanja. Novi servis v stanovanjskem bloku JLA imamo v najemu za 5 let. Zdaj smo v njem že približno leto dni, kako bo čez štiri leta, pa nihče ne ve. Bo moč zakup

šujejo pogodbeni servisi, ki pa skrbijo za servisiranje le, lahko bi rekli, na kraju samem, nočejo pa v odmaknjene kraje. In tja morajo iti serviserji neposredno iz Niša. Dogaja se, da morajo tudi po 150 km daleč, na primer zaradi enega samega pokvarjenega televizorja. To pa še ni vse: pogosto se dogaja, da morajo v razne odmaknjene vasi tudi po dve — tri ure peš po brezpotjih, po dežju, po snegu ... obloženi z rezervnimi deli. Na primer za ilustracijo: s katodno cevjo za televizor.

Na tretje mesto so naši serviserji uvrstili opremo servisa. Pomanjkanje občutijo na vseh koncih, od vozil do orodij, nič bolje pa ni s tehniško dokumentacijo. Štirje kvalificirani in en visoko kvalificiran radiomehanik, pet elektrotehnikov, trije serviserji s strokovno izobrazbo in čistilka pogosto upravičeno negodujejo, pa naj bo zaradi pokvarjenega fička ali dotranjanega kombija, slabo voljo pa jim še bolj pogosto povzročajo neprimerni

Doslej je bil naš servis v Nišu v tej zgradbi.

prostorov podaljšati, ali pa se bodo Iskrini niški serviserji znašli na cesti?

Vodja servisa Dušan Tasić je v zvezi s tem povedal tole: „Iskra Commerce je že začela iskati stalno rešitev, in sicer tako za filialo, kot za servis, kajti vse te tri lokacije, dve od servisa in ena od filiale, so zdaj v najetih prostorih. Svoje prostore ima le trgovina.“

Tako iz pogovora s priljubljenim vodjo servisa tov. Tasićem, kot iz pogovora z drugimi serviserji je bilo moč ugotoviti, da imajo vsi ti fantje veliko razumevanja za probleme, ki jih pestijo pri njihovem delu. Dobro vedo, da Iskra Commerce, oziroma njena temeljna organizacija Servis sama ne more rešiti vseh problemov, ki jih je dosti, kljub temu pa iz dneva v dan manj.

Osnovni problem je ta, da je Niš, kot sami pravijo, zelo oddaljen od Iskrinih tovarn in centralnega skladišča v Ljubljani, in zaradi te oddaljenosti morajo pogosto tedne in tedne čakati na naročene rezervne dele. Položaj se je s formiranjem centralnega skladišča v Stegnah že znatno izboljšal, tako da imajo zdaj v Nišu okoli 90 % rezervnih delov za servisiranje Iskrinega programa.

Drug in nič manjši problem je izredno veliko območje tega dela Srbije, ki ga morajo „pokrivati“ niški serviserji, saj meri v polmeru okoli 100 kilometrov. Zavedati se moramo tudi tega, da je ta del jugovzhodne Srbije med najbolj zaostalimi v Jugoslaviji in ima tudi izredno slabe komunikacije. Prav zaradi nemogočih cest so vozila Iskrinega servisa v Nišu pogosto v okvari. Problem nekako re-

prostori in seveda pomanjkanje orodij. Serviserji v Nišu so v glavnem mladi ljudje, saj je poprečje pod tridesetimi leti. V glavnem so se vsi šolali v Iskri. Zdaj živijo za Iskra, pa čeprav delajo tako daleč, povrhu vsega pa še v srcu EI Niš.

„Nikakor ne mislimo samo kritizirati, vse kar smo rekli, je le želja, da bi drugi delavci v Iskri Commerce in zlasti v Iskrinih proizvodnih delovnih organizacijah, vedeli, kako živimo, kako delamo, s kakšnimi problemi se srečujemo, pa tudi kakšne uspehe dosegamo. In teh slednjih ni malo.“ je poudaril vodja niškega servisa Dušan Tasić.

Kot že rečeno, imajo letos v načrtu za približno 4.200.000 novih dinarjev realizacije, za prihodnje leto pa bo ta številka verjetno že 5 milijonov dinarjev. Pri tem poudarjajo, da so vsi načrti uresničljivi. Večji problem so le nizke cene storitev, kajti na območju Niša skuša tamkajšnja občina z izredno nizkimi cenami storitev zaščititi potrošnika.

Še na nekaj so nas Iskrini serviserji v Nišu opozorili na tem našem pogovoru. Izredno aktivno in tvorno so se namreč vključili v družbenopolitično življenje mesta, pa naj bo to na področju sindikalnega delovanja ali pa na športnem področju. Dosegli so tudi že več vidnih rezultatov, seveda pa jim je ob prostem času najbolj všeč mali nogomet in so v delavskih športnih igrah mesta Niša že zasedli drugo mesto. Precej dobri so tudi v streljanju, plavanju (tam so četrti v Nišu), športnem ribolovu, namiznem tenisu in šahu.

Lado Drobež

ISKRA ELEKTROMECHANIKA KRANJ
TOZD Tovarna telefonskih enot
BLEJSKA DOBRAVA 124

o g l a s a

prosta dela, oz. naloge

SAMOSTOJNI ANALITIK I. za nedoločen čas

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev za pridobitev lastnosti delavca v združenem delu izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

1. Srednja strokovna izobrazba elektro ali strojne smeri,
2. 6 let delovnih izkušenj.

Pismene prijave z dokazilom o strokovni izobrazbi in opisom dosedanjega dela pošljite v 15 dneh od dneva objave na naslov:

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA IN OD
ISKRA TOZD TEL, Blejska Dobrava 124.

Kandidati bodo o izidu oglasa pismeno obveščeni v 30 dneh po preteku objavnega roka.

Iz Portoroža o kvaliteti

Na posvetovanju v Portorožu je enega izmed številnih prispevkov k razgovoru o kvaliteti imel tudi Vinko Majcen iz Iskre Elektromehanike Kranj — Tovarne števec. Spregovoril je o tem, kako sprejemajo v neposredni kontroli avtokontrolo. Dejal je:

Praksa kaže, da delavci, ki delajo po sistemu avtokontrole praviloma niso povzročitelji slabe kvalitete na svojih proizvodnih delovnih procesih. Njihove zahteve in predlogi po ureditvi delovnih mest, tehnološkega postopka, stroja, orodja, naprav, vodijo k izboljšanju delovnih pogojev za kvalitetne sestavne izdelke. V kontroli tovarne števec smo bili v dilemi, ali bi v naši tovarni povečali nagajevanje po sistemu avtokontrole. Tako smo izvedli anketo med neposrednimi proizvajalci, ki nam je pokazala sledeče rezultate za bodočo diskusijo.

- Kdo smatrate da lahko bolj vpliva na kvaliteto?

a) delavec za strojem	68 glasov
b) urejevalec, mojster	21 glasov
c) vodja, šef	1 glas
- V našem TOZD je povprečno 65 avtokontrolorjev preko celega leta. Ali smatrate, da je delo, ki ga opravljajo avtokontrolorji pravilno nagajevano?

DA —	48 glasov
NE —	29 glasov
	12 vzdržalo
- Kaj je po vašem mnenju uspešnejše — boljše?

a) avtokontrola	43 glasov
b) kvalitetna norma	30 glasov
c) tekoča kontrola	15 glasov
- Zaradi česa bi, oziroma ste vi želeli biti vključeni v sistem nagajevanja po sistemu avtokontrole ali kvalitetne norme?

Zelo zanimivi so sledeči odgovori:

a) zato, da bi po svojih močeh prispeval k izboljšanju kakovosti	45 glasov
b) ker želim, da družba zaupa v mojo samokritičnost do lastnega dela	29 glasov
c) zaradi višjega osebnega dohodka	15 glasov
- Ali bi ukinitve avtokontrole bistveno poslabšala kvaliteto proizvodov?

a) DA —	52 glasov
b) NE —	26 glasov
- Opazili ste napako na proizvodu pa je sami niste bili sposobni odpraviti. Zato ste obvestili svojega neposrednega vodjo (urejevalca, brigadirja, mojstra, šefa). Kako je reagiral?

a) takoj je pristopil k odpravljanju napake	73 glasov
b) reagiral je šele po mojih večkratnih opozorilih	11 glasov
c) se ni zmenil za moja opozorila	1 glas
d) napako je odpravil šele po intervenciji kontrole kvalitete	1 glas
	2 vzdržalo
- Ali ste seznanjeni z nalogami, ki jih določa samoupravni sporazum o nagajevanju po sistemu avtokontrole?

DA —	36 glasov
NE —	53 glasov
- Predlagate kakšen drugačen, ustrenejši način dodatnega nagajevanja za kakovost?

Vodje: kvalitetna norma za daljše obdobje in nagrada za vzdrževanje kakovosti za 1 leto

Delavci: za ustrezno delo nagrada po neki tabeli.

PRIPOMBE ANKE TIRANIH:

- Vodje:**
- Kvalitetna norma naj bo rezultat napak, na katere nagajeni lahko vpliva, ne pa propust iz prejšnjih operacij.
- Nagajeni naj bodo tisti, ki to zaslužijo.
 - Avtokontrolorji so neresni.
 - Kontrola nedosledna pri avtokontroli (slab avtokontrolor, nepravilno izbran). Slab avtokontrolor pa je nagajen tudi za slabo delo. Dobro zgrajen sistem avtokontrole bi deloval bolje kot prevzema — tekoča kontrola.

Delavci:

- Neustrezni prostori, norme, drugi postopki dela.
- Delavce po normi naj nagradijo pravično.

UPOKOJILI SO SE

V septembru so odšli v pokoj naslednji delavci Iskre — Elektromehanike:

Anton Zaplotnik, višji tehnolog I., st. upok. iz TOZD TEA, Maksimiljan Bremec, samost. kontrolor, st. upok. iz TOZD TEA, Olga Kalan, sest. števca, st. upok. iz TOZD Števci, Miro Perne, samost. kalkulanta, st. upok. iz TOZD ERO, Valentin Benedičič, mojster I., st. upok. iz TOZD TEA, Stane Valentar, samost. invent. kontrolor, st. upok. iz DSSS, Ivanka Lapajne, sest. števca, st. upok. iz TOZD Števci, Franc Markuta, vratar — čuvaj, st. upok. iz TOZD ATC, Marija Otrin, čistilka, st. upok. iz TOZD TEL, Rudi Florjančič, mojster — orodjar, st. upok. iz TOZD Orodjarna, Julija Bogataj, sest. elektronaprav, inv. upok. iz TOZD TEA

Brusilci Iskre med prvimi

V dneh 29. in 30. septembra 1978 je bilo v tovarni TAM v Mariboru republiško tekmovanje brusilcev v okroglem brušenju, s katerim se je tako zaključilo II. Delovno tekmovanje kovinarjev Slovenije. Ob odlični pripravi in še boljši organizaciji je tekmovanje nemoteno potekalo. Sodelovalo je 11 tekmovalcev od 18 prijavljenih iz osmih OZD v Sloveniji, ki so se na predhodnih izbirnih tekmovanjih uvrstili na prva mesta. Otvoritvi so prisostvovali pomembni družbeno politični delavci tovarne avtomobilov in mariborske občine, tekmovalce pa je pozdravil predsednik sindikalne konference osnovnih organizacij sindikata TAM. Ob prijetnem razpoloženju je bilo izmenjenih precej mnenj o pomembnosti takih tekmovanj, saj se prav na takšnih srečanjih najbolj neposredno pridobivajo bogate izkušnje, ki so še kako pomembne za napredek kovinarskih poklicev pri nas. Ob tej priložnosti je direktor TAM prikazal bogato sestavljeno dejavnost tega mariborskega giganta in navedel vrsto problemov, ki jih morajo še odpraviti pri dokaj zahtevnem poslovanju, saj so si pri skoraj 700 zaposlenih postavili plan za leto 1978 — deset tisoč vozil, kar je izredno velika naloga tega kolektiva. Na koncu je pohvalil solidno afirmacijo njihovih proizvodov doma in v svetu. Posebno je treba poudariti proizvodnjo lastnih motorjev in novih tipov avtomobilov, ki uspešno konkurirajo v svetu.

Teoretični, posebno pa praktični del tekmovanja je pokazal na visoko usposobljenost tekmovalcev, saj so nekateri s presenetljivo točnostjo opravili predpisano nalogo. Delalo se je na domačih strojih „Kikinda“ za zunanje in notranje okroglo brušenje. Posebno uspešen je bil Miro Grmič iz TOZD orodjarna Elektromehanika, saj na enakem stroju še nikoli ni brusil, vendar je dosegel odlično tretje mesto. Z dokaj zahtevnim izdelkom je bil pokazan zelo visok nivo točnosti in spretnosti tekmovalcev, saj so bile pri omejenem času izdelave zelo male razlike. Pri upoštevanju tolerantnosti glede objektivnih težav na samem delovnem mestu, gre še enkrat pohvala organizatorjem, saj se je tekmovanje zaključilo brez najmanjših pripomb tekmovalcev. V bodoče se bo treba po sindikalni strani še bolj prizadevati pri organizaciji tekmovanja po posameznih OZD, pritegniti k sodelovanju čim več strokovnjakov iz neposredne proizvodnje, prvo uvrščenim pa njihova prizadevanja tudi ustrezno upoštevati. Vsi dobri delavci naj imajo možnost na republiškem in državnem nivoju pokazati svoje prizadevanje in s tem delež, ki ga dajejo kovinarji v razvoj celotne družbe.

Prvo mesto je s solidnim in zglednim delom pripadlo Grajfoner Marjanu iz TAM Maribor, drugi je bil najboljši iz teoretičnega dela Mozetič Dušan iz Iskre Šempeter, tretji pa teoretično in praktično zelo uspešen Grmič Miro iz TOZD orodjarna Elektromehanika Kranj.

To zadnje letošnje srečanje kovinarjev je dalo zelo velik poudarek orodjarstvu nasploh, saj se je tako v ljubljanskem Litostroju, kot tudi na tem tekmovanju prikazal položaj orodjarne kot temelj vsake tovarne in njen velik pomen v sklopu velikih in zahtevnih proizvodnih kovinskih in elektro industrije. Težave, s katerimi se danes srečujemo po orodjarnah, so predvsem kadrovske in organizacijske, saj iz dneva v dan zahtevnejša dejavnost podjetij narekuje ob boljši me-

Kdo sestavlja enoto narodne zaščite?

Zakon o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah določa, da opravljajo naloge narodne zaščite vsi delovni ljudje in občani, ne glede na starost in spol. Torej morajo opravljati te naloge tudi tisti, ki še nimajo 18 let, ženske, ki so fizično in psihično sposobne in vsi že upokojeni ali starejši, ki te naloge zmorejo. Izjema so le vojaški obvezniki, za čas, ko so poklicani na izpolnjevanje obveznosti po zakonu o ljudski obrambi v jugoslovansko armado, teritorialno obrambo ali civilno zaščito, in tisti, za katere pristojni organ (odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito) ugotovi, da ne izpolnjujejo z zakonom določenih pogojev.

Nekatere izjeme prepušča zakon odločitvi TOZD in KS, ki v svojih samoupravnih aktih določijo razloge, zaradi katerih so posamezniki oproščeni zakonskih obveznosti. Ti razlogi so lahko npr.:

- fizične ali psihične motnje, ki zmanjšujejo razsodnost pri opravljanju naloge, zlasti v nočnem času;
- opravljanje določenih funkcij, ki zahtevajo polno angažiranost delavca oziroma občana na drugih področjih v TOZD, KS ali zunaj nje;
- družinski razlogi pri ženah, kot so: skrb za otroke, nosečnost ipd.;
- čas trajne oziromačasne nezmožnosti za delo, ki se ugotovi na podlagi ustrezne dokumentacije oziroma verodostojne izjave delavca oz. občana.

O oprostitvi opravljanja nalog narodne zaščite odloča odbor na svojo pobudo ali na zahtevo delavca oz. občana.

Sodelovanje v enoti narodne zaščite je pravica in dolžnost delovnega človeka in občana, ki jo opravlja zunaj rednega delovnega časa, pri čemer imajo subjektivne socialistične sile posebno vlogo in pomen.

Nalog v narodni zaščiti ne opravljajo osebe, ki so bile obsojene ali so v kazenskem postopku za dejanja iz 29. člena zakona o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah. Kdo je bil obsojen ali je v kazenskem postopku, ugotovi odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito TOZD oziroma KS.

Enoto narodne zaščite krajevne skupnosti sestavljajo vsi tam živeči občani in tisti zaposleni zunaj krajevne skupnosti, za katere se odbor za LO in družbeno samozaščito KS dogovori s odborom TOZD, kjer je občan zaposlen. Pri odločitvi o tem je treba upoštevati zlasti:

- kakšno število pripadnikov enote narodne zaščite je potrebno temeljni organizaciji združenega dela, da bi lahko opravljala potrebne naloge po načrtu;
- teritorialno načelo bivanja, kar pomeni, naj bi delavci, ki se vozijo na delo, oziroma živijo in so oddaljeni od delovnega mesta, zlasti, če ne obstaja možnost rednega prevoza, svoje dolžnosti opravljali v kraju, kjer živijo.

Pripravil A.B.

Prihodnjič: Razporejanje delovnih ljudi in občanov na dolžnosti v enote narodne zaščite

Kajenje, kajenje...

(Nadaljevanje s 5. strani)

vanja naše stvarnosti. Eni kot drugi, kadilci in nekadilci, predlagatelji ukrepov in tisti, ki se takim ukrepom upirajo, ne mislijo dovolj na zelo resno dejstvo, da bomo morali tudi v prihodnje živeti in delati skupaj, kadilci in nekadilci. Skupaj živeti in delati, sodelovati v delovnem procesu, pa pomeni, da moramo najti kar se da strpno formulo, ki ne bo nobene strani — ne kadilcev in ne nekadilcev — pretirano oškodovala in prizadela.

Zgoščena dejstva, ki jih morajo upoštevati tako kadilci kot tudi nekadilci in izhod iz sosednjih težav je zelo dobro nakazal Republiški komite za varstvo okolja v odgovoru na delegatsko vprašanje v Skupščini SR Slovenije. Naj citiram del tega odgovora:

„Obolenja, ki so povezana s kajenjem, predstavljajo pomembne vzroke invalidnosti in prezgodnje smrti v razvitih deželah. Zato lahko kontrola kajenja napravi več za izboljšanje zdravja in podaljšanje življenja v teh deželah kot katerekoli druga posamezna akcija na področju preventivne medicine. (To je ugotovitev 23. skupščine svetovne zdravstvene organizacije).

Kajenje je zdravju škodljivo in lahko tudi nevarno. Prav iz varnostnih razlogov,

hanizaciji tudi boljše strokovnjake. Vse to pa vodi do vedno bolj perečega problema finansiranja in nagajevanja, kar se odraža v zelo visoki fluktuaciji VK delavcev.

Janez Žerovc

Zimske sanje v vročem poletju

Ko smo izglasovali prispevek za gradnjo počitniškega naselja v vseh tozidih osnovne organizacije združenega dela in se odrekli še delu regresa za letovnanje, je bilo denarja dovolj in gradnja je neovirano stekla. Vsa dela, z opremo vred, so bila izvršena pred dogovorjenim rokom, kar se pri nas le redko posreči.

Kar nenadoma so sporočili, da je naš, za delavce nadvse potreben, počitniški dom ob morju z vsem udobjem in prikljunitvami, celo s parkirnimi prostori, odprt in pripravljen, da sprejme prvo izmeno najbolj za služnih ustvarjalcev naše OZD. Seveda sem z družino prišel v

prvo skupino dopustnikov v ta novi rekreacijski center, ki je sedaj ponos nas vseh.

Ko smo tega srečnega dne prispeli v počitniško naselje OZD, sem s ponosom opazoval stavbo, v kateri naj bi prebil težko pričakovani dopust. Mislim sem: „To je spomenik in priznanje naši prizadevnosti, urejena okolica nedaleč od plaže, asfaltirana parkirišča v senci, v stavbi pa udobni bivalni prostori, moderna restavracija s stalno odprtim bifejem ter še in še... Iz notranjosti se nam je izvil le kratek vzdih zadovoljstva „ah“. Končno enkrat ob našem morju. Vreme je bilo kot naročeno, kopanje, sončenje... Po kosilu pa lepo na

verando k taroku, v senco ob pivu, brez težkih misli — saj odmor v tovarni ob taroku vsaj prehitro mine, da se človek za igro niti ne zagreje — in vse to za nizko ceno!

Ko nekega dne tako brezskrbno dremuckam na plaži, me predrmi ženin glas: „Janez ali boš samo spal, ponoči pa...?“

„Ja, Ja“ pravi žena. „Lahko bi se pobrigal, da bi šli malo na morje. Sosedovi so že kupili šotor, ti pa nič. Spet bomo prebili dopust med štirimi stenami bloka ali pa na kakšni gmajni.“ Ob tej ženin razlagi sem se docela prebudil in dojel, da sem doma na divanu pri popoldanskem počitku.

Pa kaj se če, dopust je bil „okej“ pa čeprav le v sanjah.

ADO

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

**o organizaciji, delu in poslovanju
notranje arbitraže v SOZD Iskra**

UVOD V SPORAZUM

Pred nami sta obravnava in sprejem novega samoupravnega splošnega akta, ki ureja organizacijo, delo in poslovanje notranje arbitraže v SOZD Iskra.

Sprejem takega akta narekuje čl. 115 samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD, ki med drugim tudi določa pristojnost notranje arbitraže in njeno sestavo. Oglejmo si torej glavne značilnosti tega akta.

1. Notranjo arbitražo sestavljajo podpisnice samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD kot poseben organ SOZD, ki ima značaj stalnega samoupravnega razsodišča, in je pristojno reševati:
 - spore iz samoupravnih razmerij, ki nastanejo v zvezi z izvrševanjem samoupravnih sporazumov,
 - spore, ki nastanejo v zvezi s sklenitvijo in izvrševanjem pogodb in
 - spore, ki nastanejo iz medsebojnih poslovnih razmerij,
 - spore, o povračilu škode.
2. Notranja arbitraža rešuje našteje spore med temeljnimi organizacijami, delovnimi organizacijami in skupnimi službami v SOZD. To so subjekti postopka.
Iz njene pristojnosti so izključeni spori, ki nastanejo med temeljnimi organizacijami, oz. skupnimi službami v isti delovni organizaciji, ker arbitriranje sporov znotraj delovne organizacije uredijo delavci v samoupravnem sporazumu o združitvi v delovno organizacijo in na njegovi podlagi s posebnim samoupravnim splošnim aktom.
3. Notranja arbitraža se organizira na naslednji način:
 - delavski svet vsake temeljne organizacije, vsake delovne organizacije in vsake delovne skupnosti delovne organizacije oz. SOZD izvoli po enega arbitra za mandatno dobo 4 let.
 - delavski svet SOZD objavi na podlagi teh izvolitev listo arbitrov SOZD, ki tvorijo arbitražni svet, poleg tega pa izven te liste izvoli še predsednika arbitražnega sveta, dva njegova namestnika in tajnika — vse za dobo štirih let.
4. Če pride med organizacijami združenega dela, ki so subjekti postopka (toč. 2.) do spora v pristojnosti notranje arbitraže (toč. 1), imenuje vsaka stran iz liste arbitrov po tri člane, ti pa imenujejo predsednika kot sedmega člana. Tako je arbitraža za reševanje nastalega spora oblikovana.
5. Postopek pred notranjo arbitražo je hiter: določa ga samoupravni splošni akt v zvezi z določili zakona o pravnem postopku. Notranja arbitraža odloča o sporu le v polni sestavi in z večino glasov ter izda obrazloženo odločbo, proti kateri so dopustna pravna sredstva iz razlogov, ki jih predpisujeta zakon o sodiščih združenega dela in zakon o pravnem postopku. O tem odločata sodišče združenega dela oz. temeljno sodišče.
Pismene in obrazložene pripombe na predloženi samoupravni sporazum o organizaciji, delu in poslovanju notranje arbitraže dostavite odboru za izvrševanje spremljanja samoupravne organiziranosti v SOZD Iskra do 31. oktobra, ki bo pripravil usklajen predlog za obravnavo na DS.

Na podlagi člena 115 Samoupravnega sporazuma o združitvi delovnih organizacij v sestavljeno organizacijo združenega dela Iskra — elektrokovinska industrija n. sol. o. Ljubljana (v nadaljevanju: „samoupravni sporazum o združitvi“) sklenemo delavci, ki združujemo svoje delo v SOZD Iskra v temeljnih organizacijah združenega dela, enovitih delovnih organizacijah in delovnih skupnostih, prek svojih delegatov v delavskih svetih delovnih organizacij in delovnih skupnosti SOZD, naslednji

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

o organizaciji, delu in poslovanju notranje arbitraže v SOZD Iskra

pri čemer se sporazumemo in zavezujemo:

- da bomo vse spore med subjekti postopka po tem sporazumu, kot so določeni v členu 115/1 samoupravnega sporazuma o združitvi in v členu 8. tega sporazuma, reševali pred notranjo arbitražo, v kolikor jih poprej ne bomo mogli poravnati na sporazumen način;
- da bomo notranjo arbitražo formirali v skladu z določili tega sporazuma in da udeležbe pred njo ne bomo odklanjali;
- da bomo spoštovali proceduralne roke, ki jih določa ta sporazum, ter da ne bomo po nepotrebnem zavlačevali postopka pred notranjo arbitražo;
- da bomo pri reševanju spornih zadev pred notranjo arbitražo upoštevali in izvrševali ukrepe, naročila, sklepe in odločitve notranje arbitraže,

kakor sledi iz naslednjega besedila sporazuma:

I. UVODNE IN SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Notranjo arbitražo, ki je bila sporazumno dogovorjena in ustanovljena v členu 114 in 115 samoupravnega sporazuma o združitvi, oblikujemo v SOZD Iskra kot stalno samoupravno razsodišče, ki je stvarno pristojno reševati spore iz člena 115/1 samoupravnega sporazuma o združitvi, podrobno opredeljene in našteje v členu 8 tega sporazuma med subjekti

postopka iz člena 5 tega sporazuma, pri čemer deluje kot poseben organ v SOZD Iskra ter je pri svojem delu, poslovanju in odločanju neodvisna od vseh drugih organov v SOZD Iskra.

2. člen

Zavezujemo se, da bomo ob nastanku spornih razmerij le-ta poskušali rešiti in poravnati na sporazumen način, brez nepotrebnega zavlačevanja in jih prepustili v reševanje notranji arbitraži, če sporazuma ni mogoče

doseči; temu nasproti pa se tudi zavezuje, da udeležbe pred notranjo arbitražo ne bomo odklanjali.

Delavci, ki sodelujemo v postopku pred notranjo arbitražo, bomo spoštovali določbe tega sporazuma in načela dogovorjene politike v SOZD Iskra; arbitri pa bomo pri svojem delu, sklepanju in odločanju ob spoštovanju določb tega pravilnika ravnali po najboljšem znanju, vestno in nepristransko.

3. člen

Notranja arbitraža ima svoj stalni sedež na sedežu SOZD Iskra.

4. člen

Notranja arbitraža uporablja svoj žig, ki je okrogle oblike s premerom 3,5 cm in ima v sredini kroga zaščitni znak Iskre, po obsegu kroga pa napis: „Notranja arbitraža SOZD Iskra“.

Ta žig uporablja notranja arbitraža na dopisih, vabilih, odločbah in ostali poslovni dokumentaciji.

Žig in poslovni arhiv notranje arbitraže hrani tajnik notranje arbitraže (v nadaljevanju: „tajnik“).

II. SUBJEKTI POSTOPKA PRED NOTRANJO ARBITRAŽO

5. člen

Subjekti postopka (udeleženci) pred notranjo arbitražo v SOZD Iskra so lahko:

- a) temeljna organizacija združenega dela ene in temeljna organizacija združenega dela druge delovne organizacije;
- b) temeljna organizacija združenega dela in druga delovna organizacija;
- c) temeljna organizacija združenega dela in delovna skupnost druge delovne organizacije oz. SOZD;
- d) delovna organizacija in druga delovna organizacija;
- e) delovna organizacija in delovna skupnost druge delovne organizacije oz. SOZD;
- f) delovna skupnost delovne organizacije in delovna skupnost druge delovne organizacije oz. SOZD;

g) delovne skupnosti SOZD med seboj.

Subjekt postopka, ki predlaga začetek postopka, je predlagatelj: dočim je druga stran nasprotni udeleženec.

6. člen

Subjekti postopka po tem pravilniku ne morejo biti med seboj temeljne organizacije združenega dela oz. delovne skupnosti, združene v eni delovni organizaciji.

Postopek reševanja sporov med subjekti iz prejšnjega odstavka ureja samoupravni splošni akt delovne organizacije.

7. člen

Subjekt postopka pred notranjo arbitražo iz 5. člena zastopa in zanj podpisuje njegov individualni poslovodni organ oz. predsednik kolegijskega poslovodnega organa, ki pa lahko za podpisovanje in zastopanje pismeno pooblasti tudi drugo osebo.

Subjekt postopka lahko pred notranjo arbitražo zastopa tudi oseba, ki se bavi z odvetništvom oz. drugo obliko pravne pomoči, v skladu s predpisi, ki veljajo za zastopanje take vrste.

Pooblaščenec za zastopanje mora predložiti arbitraži pismeno pooblastilo za zastopanje, sicer subjekta postopka ne more zastopati oz. zanj opravljati pravnih dejanj.

III. STVARNA PRISTOJNOST

8. člen

Notranja arbitraža je stvarno pristojna reševati med subjekti postopka iz 5. člena tega pravilnika medsebojne spore:

- a) iz samoupravnih razmerij, ki nastanejo v zvezi z izvrševanjem določb samoupravnega sporazuma o združitvi in drugih samoupravnih sporazumov, ki jih sklenejo subjekti postopka med seboj;
- b) iz samoupravnih razmerij, ki nastanejo v zvezi z izvrševanjem določb samoupravnega sporazuma o med-

sebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev delovnih skupnosti SOZD in uporabniki njihovih storitev;

- c) ki nastanejo v zvezi s sklenitvijo in izvrševanjem pogodb, ki jih sklenejo subjekti postopka med seboj;
- d) ki nastanejo iz medsebojnih poslovnih razmerij subjektov postopka, kot so poslovna razmerja v blagovnem prometu, nujenju uslug in storitev, plačilnem prometu, dolžniško-upniških razmerjih in drugih poslovnih razmerjih, ki se ne smatrajo za samoupravna in pogodbeno razmerja;
- e) o povračilu škode, ki nastane iz razmerij, navedenih v točki a — d tega člena.

9. člen

Subjekti postopka se lahko v medsebojnih razmerjih, ki niso zajeta v členu 8 a—d pismeno sporazumejo, da prepuščajo reševanje sporov iz teh razmerij notranji arbitraži.

V takih primerih morajo predložiti notranji arbitraži obenem s predlogom za pričetek postopka tudi pismeni sporazum, s katerim so dogovorili posebno pristojnost notranje arbitraže, za spore iz takega razmerja.

IV. ORGANIZACIJA IN SESTAVA

10. člen

Notranja arbitraža, kot poseben organ SOZD in kot stalno samoupravno razsodišče, ima naslednje organe:

1. predsednika arbitražnega sveta in dva njegova namestnika;
2. arbitražni svet v katerega volijo subjekti postopka arbitre;
3. tajnika.

Vsi navedeni organi imajo 4-letno mandatno dobo in so lahko po njenem izteku ponovno izvoljeni.

11. člen

Delavski svet vsakega subjekta postopka (5. čl.) izvoli na predlog sindikalne organizacije izmed svojih delavcev enega člana v arbitražni svet; sklep o izvolitvi pa dostavi DS SOZD, obenem s pismeno izjavo izvoljenega člana, da je na kandidaturo pristal.

12. člen

Ko DS SOZD prejme poročilo o izvolitvi članov arbitražnega sveta, sprejme na tej podlagi listo arbitrov SOZD, ki sestavljajo arbitražni svet SOZD.

Nato izvoli DS SOZD izven oseb, ki so člani arbitražnega sveta, še predsednika, dva njegova namestnika in tajnika za mandatno dobo 4 let (čl. 10/2).

Tajnik mora imeti dokončno pravno fakulteto.

13. člen

Za predsednika arbitražnega sveta, njegovega namestnika in tajnika ne morejo biti izvoljeni člani DS SOZD in člani kolegijskega poslovnega organa SOZD.

14. člen

Predsednik arbitražnega sveta ne more odločati kot arbiter ali kot predsednik arbitraže.

- Njegove pristojnosti so naslednje:
- vodi evidenco arbitražnega sveta;
 - sklicuje seje arbitrov, udeležencev postopka ter sporazumno pripravi predlog za imenovanje predsednika arbitraže;
 - imenuje 3 arbitre nasprotnega udeleženca iz liste arbitrov, če jih le-ta v danem roku ne imenuje sam;
 - imenuje predsednika arbitraže v primeru, da se arbitri obeh strani ne morejo sporazumeti glede imenovanja;
 - opravlja druge zadeve, za katere je pristojen po tem sporazumu.

Pri tem je predsedniku v strokovno pomoč tajnik. Enake pristojnosti imata tudi namestnika predsednika, od katerih eden nadomešča predsednika takrat kadar je kdo izmed udeležencev postopka organizacija združenega dela, kjer je predsednik v delovnem razmerju.

15. člen

- Tajnik ima naslednje pristojnosti:
- strokovno pomaga predsedniku arbitražnega sveta pri njegovem delu,

- sodeluje na sejah arbitrov glede imenovanja predsednika arbitraže;
- posreduje predlog za pričetek postopka poslovnemu organu nasprotnega udeleženca;
- vodi administrativno poslovanje arbitraže in sestavlja dopise arbitraže ter končne odločbe arbitraže, če predsednik arbitraže ni diplomiran pravnik;
- sodeluje pri obravnavah arbitraže, če predsednik arbitraže ni diplomiran pravnik;
- opravlja ostale zadeve, za katere je pristojen po tem sporazumu.

Skupne službe SOZD morajo zagotoviti tajniku za izvajanje njegovih nalog ustrezne delovne pogoje ter v ta namen po potrebi dodeliti delavca administrativne stroke.

16. člen

Vsak delavec subjekta postopka, preden ga sindikalna organizacija predlaga kot kandidata za člana arbitražnega sveta, poda pismeno izjavo, ali kandidaturo sprejme ali ne.

Pismeni pristane kandidata priloži sindikalna organizacija svojemu predlogu za delavski svet subjekta postopka.

17. člen

Arbitraža mora opravljati svojo funkcijo po najboljšem znanju, vesti, samoupravno dogovorjenih načelih in ciljih ter pošteno in nepristransko.

Poslovnih in drugih tajnosti, ki jih zve pri opravljanju svoje funkcije ne sme izdajati in sporočati nepooblaščenim in nepoklicanim osebam

18. člen

Članu arbitražnega sveta preneha funkcija:

- s potekom 4-letnega mandata;
- s prenehanjem dela v subjektu postopka, koder je bil izvoljen;
- z razrešitvijo;
- z odstopom.

V takih primerih mora delavski svet subjekta postopka nemudoma izvoliti drugega člana, po postopku, ki velja za volitve članov arbitražnega

sveta in sklep o izvolitvi takoj posredovati tajniku.

Mandat nadomestno izvoljenemu članu arbitražnega sveta poteče z dnem, ko bi potekel mandat članu, na čigar mesto je bil izvoljen.

Pri tem ni ovire, da ne bi po normalnem izteku 4-letne mandatne dobe, delavski svet izvolil ponovno tistega člana, čigar mandat je potekel.

19. člen

Notranja arbitraža veljavno odloča v komisiji, ki jo sestavljajo:

- predsednik,
- po 3 arbitri predlagatelja in nasprotnega udeleženca.

Tajnik, če sodeluje pri delu arbitraže, nima pravice glasovanja.

Notranja arbitraža sprejema odločitve z večino glasov predsednika in šestih arbitrov.

V. PRIČETEK POSTOPKA

20. člen

Odločitev o pričetku postopka pred notranjo arbitražo sprejme delavski svet subjekta postopka—predlagatelja, ki izbere 3 arbitre iz liste arbitrov.

Na podlagi te odločitve je poslovodni organ predlagatelja dolžan takoj sestaviti predlog za pričetek postopka, ki vsebuje:

- navedbo imena oz. firme predlagatelja;
- navedbo imena oz. firme nasprotnega udeleženca;
- predmet spora;
- opis dejanskega stanja z navedbo dokazov;
- imena 3 članov arbitražnega sveta, izbranih za arbitre predlagatelja v tem sporu;
- končni predlog, katero dejstvo naj arbitraža ugotovi, oziroma, da nasprotnemu udeležencu naloži dajatev, storitev ali ureditev določenih razmerij oz. dejstev.

21. člen

Predlog podpiše poslovodni organ predlagatelja, ga opremi z žigom

subjekta postopka in ga dostavi tajniku z vsemi priloženimi dokazili.

Predlog in priloge (dokazila) morajo biti napisani v tolikih izvodih, da pride po en izvod v spis, ki se pošlje tajniku v postopek; po en izvod pa mora biti priložen še zaradi dostave vsakemu nasprotnemu udeležencu, v smislu določil, ki veljajo za tozadevni postopek pred sodišči.

22. člen

Ko tajnik prejme predlog z dokazili, prilogami in izvodi, najprej ugotovi, če je predlog pomanjkljiv, ali če je nerazumljiv oz. sam s seboj v nasprotju ter če je napisan v zadostnem številu izvodov, kar velja tudi za priložena dokazila.

Če ugotovi pomanjkljivosti iz prejšnjega odstavka, v 3 dneh po prejemu predloga pozove predlagatelja, naj v roku, ki ne sme biti daljši od 8 dni ugotovljene pomanjkljivosti odpravi, sicer bo predlog zavrgel.

Če pa ugotovi, da je predlog v redu, pa v 3 dneh po prejemu oz. po prejemu dopolnjenega ali popravljenega predloga pošlje poslovnemu organu nasprotnega udeleženca en izvod predloga s prilogami, obenem z naročilom, da v 8 dneh pisмено odgovori na predlog in v odgovoru sporoči imena 3 arbitrov, izbranih iz liste arbitrov ter z opozorilom, da bo v obratnem primeru imenoval arbitre predsednik arbitražnega sveta; postopek pa se bo lahko začel brez odgovora nasprotnega udeleženca na predlog.

23. člen

Glede obličnosti in vsebine odgovora na predlog, analogno veljajo določbe 20. oz. 21. člena, pri čemer je uporabljati obliko, ki je predpisana za odgovor na tožbo v postopku pred sodišči.

24. člen

Če nasprotni udeleženec v 8 dneh ne odgovori na predlog in ne sporoči imen 3 arbitrov, ki jih je izbral, imenuje predsednik arbitražnega sveta v 3 dneh iz liste arbitrov 3 arbitre sam, o

čemer s pismenim sklepom obvesti imenovane arbitre, predlagatelja in nasprotnega udeleženca.

25. člen

Določbe prejšnjega člena se uporabljajo tudi v primeru, če nasprotni udeleženec izbere za arbitra koga, ki ni na listi arbitrov.

26. člen

Arbitri obeh strank so dolžni sprejeti funkcijo, razen če navedejo razloge za njihovo izločitev.

Predlagatelj ne more izbrati arbitra, ki je v delovnem razmerju pri nasprotnem udeležencu, ali pri delovni organizaciji, v kateri je nasprotni udeleženec združen; kar velja obratno tudi za nasprotnega udeleženca.

Isto velja tudi za predsednika arbitraže, če je izvoljen ali imenovan (čl. 28, 29) z liste arbitrov. O ugovorih kandidata za predsednika arbitraže glede izločitve, odloča predsednik arbitražnega sveta.

Oba udeleženca postopka tudi ne moreta izbrati istega arbitra.

27. člen

Tajnik, sporazumno s predsednikom arbitražnega sveta, pripravi možne predloge za predsednika arbitraže, ki mora imeti dokončano pravno fakulteto, zaželen pa je tudi pravosodni izpit.

Predsednik je lahko kdo izmed arbitrov, član stalnega razsodišča pri gospodarski zbornici ali pa drug pravni strokovnjak.

28. člen

Predsednik arbitražnega sveta skliče prvo sejo vseh 6 arbitrov najpozneje v 8 dneh od dneva, ko nasprotni udeleženec sporoči imena arbitrov, ki jih je izbral oz. ko je predsednik arbitražnega sveta sam imenoval arbitre (čl. 24, 25).

Na seji izvolijo arbitri z 2/3 večino glasov predsednika arbitraže v smislu pogojev iz 27. člena na predlog predsednika arbitražnega sveta ali pa po lastni sporazumni izbiri.

Če med arbitri ni spora in so glede predsednika arbitraže vsi soglasni, kar ugotovi tajnik na podlagi razgovora z arbitri, sklic prve seje ni potreben ter napravi tajnik o tem samo zapis svojih ugotovitev.

29. člen

Na prvi seji arbitrov, ki jo skliče predsednik arbitražnega sveta mora biti navzočih vseh 6 arbitrov, vodi pa jo predsednik ob pomoči tajnika.

Predsednik arbitražnega sveta že na prvi seji imenuje predsednika arbitraže sam če:

- se arbitri ne morejo sporazumeti glede predsednika, ali ga izvoliti z 2/3 večino;
- če niso na seji navzoči vsi arbitri in seja tako ni sklepčna.

30. člen

Ko izvolijo arbitri predsednika arbitraže oz. ko ga imenuje predsednik arbitražnega sveta, je arbitraža oblikovana in takoj prične z delom.

VI. POSTOPEK OBRAVNAVANJA

31. člen

Postopek pred notranjo arbitražo je nujen, hiter in ekonomičen. Udeleženci v postopku ne smejo postopka po nepotrebnem zavlačevati in se morajo ravnati po odredbah arbitraže, tako glede procesualne discipline, rokov in ostalega.

Notranja arbitraža veljavno razpravlja, sklepa in odloča samo v polni sestavi.

32. člen

Prvo obravnavo pred notranjo arbitražo mora razpisati predsednik arbitraže, najpozneje v 8 dneh po oblikovanju arbitraže (28. čl.) pri čemer pa od dneva razpisa pa do dneva obravnave ne sme poteči manj kot 5 in ne več kot 10 dni.

Na obravnavo so vabljeni:

- arbitri,
- tajnik v poglavjih iz 31. čl.
- poslovodna organa oz. pooblaščen-

ca obeh udeležencev kot zastopnika,

- priče, če so predlagane.

Razpis izvede tajnik, ki tudi opskrbi za prostor, kjer bo arbitraža zasedala.

O poteku obravnave piše zapisnik zapisnikar, ki ga priskrbi tajnik arbitraže.

33. člen

Tajnik mora biti navzoč na obravnavah pred notranjo arbitražo, če predsednik ni diplomirani pravnik. V takih primerih ima tajnik pooblastila, pravico in dolžnost, da arbitre opozarja na pravna vprašanja, ki so važna za odločanje in na vsebino ter obliko procesnih dejanj.

34. člen

V postopku pred arbitražo se lahko predlagatelju ali pa nasprotnemu udeležencu pridruži kot intervenient tudi drug subjekt postopka iz čl. 5.

35. člen

Predsednik arbitražnega sveta mora o začetku postopka pred notranjo arbitražo pisмено obvestiti vse udeležence samoupravnega sporazuma, pri čigar izvajanju je prišlo do arbitražnega spora.

36. člen

Tajnik je dolžan takoj po oblikovanju arbitraže podrobno seznaniti arbitre in predsednika arbitraže z zadevo, ki se bo obravnavala.

37. člen

Predsednik arbitraže vodi obravnavo, sprašuje udeležence, izvaja dokaze, daje besedo arbitrom, zastopnikom udeležencev in pričam ter razglašajo odločbe arbitraže.

Dolžnost predsednika arbitraže je, skrbeti za to, da se sporni predmet vsestransko pretrese, vendar pa da se pri tem postopka ne zavlačuje, tako da se obravnava, če je le mogoče konča na prvi obravnavi. Predsednik tudi skrbi za red na obravnavi.

Posamezni arbiter ima pravico postavljati vprašanja zastopnikom, pričam in ostalim udeležencem postopka prek predsednika arbitraže ali pa z njegovim dovoljenjem neposredno.

38. člen

Na prvi obravnavi poskusi arbitraža stranki poravnati. Če poravnava uspe, se o poravnavi napravi zapisnik, katerega podpišeta zastopnika oz. pooblaščenca obeh strank, arbitri, predsednik in zapisnikar.

39. člen

Predlagatelj lahko svoj predlog umakne, ali pa se zahtevku odpove, zahtevek skrči ali razširi — vse, dokler arbitraža ne sprejme končne odločbe.

Nasprotni udeleženec lahko zahtevek pripozna v celoti ali delno. V takem primeru sprejme arbitraža brez posvetovanja odločbo na podlagi pripoznav.

40. člen

Če poskus poravnave ne uspe, prične predsednik arbitraže z obravnavo.

Zastopnik oz. pooblaščenec predlagatelja najprej prečita svoj predlog, nakar prečita zastopnik oz. pooblaščenec nasprotnega udeleženca odgovor na predlog.

Nato prične predsednik izvajati dokaze ustno in neposredno, tako da pred arbitražo zaslišuje priče drugo za drugo in prečita predložene listinske dokaze. Priče morajo čakati v posebnem prostoru ter jih predsednik kliče na zaslišanje drugo za drugo. Priče morajo govoriti resnico, na kar jih je dolžan predsednik opozoriti pred zaslišanjem, kakor tudi na posledice krive izpovedi. Izjava priče se piše sproti v zapisnik.

41. člen

Če se kateri od udeležencev postopka obravnave ne udeleži, čeprav je bil v redu vabljen, se opravi obravnavo v njegovi odsotnosti na podlagi ugotovljenih dejstev.

Če nobeden od udeležencev ob oklicu zadeve ne pristopi k obravnavi, je smatrati, da je bila dosežena izven-arbitražna poravnava in arbitraža postopek ustavi brez posvetovanja ter izda o tem odločbo.

Vsak udeleženec lahko v 3 dneh po prejemu odločbe o ustavitvi postopka predlaga arbitraži vrnitev v prejšnje stanje in navede razloge za svoj izostanek. O predlogu dokončno odloči arbitraža v naslednjih 3 dneh.

42. člen

Arbitraža najprej ugotovi dejstva, o katerih med udeležencema postopka ni spora. Nato se spusti v obravnavanje dejstev, ki so ostala med udeležencema spora.

43. člen

Arbitraža odloča po prostem predudarku, katere dokaze bo izvedla, o čemer izreka dokazne sklepe.

44. člen

Udeleženci postopka so dolžni poskrbeti, da so njihove vloge in navedbe čimbolj popolne ter da takoj predložijo vsa listinska dokazila in predlagajo že v pripravljalnem postopku vse potrebne priče, tako da arbitraža po možnosti reši spor že na prvi obravnavi.

Če se odločitev ne more sprejeti na prvi obravnavi, ali če je treba izvesti nove dokaze, se obravnavo preloži. V takem primeru mora arbitraža določiti datum in uro nove obravnave. Od predložene pa do nove obravnave ne sme preteči več kot 8 dni.

45. člen

V primeru, da je obravnavo preložena za največ 8 dni, naloži arbitraža udeležencem postopka, da si izmenjajo nove vloge z navedbo in predložitev dokazil v roku, ki ne sme biti daljši od 5 dni, iste pa tudi v istem roku predložijo arbitraži.

46. člen

O obravnavi se vodi zapisnik, ki vsebuje:

- sestav arbitraže;
- navedbo udeležencev in spora;
- datum in kraj obravnave;
- čas začetka obravnave;
- navedbo zastopnikov udeležencev;
- izjave zastopnikov, prič, izvedencev;
- navedbo listinskih in drugih dokazil, ki se na obravnavi prečitajo in pregledajo;
- odločitve arbitraže med obravnavo;
- čas konca oziroma zaključka obravnave;
- izrek arbitražne odločbe.

Zapisnik o obravnavi vodi zapisnikar, kateremu ga predsednik arbitraže med obravnavo glasno narekuje. Na koncu podpišejo zapisnik: zastopnika udeležencev, arbitri, predsednik in zapisnikar.

Udeleženci lahko zahtevajo od predsednika arbitraže, da popravi pomanjkljivosti v zapisniku, če pa predsednik arbitraže to zavrne ob priliki podpisa, lahko ti zahtevajo, da se ta izjava predsednika arbitraže, z navedbo vsebine popravka, vnese v zapisnik.

VII. ODLOČANJE

47. člen

Arbitraža odloča le v polni sestavi in z večino glasov in razglasa odločbe:

- da se predlog zavrže (41. čl.),
- da se postopek ustavi (41. čl.),
- katera dejstva so nesporna (42. čl.),
- o izvedbi dokazov (43. čl.)
- o preložitvi obravnave (44. čl.),
- o pripoznavi zahtevka (39. čl.),
- o končni odločitvi o zahtevku (50. čl.).

Odločitve sprejema na podlagi posvetovanja brez navzočnosti drugih udeležencev. Tajnik je lahko navzoč pri glasovanju, vendar brez pravice odločanja.

48. člen

Ko smatra arbitraža, da je zadeva že dovolj razčiščena in zrela za končno odločanje, predsednik obrav-

navo zaključi in pozove zastopnika oz. pooblaščenca udeležencev, da vložita vsak svoj stroškovnik in podpišeta zapisnik o obravnavi. Nato se arbitraža umakne k posvetovanju.

49. člen

O sporu odloči arbitraža s končno odločbo:

- da se predlogu ugodi v celoti,
- da se predlogu delno ugodi, preostanek oz. presežek pa se zavrne,
- da se predlog zavrne kot neutemeljen.

Izrek odločitve se po posvetovanju napiše v zapisnik o obravnavi, katerega podpišejo arbitri, ki so glasovali za tako odločitev in zapisnikar. Arbitri, ki so glasovali za drugačno odločitev od večinsko sprejete odločitve, zapisnik ne podpišejo.

Končno odločbo razglasi predsednik udeležencema postopka takoj po glasovanju in podpisovanju zapisnika.

50. člen

Pismeno odločbo o končni odločitvi mora predsednik izdelati v 3 dneh od dneva, ko jo je arbitraža sprejela.

Če predsednik nima pravne izobrazbe, jo izdelata tajnik – sicer pa je tajnik predsedniku pri sestavi končne odločbe v vsakem primeru v strokovno pomoč.

51. člen

Pismena odločba vsebuje:

- sestavo arbitraže, ki je prejela odločbo,
- navedbo udeležencev postopka in njihovih zastopnikov oz. pooblaščenec,
- navedbo spora in predmete spora,
- izrek odločitve o sporu,
- izrek odločitve o stroških in njih višini,
- rok v katerem naj nasprotna udeleženka odločbo izvrši, in ki znaša 15 dni,
- obrazložitev odločbe,
- navedbo, da je odločba dokončna s pravnim poukom v smislu čl. 54 in 55 tega sporazuma,
- kraj in datum izdaje odločbe,

- podpis predsednika arbitraže in zapisnikarja.

Obrazložitev odločbe vsebuje dejansko stanje, ki ga je ugotovila arbitraža, dokaze, na katere se odločitev nanaša in okoliščine, katere je arbitraža smatrala za merodajne pri oceni dokazov.

Arbitraža mora navesti razloge, zaradi katerih je posamezna dejstva smatrala za dokazna ali nedokazna in tudi razloge, zaradi katerih je zavrnila posamezne dokaze, ki so jih udeleženci predložili.

52. člen

Končno odločbo dostavi tajnik:

- predlagatelju,
- nasprotnemu udeležencu,
- pristojnemu družbenemu pravobranilcu samoupravljanja, če gre za odločitev v sporih iz samoupravnih razmerij (čl. 5 a, b).

VIII. PRAVNA SREDSTVA

53. člen

Predlagatelj — nasprotni udeleženec lahko proti končni odločbi vložita predlog na preizkus njene zakonitosti v 30 dneh po njenem prejemu na sodišče združenega dela iz razlogov čl. 47 zakona o sodiščih združenega dela (Ur. l. SFRJ 24/74), če je bilo z njo odločeno o samoupravnih razmerjih.

Iste pravice ima tudi družbeni pravobranilec samoupravljanja po lastni pobudi ali na predlog stranke.

54. člen

Če pa gre za odločbo, s katero je bilo odločeno o poslovnih razmerjih (čl. 5 c, d), se analogno uporabljajo določbe čl. 469-487 Zakona o pravnem postopku (Ur. l. SFRJ št. 4/77), ki veljajo za rzsodišča in lahko predlagatelj ali nasprotni udeleženec v 30 dneh vložita pri pristojnem temeljnem sodišču tožbo za razveljavitev končne odločbe iz razlogov, ki jih našteva čl. 485 ZPP, oz. tožbo na izrek končne odločbe za neveljavno iz razlogov, ki jih našteva čl. 486 ZPP.

IX. STROŠKI

55. člen

Končna odločba arbitraže ima tudi stroškovni izrek.

a) Stroške udeležencev postopka predstavljajo:

- potrebni izdatki zastopnikov oz. pooblaščenec udeležencev postopka in prič v zvezi s prihodom na obravnave, v smislu določb njihovih samoupravnih splošnih aktov o potnih stroških (potnine, dnevnice);
- če udeleženca zastopa odvetnik, vložiti za svoje delo stroškovnik v smislu tarife za delo odvetnikov.

b) Stroške arbitraže predstavljajo:

- potrebni izdatki arbitrov, predsednika, tajnika in zapisnikarja v zvezi s sestanki arbitrov in v zvezi s prihodom arbitrov in predsednika na obravnave, v smislu določb samoupravnih splošnih aktov organizacij združenega dela, kjer so zaposleni;
- nagrade za delo predsednika, tajnika in zapisnikarja po tarifi, ki jo sprejme DS SOZD.

56. člen

Ob zaključku obravnavanja morata zastopnika udeležencev vložiti specificiran stroškovnik (čl. 56 a).

O odmeri stroškov in njihovem povračilu odloča arbitraža obenem, ko odloča o zahtevku.

57. člen

Udeleženec, ki v sporu v celoti propade, trpi sam svoje stroške in stroške arbitraže, drugemu udeležencu pa mora povrniti še njegove stroške — vse po odmeri, kot jo vsebuje stroškovni izrek končne odločbe.

Udeleženec, ki v sporu deloma uspe trpi stroške iz prejšnjega odstavka v procentu, s katerim v sporu ni uspel.

X. UPORABA ZAKONA O PRAVDNEM POSTOPKU IN DRUGIH PREDPISOV

58. člen

V postopku pred notranjo arbitražo se poleg procesualnih določil, ki jih vsebuje ta sporazum, analogno uporabljajo ustrezne določbe Zakona o pravnem postopku (Ur. l. SFRJ št. 4/77), v kolikor po tem sporazumu ni dogovorjen drugačen postopek, in to:

- temeljne določbe (čl. 1 – 13 ZPP)
- določbe o izločitvi sodnikov oz. sodnikov porotnikov (čl. 71–76 ZPP)
- določbe o pooblaščenih za zastopanje (čl. 89–101 ZPP)
- določbe o vlogah (čl. 106–110 ZPP)
- določbe o rokih (čl. 112, 113 ZPP)
- določbe o narokih (čl. 114 ZPP)
- določbe o vrnitvi v prejšnje stanje (čl. 117, 119–122 ZPP)
- določbe o zapisnikih (čl. 123–127 ZPP)
- določbe o odločanju (čl. 129–132 ZPP)
- določbe o tožbi (predlogu) – (čl. 185–195 ZPP)
- določbe o sospornikih (čl. 196–203 ZPP) in intervenciji (čl. 206–209 ZPP)
- določbe o dokazih in njihovem izvajanju (čl. 219–245 in 264–271 ZPP).

59. člen

V postopku pred notranjo arbitražo se uporabljajo tudi določbe Zakona o zastaranju terjatev, če gre za denarne zahtevke iz poslovnih in pogodbenih razmerij.

XI. PRAVNOMOČNOST IN IZVRŠLJIVOST ODLOČBE

60. člen

Končna odločba notranje arbitraže je pravnomočna, ko poteče 30-dnevni rok za vložitev predloga na preizkus zakonitosti odločbe (čl. 53); za vložitev tožbe na razveljavitev oz. neveljavnost odločbe (čl. 54) pa se udeleženec v postopku teh pravnih sredstev ni poslužil; oziroma, ko je sodišče pravno sredstvo udeleženca zavrglo ali pa odločilo, da ni pogojev za sodno varstvo.

61. člen

S pravnomočnostjo odločbe, postane izvršljiva ter ima glede izvršljivosti v smislu člena 17. Zakona o izvršilnem postopku (ur. list SFRJ št. 20/78) moč sodne odločbe.

62. člen

Izvršljiva postane v 15 dneh od pravnomočnosti, ko je brezuspešno potekel navedeni rok za prostovoljno izvršitev obveznosti.

63. člen

Poravnava, sklenjena pred notranjo arbitražo je pravnomočna in izvršljiva v roku, dogovorjenem s poravnavo.

64. člen

Pravnomočno odločbo arbitraže oz. poravnavo, sklenjeno pred arbitražo izvrši redno sodišče na predlog upnika, pri čemer se uporabljajo določbe Zakona o izvršilnem postopku (Ur. list SFRJ št. 20/78).

XII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

65. člen

Spori, ki so v teku, se rešujejo naprej po določbah tega sporazuma.

66. člen

Volitve arbitrov morajo biti po delavskih svetih subjektov postopka opravljene v 1 mesecu od dneva veljavnosti tega sporazuma, potrditev liste arbitrov in izvolitev predsednika arbitražnega sveta, njegovih namestnikov in tajnika pa mora DS SOZD opraviti na prvem zasedanju, potem, ko so bili izvoljeni arbitri.

Na tem zasedanju mora DS SOZD sprejeti tudi tarifo v smislu člena 55. tega sporazuma.

67. člen

Obrazce vabil, zapisnikov in odločb predpiše sekretariat SOZD, sporazumno s predsednikom arbitražnega sveta, ki tudi izdaja navodila za izvajanje tega sporazuma.

68. člen

Ta sporazum prične veljati z dnem, ko je bil sprejet v enakem besedilu na vseh delavskih svetih delovnih organizacij in delovnih skupnosti SOZD.

S tem dnem preneha veljati pravilnik o organizaciji in poslovanju notranje arbitraže, ki ga je sprejel DS ZP Iskra Kranj na 5. zasedanju dne 26. 12. 1969.

Sklepi DS organizacij združenega dela iz 1. odstavka tega člena so sestavni del tega sporazuma.

69. člen

Če se v SOZD oblikuje nova temeljna oz. delovna organizacija ali delovna skupnost, ali pa, če v SOZD pristopi nova organizacija združenega dela, pristopi obenem s pristopom k samoupravnemu sporazumu o združitvi, tudi k tem sporazumu s sklepom svojega DS, ki je priloga tega sporazuma.

70. člen

Obvezno tolmačenje besedila tega sporazuma daje DS SOZD.

Ta sporazum sklenemo:

1. Delovne organizacije za svoje temeljne organizacije in delovno skupnost:

1. Iskra — Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko Kranj, na seji DS DO dne

Za DO:

2. Iskra — Industrija elementov za elektroniko Ljubljana na seji DS DO dne

Za DO:

3. Iskra — Industrija širokopotrošnih izdelkov „Široka potrošnja“ Škofja Loka na seji DS DO dne

Za DO:

4. Iskra — Industrija avtoelektričnih izdelkov Nova Gorica na seji DS DO dne

Za DO:

5. Iskra — Industrija za avtomatiko Ljubljana na, seji DS DO dne

Za DO:

6. Iskra — Tovarna baterij Zmaj Ljubljana na seji DS DO dne

Za DO:

7. Iskra — Industrija kondenzatorjev Semič na seji DS DO dne

Za DO:

8. Iskra — Commerce Ljubljana na seji DS DO dne

Za DO:

9. Iskra — Center za avtomatsko obdelavo podatkov Ljubljana na seji DS DO dne

Za DO:

10. Iskra — Invest servis Ljubljana
na seji DS DO dne

Za DO:

11. Iskra — Inštitut za kakovost in
metrologijo Ljubljana na seji
DS DO dne

Za DO:

12. Iskra — Šolski center Kranj
na seji DS DO dne

Za DO:

II. Delovne skupnosti SOZD:

1. Iskra — Skupne službe SOZ D Ljub-
ljana na seji DS SS
dne

Za DS SS:

2. Iskra — Glasilo Ljubljana na zboru
delavcev dne

Za DS Glasila:

Odbor za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov v SOZD Iskra objavlja aneks k predlogu samoupravnega sporazuma delovne skupnosti skupnih služb in temeljnih organizacij združenega dela v SOZD Iskra, s katerim se razširja dejavnost delovne skupnosti skupnih služb SOZD Iskra še z izdajanjem tedenskega informativnega lista „Iskra“ in drugih občasnih publikacij za notranje obveščanje delavcev v SOZD Iskra. Hkrati se s tem aneksom določajo tudi drugi pogoji za to razširjeno dejavnost.

Odbor predlaga DS delovne skupnosti skupnih služb SOZD Iskra, da predlog aneksa obravnava na svoji prvi seji ter prične postopek razprave in sprejetja predloga pri podpisnicah samoupravnega sporazuma delovne skupnosti skupnih služb in temeljnih organizacij združenega dela v SOZD Iskra.

Odbor za spremljanje izvrševanja
programa in delovnih načrtov
preobrazbe samoupravnih odnosov
v SOZD Iskra

Aneks k predlogu samoupravnega sporazuma delovne skupnosti skupnih služb in TOZD v SOZD Iskra

1. člen

Delovna skupnost SS SOZD ISKRA izdaja v imenu in za račun podpisnic samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ISKRA teden-ski informativni list ISKRA in druge občasne publikacije za notranje obveščanje vseh delavcev v SOZD ISKRA. V ta namen je v okviru te delovne skupnosti posebna delovna enota osrednjega uredništva glasila ISKRE.

2. člen

Za družbenopolitično in samoupravno usmeritev glasila ISKRE skrbi časopisni svet glasila ISKRE.

po določenih splošnega akta glasila ISKRE.

3. člen

Dohodek se oblikuje po načelih svobodne menjave dela. Osnova za prispevek temeljnih organizacij združenega dela je število naročenih izvodov glasila.

Za poslovanje delovne enote glasila ISKRA se vodi ločena evidenca v okviru delovne skupnosti SS SOZD ISKRA.

4. člen

Ceno posameznega izvoda glasila ISKRA določa in sprejema, na podlagi realnih stroškov tiska, papirja in režijskih stroškov osrednjega uredništva glasila ISKRA in na predlog časopisnega sveta glasila ISKRA, Delavski svet SOZD ISKRA.

Bo imela Iskra svoje letalo?

V četrtek, 28. septembra me je na hitro poslal urednik na Brnik, kjer so demonstrirali novo letalo Cessna 441 Conquest. Na to demonstracijo je povabil direktor Marjan Dvoraček ves poslovni kolegij in direktorje delovnih organizacij Iskre. Najprej smo se v velikem krogu zapeljali do Ilirske Bistrice, nato pa še naredili dva manjša kroga.

Vožnja v novem tipu letala Cessna je zelo udobna, motorja tiho tečeta in vzpon ter pristanek sta lahkotna in hitra. Pod velikim kotom smo se povzpeli v oblake in nad oblake. Zemlja je vse bolj bežala pod nami in hitro smo bili nad Notranjsko. Ob povratku se je Cessna v elegantnem loku okretno ustavila do metra natančno na določenem prostoru. Vtis po tem poletu je bil čudovit. Po poskusnih letih sem prosil za pogovor direktorja Iskra Invest servisa in ta mi je rad ustregel.

Cessna 441 Conquest na brniškem letališču. Bo nosilo znak Iskre?

Zaradi vse večje zunanjetrgovinske ekspanzije Iskre, moramo Iskraši vse več potovati, zlasti strokovnjaki in komercialisti ter vodilni ljudje. Vse več mora biti osebnih kontaktov med nami in kupci in zato je dnevno na poti vrsta ljudi. Kaže, da bo tega še več, saj je že letošnjih 100 milijonov dolarjev Iskrinega izvoza dovolj zgovornih. Vodilni tehnični ljudje si ne morejo privoščiti dolge odsotnosti, saj je njihov čas dragocen in navzočnost doma v službi nujna. Naš letalski promet pa je že kar ozko grlo, saj na polet v Beograd čaka kar ves teden. In še to ni rezervacija, ampak največkrat čakanje na vrsto.

Zaradi vseh teh težav, smo začeli razmišljati o nakupu lastnega letala izključno za Iskra, ker sposojanje pri IS SRS postaja vse težje. Pri izbiri tipa smo se odločili za Cessno 441 Conquest. Letalo je ameriški izdelek, ima dva sedeža za pilota in kopilota in osem za potnike. Leti s hitrostjo 550 km na uro na višini 10.000 metrov. Radius letanja, po domače bi rekli, da lahko leti 3600 km brez postanka. Ima dva turbinska motorja, ki sta znatno bolj šaba od klasičnih batnih, poleg tega pa rabita gorivo, ki je dvakrat cenejše od benzina za običajna letala. Letalo ima tudi vse naprave, da lahko leti po vsakem vremenu, podnevi in ponoči. Za ilustracijo: z vsemi tehničnimi lastnostmi poleti Cessna na Brniku in pri-

stane v Beogradu v eni uri.

Nakup letala za firmo, kakršna je Iskra, je čista potreba, ker imajo celo manjše delovne organizacije, kot na primer Gorenje po dve in več lastnih letal za poslovna potovanja. Z lastnim letalom, ki nam je vsekakor potreben, bi dosegli, da bi naši poslovni ljudje čimbolje in čimveč sodelovali z inozemskimi in domačimi partnerji in bi nekajkrat zmanjšali čas potovanja in bivanja v kraju poslovnih, ali strokovnih razgovorov.

Zaradi vseh teh razlogov je DO skupnega pomena Iskra Invest servis v program investicij za leto 1979, ki znaša 18,5 starih milijard, vključila tudi letalo. Ostale investicije so namenjene za infrastrukturo na stegen-skem kompleksu. Seveda bomo morali dobiti še potrebne sklepe samoupravnih organov in soglasja za nakup. Mislim pa, da zaradi velikih potreb in znatnih koristi, ki bi jih imela Iskra z nakupom letala, ne bo težav.

Naj povem za konec, da bomo ob morebitnem nakupu kupili tudi dodatno opremo, da bomo lahko letalo preuredili za prevoz tovorov. To bi zlasti prišlo prav za ozka grla v proizvodnji, ali pri investicijah, ko zaradi predolgega transporta delo marsikdaj obstane le zaradi manjše količine re-promateriala, ali opreme iz uvoza.

KF

INDUSTRIJA AVTOELEKTRIČNIH IZDELKOV

Javna razprava o dokumentih za IX. kongres ZSMS

Predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov Nova Gorica je na osnovi ugotovitve, da deluje konferenca osnovnih organizacij sindikata Iskra - Avtoelektrika v enem, za občino najpomembnejših in dobro organiziranem delovnem kolektivu izbralo konferenco OOS Iskra Avtoelektrika za nosilca organizacije in izvedbe javne razprave o osnutku kongresnih dokumentov za 9. kongres Zveze sindikatov Slovenije pod naslovom: O DELOVANJU SAMOUPRAVNEGA DELEGATSKEGA SI-STEMA. Izbor konference je bil potrjen na posvetu predsednikov dne 29. 9. 1978 v Novi Gorici. To je še en dokaz važnega in velikega priznanja, ki ga je deležna konferenca sindikatov Iskre Avtoelektrike pod vodstvom predsednika Zmaga Lasiča.

Izvedba navedene problemske javne razprave je bila vrhunec javne razprave v novogoriški občini na osnutke kongresnega gradiva, prav zato je bila izpeljana pravočasno in s polno mero politične odgovornosti.

V dvorani delavskega samoupravljanja novogoriške Iskre, so se zbrali v četrtek, 29. septembra, predstavniki konferenc OO sindikata iz Mebla Nova Gorica, Salonita Anhovo, Iskre Sempeter, Krajevne skupnosti Vrtojba in Sempeter ter predstavnik občinskega sindikalnega sveta.

Najprej je zbranim delegatom Boris Ravbar, tajnik samoupravnih organov Iskre - Avtoelektrike, pojasnil samoupravno organiziranost v DO s posebnim poudarkom na funkcioniranju delegatskega sistema znotraj DO. V zvezi s tem je poudaril, da delegatski sistem še ne funkcionira tako kot bi

želeli. Predvsem bi bilo potrebno vplejati bolj učinkovito povezavo na relaciji delegat - SDS. Glede na to, da je bilo v občini Nova Gorica ob zadnjih volitvah izvoljeno izredno veliko število delegatov (ca. 7000), še vedno obstaja problem samoupravnega obvladovanja celotnega delegatskega sistema. Res je, da v občini beležimo kvaliteten premik v njegovem razvoju, vendar pa se še vedno spoprijemamo z nekaterimi osnovnimi težavami, ki se kažejo predvsem v premajhni odgovornosti strokovnih služb, vsebinski neprimernosti gradiva za delegate, preobsežnih dnevnih

Fantje na gornjem posnetku so avtomehaniki na Zastava servisu v Novi Gorici. Ob mojem prihodu na servis so se zbrali okrog motorja za Zastavo 750 (fičko), na katerem je majhna sprememba. Namesto običajne diname, ki je vgrajena na vse dosedanje motorje v fičkotih, je na gornjem motorju vgrajen alternator AAG. V razvojnem oddelku Iskre - Avtoelektrike namreč pripravljajo in preizkušajo spremembo, da bi namesto diname DCD vgrajevali na motorje omenjene alternatorje.

redih, itd. Podal je tudi ugotovitev, da delegatski sistem v okviru SIS še vedno funkcionira slabše kot v skupščinah DPS ter da bo potrebno še veliko storiti v zvezi z vzpostavitvijo delegatskih razmerij na relaciji krajevne skupnosti OZD.

Kljub nekoliko slabši udeležbi od pričakovane, je bila razprava zelo živahna in široko zastavljena. Ana Velkavrh iz tovarne generatorjev in elektronike je med drugim poudarila, da je čutiti potrebo po izobraževanju delegatov in pomoči s strani strokovnih organov. Predsednika krajevne skupnosti Sempeter, Dušan Ambrožič in Vrtojbe Stanko Fornazarič sta se v razpravi dotaknila in pojasnila relacijo odnosov med krajevno skupnostjo in organizacijami združenega dela. Sledjo Humbert se je kot predsednik skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti občine Nova Gorica dotaknil vprašanja funkcioniranja delovanja delegatskega sistema na področju stanovanjske izgradnje. Marjan Tavčar iz Mebla Nova Gorica je prikazal organizacijo delovanja samoupravnega delegatskega sistema v tem pohištvenem gigantu. Teodor Košir iz anhovskega Salonita je pojasnil pomanjkljivosti delegatskega sistema in poudaril, da v veliki večini pri določenih pomanjkljivostih niso krivi delavci sami, pač pa tudi poslovodni organi, ki jim pogostokrat primanjkuje tudi strokovnosti na tem področju.

Udeleženci posveta so bili mnenja, da so dokumenti za 9. kongres dokaj dobro pripravljeni in obdelani, vendar v določenih primerih premalo konkretni. Zveza sindikatov je spremljala in bedela nad razvojem delegatskega sistema zlasti nad delom samoupravnih organov v temeljnih organizacijah. Opaziti je bilo tudi, da se je delegatski sistem v preteklem obdobju bolje razvijal v večjih delovnih organizacijah. V majhnih, do 50 zaposlenih, pa je bil razvoj tega sistema bolj skromen. Udeleženci razprave so bili mnenja, da bi morali dati dokumenti osnovnim organizacijam več vzpodbud za še aktivnejše sodelovanje pri razvoju celotnega delegatskega sistema v občini Nova Gorica. Zlasti bi moral sodelovati v fazi razprav na obravnavana gradiva preden pristopi samoupravni organ k odločanju.

Po mnenju udeležencev javne razprave bi morali dokumenti konkretnje opredeliti sodelovanje osnovnih organizacij s krajevno skupnostjo. Sodelovati bi morali na vseh nivojih, od evidentiranja kandidatov za delegate v delegatskem sistemu do sodelovanja pri investiranju infrastrukturnih objektov.

Razpravljalci so bili mnenja, da bi morali na ravni novogoriške občine oblikovati družbeni svet interesov delavcev v krajevnih skupnostih. Dokumenti bi morali določati točnejšo vlogo teh družbenih svetov. Prav tako so bili udeleženci mnenja, da delegatski sistem slabše deluje na nivoju samoupravnih interesnih skupnosti, kakor na skupščinskem nivoju. Zlasti je pomanjkanje povratnih informacij, ki delegata odmika od rezultatov njegovega delovanja.

Potrebno je zagotoviti večje sodelovanje med SIS, ker življenje ne moremo reševati parcialno. Zlasti je potrebno sodelovanje ali koordinacija med SIS in občinsko skupščino, ko gre za stališča, ki jih morata oba organa uskladiti. Kongresni dokumenti bi morali tudi do te problematike zavzeti svoja stališča.

Dokumenti bi morali dati izhodišča za organizacijo izobraževanja delegatov, ker potrebujejo delegati več strokovnosti in razgledanosti, kot jim nudi normalno delo.

Marko Rakušček

Motiv z javne razprave v Avtoelektriki.

INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO, LJUBLJANA

Priprave na javno razpravo

V sklop realizacije začrtanega programa samoupravnih aktivnosti, ki izhajajo iz sklenitve samoupravnega sporazuma o spremembah v organiziranju delovne organizacije in spremembah samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo, čakajo delavce Avtomatike v tem letu predvsem naslednje prednostne naloge:

- v najširši poglobljeni razpravi bo potrebno oblikovati in sprejeti statute in samoupravne sporazume o združevanju dela delavcev v TOZD in delovni skupnosti skupnih služb,

- izvesti volitve novih samoupravnih organov ter delegatov in delegacij za skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti,

- aktivno sodelovati pri izdelavi, oblikovanju in sprejemanju novega samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo,

- urediti samoupravne odnose na področju delovnih razmerij ter oblikovati, izdelati in sprejeti planske akte.

Prva faza izvajanja začrtanega programa, ki je pogojena z določili zakona o združenem delu, zajema oblikovanje in sprejemanje samoupravnih sporazumov o združevanju dela delavcev v TOZD in delovnih skupnostih skupnih služb ter priprave na volitve novih samoupravnih organov. Z namenom, da bi se dogovorili za enotne roke in sočasno izvajanje samoupravnih aktivnosti, so se v sredo, 27. t. m. sestali člani konference osnovnih organizacij sindikata, predsedstva konference zveze mladine, sveta ZK in aktiva zveze borcev Avtomatike.

Pri pregledu že opravljenih nalog, ki izhajajo iz začrtanega programa, so ugotovili:

- komisije, ki so jih izvolili zbori delavcev bodočih TOZD in delovne skupnosti so dale v javno obravnavo osnutke samoupravnih sporazumov o združevanju dela delavcev v TOZD oz. delovni skupnosti. Komisija nadaljuje s svojim delom pri izdelavi osnutkov statuta TOZD in delovne skupnosti, katere bodo predložili novim delavskim svetom v obravnavo in določitev samoupravnega procesa oblikovanja in sprejemanja

- strokovne službe, odbori in komisije za organizacijsko-kadrovske zadeve pripravljajo osnutke pravilnikov o delovnih razmerjih in o razvidu del in nalog v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih

- družbenopolitične organizacije v TOZD in delovnih skupnostih, ki so v procesu samoupravnega konstituiranja, so oblikovale akcijske oz. programske konference

- ustrezne službe s področja planiranja pripravljajo predlog planskih aktov za leto 1979, katerega bomo obravnavali in sprejemali v drugi polovici decembra letošnjega leta.

Lahko torej rečemo, da smo dosedaj izvajali programske naloge zadovoljivo in v okviru določenih rokov.

Glede na to, da so komisije že dale v javno razpravo osnutke samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v TOZD in delovnih skupnostih, se bo potrebno v prvi vrsti temeljito pripraviti na zbor delavcev. Zbori, ki bodo potekali v TOZD in delovnih skupnostih glede na novo samoupravno organiziranost Avtomatike, se bodo pričeli v prvi polovici oktobra. Predhodno se bo omenjeni osnutek obravnaval v okviru strokovnih teamov, akcijskih organov družbenopolitičnih organizacij in sindikalnih skupin. O rezultatih predhodnih razprav bo na zborih poročal predsednik komisije. Na omenjenih zborih bodo delavci seznanjeni tudi z 9-me-

sečnim poslovnim poročilom Avtomatike in razpravljali o splošni problematiki v delovni organizaciji.

Največjo težo priprav za izvedbo javnih razprav nosijo družbenopolitične organizacije, ki bodo morale z vso odgovornostjo podpirati priprave na referendum, ki bo 15. novembra.

ŠD

TOZD INŽENIRINGI

Bomo na Stegnah gradili naprej?

Decembra 1977 leta je TOZD Inženiringi delovne organizacije ISKRA - AVTOMATIKA pristopila k realizaciji projekta za izgradnjo Centra sistemov za avtomatizacijo na Iskrinem proizvodnem kompleksu SP 3 v Stegnah. Po investicijskem elaboratu je bila takrat predvidena 7-nadstropna zgradba z ustreznim proizvodno halo pritlične izvedbe. Prostori zgradbe so bili namenjeni za realizacijo kompleksnih projektov za avtomatizacijo železniskega in cestnega prometa ter alarmnih zaščitnih sistemov strateškega značaja.

V času izgradnje omenjenega objekta pa je prišlo v Avtomatiki do sprememb v samoupravni organiziranosti. Tako se bodo iz dosedanje TOZD Inženiringi z deli ostalih tozdov delovne organizacije ustanovile tri nove tozd skupnega pomena in sicer: tozd Sistemi, tozd Razvojni inštitut, tozd Trženje in delovna skupnost. Tudi programska orientacija narekuje usmeritev v proizvodnjo kompleksnih sistemov avtomatizacije v industriji. Takšna organiziranost bo v vsakem primeru doprinesla večje ekonomske učinke tozdom skupnega pomena, kakor tudi hitrejši razvoj vseh ostalih tozdov materialne proizvodnje v Avtomatiki. Za izvedbo takšne usmeritve trenutno predstavlja največji problem huda prostorska stiska in dislociranost kadra.

Z investicijsko naložbo 7-nadstropne stavbe bi se rešil problem delavcev sedanje tozd Inženiringi, nikakor pa ne rešuje prostorske razporeditve za delavce vseh treh tozdov skupnega pomena in delovne skupnosti. Zato je nujno potrebna dodatna investicijska naložba, ki bi omogočila izgradnjo osme, devete in desete etaže CSA do tretje gradbene faze. Glede na to, da je GP Tehnika zaključila dela na sedmi etaži Centra, da je na gradbišču še vsa potrebna mehanizacija, da imamo lokacijsko odločbo za deset etaž in da je v delu že projektno-tehnična dokumentacija za povečanje stavbe, je delavski svet tozd Inženiringi na svojem zasedanju 22. t. m. sprejel sklep, da se za dograditev treh etaž odobrijo sredstva v višini 11.000.000 din, kot dodatna sredstva za izdelavo projektno-tehnične dokumentacije pa 200.000 din.

Š. D.

Razpisna komisija za imenovanje poslovnega organa

Delavski svet delovne organizacije ISKRA-AVTOMATIKA je na svojem 15. zasedanju 12. 7. 1978 sprejel sklep o imenovanju vršilca dolžnosti predsednika kolegijskega poslovnega organa oziroma predsednika poslovnega odbora in vršilca dolžnosti članov tega odbora. Sklep je bil sprejet na podlagi 82. člena samoupravnega sporazuma o spremembah v organiziranju delovne organizacije in spremembah samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo in v skladu s 510. členom zakona o združenem delu.

Glede na to, da so od imenovanja pretekli že skoraj trije meseci in da omenjeni člen zakona o združenem delu določa, da se zadeve iz delovnega področja individualnega poslovnega organa oziroma predsednika kolegijskega poslovnega organa smejo opravljati po vršilcu dolžnosti najdlje 6 mesecev, je delavski svet Avtomatike na svojem 17. zasedanju, 28. t. m. sprejel sklep:

— razpisuje se imenovanje kolegijskega poslovnega organa,

— imenuje se del razpisne komisije. Komisija bo sestavljena iz devetih članov in sicer iz: treh predstavnikov temeljnih organizacij, imenovanih na omenjenem zasedanju delavskega sveta, iz treh predstavnikov družbene skupnosti — imenovala jih bo SO Ljubljana-Bežigrad, kar je v skladu s 504. členom zakona o združenem delu.

Konferenca osnovnih organizacij sindikata delovne organizacije je v komisijo imenovala naslednje tri člane: Štefan Šimunovič, Franc Černe, Karel Lazar.

Delavski svet Avtomatike pa je imenoval naslednje člane:

Mimi Petkovšek, Janez Gianini, Janez Gale.

Ko bo komisija v polni sestavi, bo prvo sejo razpisne komisije sklical predsednik delavskega sveta delovne organizacije, medtem ko bo strokovna opravila v zvezi s samim postopkom vodila kadrovska služba delovne skupnosti skupnih služb.

Š.D.

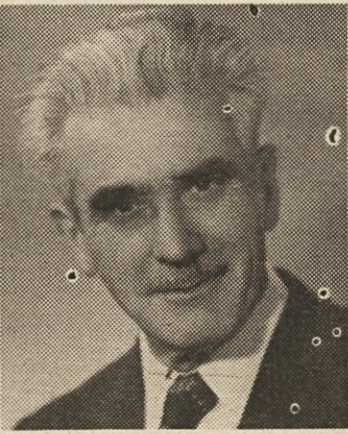
Zdenka Mikec - predsednica KK ZSMS DO Avtomatika.

kakor pa je potrebno, da se zavzamemo za gojitev humanih odnosov med delavci, ki prav gotovo vplivajo na ustvarjalnost delavca in njegove rezultate dela. Podružbljanje ljudske obrambe in družbene samozaščite mora postati sestavni del programov osnovnih organizacij. Eden bistvenih pogojev za učinkovito delovanje mladih je sistem informiranja, preko katerega so člani informirani o tekočih dogajanjih v delovni organizaciji.

To pa omogoča, da se lažje vključimo v aktivno sodelovanje in odločanje. Hkrati pa informiranje pomeni popularizacijo dela in prizadevanj mladih pri uresničevanju temeljnih družbenih ciljev. Tudi prostovoljno delo, ki temelji na svobodni menjavi dela, je tako politično in ekonomsko upravičeno. Ena izmed teh oblik prostovoljnega dela so mladinske delovne akcije, kjer se razvijajo vrednote samoupravnega socializma kot bratstvo in enotnost, solidarnost, ohranjajo se revolucionarne tradicije ter razvija delovna disciplina. Boriti se moramo, da bo to delo tudi priznано v naših sredinah.

Š. D.

Jakobu Goliju v spomin

Po težki in neozdravljivi bolezni je 27. septembra umrl Jakob Goli-Jaka, 40-letni Iskraš in delavec naše temeljne organizacije Signalno varnostnih naprav.

Pri svojem delu, ki ga je zadnja leta opravljal kot skladiščnik v skladišču orodij, je bil prizadeven in vesten, dober sodelavec in dober tovariš. Mlajšim bo ostal v spominu kot dober pedagog, izredno iznajdljiv in praktičen pri vsakem delu, ki ga je opravljal. Velik je bil tudi njegov delež v družbenopolitični dejavnosti.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

Kolektiv TOZD SVN

DOPISUJTE V ISKRO

ŠE BOLJ OKREPITI SINDIKALNO FRONTO

Pred kongresom slovenskih sindikatov smo naprosili predsednika predsedstva sindikatov delovne organizacije Široka potrošnja Marjana Možeta, zaposlenega kot referenta za elektroakustiko v sežanskem tozdu Sprejemniki, da bi nam odgovoril na nekaj vprašanj o aktivnosti sindikatov v njihovi delovni organizaciji.

Na prvo vprašanje, kako bi nam lahko na kratko prikazal osebno izkaznico njihovega sindikata, nam je Marjan Možeta odgovoril:

„Naša delovna organizacija ima, razen v Sežani, kjer je več osnovnih organizacij, navzven pa nastopamo kot ena organizacija, 8 osnovnih organizacij ZSS, ki štejejo 3.160 članov. Velikosti naših osnovnih organizacij so zelo različne, saj štejejo nekatere od 500 do 900 članov, medtem ko ima samo ena OO okrog 120–150 članov. Vendar pa moram pripomniti, da imajo večje osnovne organizacije notranjo delitev po sindikalnih enotah.

Poleg osnovnih organizacij imamo na ravni delovne organizacije nekaj komisij, kot komisijo za družbeno-ekonomske odnose in razvoj samoupravljanja, komisijo za športno in rekreativno dejavnost, komisijo za družbeni standard in komisijo za kulturno dejavnost. Iste komisije imamo tudi v osnovnih organizacijah, medtem ko imajo nekatere osnovne organizacije še posebno komisijo, ki se ukvarja z gospodarskimi vprašanji tekočega poslovanja. Seveda delujejo v okviru sindikata tudi delavske kontrole tako po TOZD, kot v delovni organizaciji.

Vsekakor je teža dela v osnovnih organizacijah. Kako se v vašem sindikatu pripravljate na kongres in izvajanje in uresničevanje težkih nalog, ki stoje pred sindikatom?

„Vsekakor leži danes in bo v prihodnje še bolj težala teža tega dela v osnovnih organizacijah sindikata. Zdaj imamo na ravni delovne organizacije koordinacijsko telo, ki je brez izvršilne moči. Koordinacijsko telo usklajuje delo, ki zadeva vse osnovne organizacije. Tako vse skupaj načrtujemo. Že zdaj pri nas izvršujemo vse naloge in sklepe v osnovnih organizacijah. Glede predkongresne razprave pa naj povem, da še niso povsem zaključene v vseh OO, in se v nekaterih naših tozdih še začnajo.

Če bežno pregledamo kongresne dokumente, še posebej glede nalog sindikata pri izvajanju ustave in zakona o združenem delu, lahko ugotovimo, da pada prav na sindikat v tem smislu največja odgovornost. Vendar pa smo prav pri tem kadrovske šibke. V skladu s kongresnimi dokumenti in z razpravami v KOOOS SOZD Iskra, konkretiziramo program za prihodnja leta in ena izmed točk tega programa je kadrovska zasedba v vseh odborih. Kajti delo v sindikatu danes terja cellega človeka, pri tem pa nam primanjkuje pravih, široko razgledanih aktivistov. Zato imamo v načrtu, kako v tem smislu usposobiti tudi sindikalne kadre.

Priznati moram, da je konkretno pri nas pozornost za kongres in njegovo gradivo malo popustila. Vodimo usmerjeno razpravo o sporazumu v združevanju naših TOZD v DO in razpravo o sprejemanju drugih samoupravnih aktov, ki jih še moramo sprejeti. To je trenutno naša prioriteta naloga. Pri nas v Sežani bo razprava o teh dokumentih te dni v javni razpravi.

V dosedanjem delu sindikata se kaže, da je bil doslej v ospredju interes za osebna vprašanja, ki zadevajo posameznika in njegov interes, medtem ko so bila vprašanja s stališča gospodarjenja drugotnega pomena. In zato v tem smislu dostikrat ta vprašanja še

niso zažvela v polni meri. T o mislimo korenito spremeniti, kar smo si v osnutku programa zamislili glede samoupravnih preobrazbe SOZD.

Dalje, kot sem že povedal, dajemo več poudarka sprejemanju samoupravnih aktov ter dajemo poseben poudarek tistemu, kar kongresni dokumenti zahtevajo, to je socialna varnost delavcev, poenotenje vprašanja delovnih razmerij, delovanje delegatskega sistema ter omogočanje vseh pogojev za delo omenjenih delegacij ter delovanje samoupravnih delavske kontrole in končno predvsem tistemu, kar je za našo delovno organizacijo pomembno, to je ustvarjanju ustreznih delovnih pogojev našim delavcem.

Poleg tega si prizadevamo, da bi šlo 1,2 % v korist družbenega standarda, to je prehrane, zdravstvene zaščite in podobno. Sindikat v naši DO si je zadal tudi eno izmed osnovnih nalog, da skuša iz široke potrošnje narediti enovito delovno organizacijo in ji dati tisto vlogo, ki ji je v družbi namenjena, podpirati misel večjega združevanja, skušati z vso ostrino odstraniti miselnost lastniška gledanja, dalje odpravljati dupliranje in podobno.

Drugi splot vprašanj pa je nadaljnje samoupravno organiziranje samih tozdov, ker sodimo, da so nekateri naši tozdi precej veliki in da še nismo zadostno organizirani, predvsem tam, kjer imajo tozdi več programov, pri vsem tem pa se izogibati formiranju manjših TOZD iz posebnih razlogov.

Oktober bomo imeli sejo predsedstva, na kateri bomo začeli z izdelavo našega mikroprograma dela, kajti počakati mikrograma, da bodo izdelani kolektariji, roki in finančne konstrukcije, ker bomo šele potem lahko začeli s svojimi mikrogrami dela našega sindikata.

Delegatov na kongresu sindikatov sicer nimamo iz naše delovne organizacije, ker pač živimo na področju petih ali šestih občin, in nas bodo zato na kongresu zastopali delegati iz ustreznih občinskih sindikalnih svetov.

In za konec, kaj vi osebno pričakujete od kongresa?

„Mislim, da bo kongres absolutno potrdil težnje našega delovnega človeka, da bo sprejel zares kvalitetne smernice za delo v naših osnovnih organizacijah, da bo naš Statut v prečiščenem besedilu v skladu z našo samoupravno prakso in stvarnostjo. Razen tega mislim, da bo kongres le izpričal veliko enotnost in da je pri nas sindikat zelo resna fronta, na katero je treba računati. Tudi z reorganizacijo sindikata bo naš delovni kolektiv veliko bolj direktno povezan z občinskimi in republiškimi organi sindikatov. Doslej je bila povezava dvotirna, medtem ko bo zdaj enosmerna povezava še bolj okrepila našo sindikalno fronto. Pri vsem tem pa je le treba reči, da je glede specifičnosti naše SOZD organiziranost na tej ravni potrebna, kajti nikoli doslej ni bilo kakih posebnih razhajanj, bila je gonilna sila za vse premike pri nas, tudi za ekonomska gibanja, s katerimi še ne moremo biti v celoti zadovoljni.

In končno, tudi v naši delovni organizaciji skušamo odpraviti proračunsko plačevanje. Gre namreč za boj za izvajanje nagajevanja po delu na vseh ravneh in pri tem tudi vztrajamo, da ta boj dobimo.“

Program opredelitev mladine

Le še nekaj dni nas loči od jubilejne 10. kongresa ZSMS, ki bo od 12.–14. oktobra v Novi Gorici. Javne razprave o kongresnih dokumentih, v katerih je načrtana nadaljnja pot naše mladine, potekajo že skoraj 2 meseca. Njihov rezultat, ki se bo odražal po kongresu, pomeni še kvalitetnejši prispevek mladih v graditvi samoupravnih socialistične družbe, uresničevanje enakopravnosti in razvoja bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije, prispevek idejnopolični in akcijski enotnosti mladih v vseh sredinah na temeljih programske usmeritve Z KJ.

Delovna organizacija Iskra Avtomatika na kongresu ne bo imela delegatov. S tem pa ni rečeno, da niso obravnavali kongresnih dokumentov. O tem, kako so potekale javne razprave, smo se pogovarjali z Zdenko Mikec, predsednico predsedstva KK ZSMS Avtomatike.

„V Avtomatiki nas je 910 članov mladine, razporejeni v 9 osnovnih organizacijah, ki so locirane v različnih slovenskih občinah. Od celotnega števila je 375 mladincev in 535 mladink. V članstvu ZK je 67 članov,“ nam je za uvod povedala Mikčeva. „Glede na to, da naša delovna organizacija doživlja spremembe v samoupravnem organiziranju, smo bili mladi v tistih TOZD in delovnih skupnostih, ki so v fazi konstituiranja precej zaposleni okrog ustanavljanja akcijskih konferenc, preko katerih bo do izvedbe referendum mladina delovala. Vendar pa to ne opravičuje dejstva, da javne razprave niso potekale tako kot bi morale. Menim, da niti to, da so bili poteki javnih razprav odvisni od aktivnosti samih občinskih konferenc, na katere so vezane naše osnovne organizacije, ne more opravičiti podatka, da kar v 4 osnovnih organizacijah do javnih razprav ni prišlo. V preostalih osnovnih organizacijah oz. predsedstvih smo obravnavali celotno predkongresno gradivo, tako predlog sprememb in dopolnitev statuta ZSMS kot predlog resolucije 10. kongresa ZSMS. V okviru omenjenih dokumentov, ki pomeni našo prioriteto nalogo je realizacija zakona o zdru-

ženem delu, kjer moramo posebno pozornost posvetiti razvijanju dohodkovnih odnosov. Ravno tako se moramo vključevati v kreiranje sistema samoupravnega planiranja ter zagotavljanje, da bo članstvo seznanjeno z izvršenimi nalogami. Pri kadrovskih planih se moramo zavzemati tudi za zagotovitev delovnih mest vračajočih zdomcev. Naša nadaljnja aktivnost mora biti usmerjena v dvig produktivnosti. To pa bomo dosegli s pospešitvijo racionalizacije in inovacije kot tudi z moralnim nagajevanjem teh delavcev. Na področju usmerjenega izobraževanja bo aktivnost usmerjena v neposredno vključevanje vzgoje in izobraževanja v združeno delo. Mladinska organizacija mora v času obvezne prakse zagotoviti dijakom in študentom seznanjanje s proizvodnim procesom ter samoupravnim in političnim življenjem v TOZD, ravno zaradi tega pa jih moramo pritegniti v delo mladinske organizacije. Izobraževanje mora biti usmerjeno na deficitarna področja. Posebno pozornost je potrebno posvetiti zaposlovanju učencev v zasebnih sektorjih. Iz programa ne smemo izključiti reševanja stanovanjske problematike mladih delavcev in kreiranje te politike. Vse-

Tako je videti poslopje TOZD Inženiringi na Stegnah.

Pogled na nove delovne prostore v Sežani.

Pogumno v investicije

V Železnikih sta nam vodja investicij in plana dipl. oec. Miro Krek in samostojni tehnolog dipl. ing. Matija Jelenc razkrila načrte nadaljnega širjenja njihove TOZD.

„Tako na domačem trgu kot v izvozu, je zelo naraslo zanimanje za elektromotorje.“

V izvozu so to motorčki za mikserje, agregati za sesalne enote in signalne naprave. Na domačem trgu pa je potreba po vseh vrstah gospodinjstskih aparatov in še posebej sesalcev.

Ker naša proizvodnja predstavlja masovno proizvodnjo, pri kateri se zahteva precizna obdelava, je bila tovarna prisiljena razviti učinkovito organizacijo in tehnologijo proizvodnje. Pristop in uvajanja specializacije izdelave elektromotorjev pogojuje izdelavo velikih količin. Tu je kriterij rentabilnosti razvit do optimalne vrednosti. Tržno obvladovanje svetovnih cen za te izdelke predstavlja za podjetje gospodarsko nujo in s tem je zagotovljen perspektivni razvoj podjetja v okviru domače in svetovne delitve dela. Uspeh podjetja vidimo v izdelavi čim večjih serij in v čim boljše specializaciji. Prav ta proizvodni program pa utemljuje in zagotavlja principe sodobne moderne proizvodnje. Z novo investicijo hočemo doseči še boljše produktivnost, rentabilnost in ekonomičnost proizvodnje, pri tem pa ne bomo zanemarili človekove osebnosti.

Namen investicije je, da se poveča obseg obstoječe proizvodnje kolektorskih motorjev in gospodinjstskih aparatov. Potreba po elektromotorjih malih moči – vseh tipov, skokovito narašča tako na domačem kot na tujem trgu. Prav tako pa naraščajo potrebe domačega trga po gospodinjstskih aparatih, ki presegajo naše možnosti.

Z investicijami bomo predvsem povečali proizvodnjo kolektorskih

motorjev, ki so v glavnem namenjeni za izvoz in na osnovi tega je tovarna po kooperacijskem principu s tujimi partnerji lahko tudi proizvajalec širokega asortimana gospodinjstskih aparatov, aparatov za pripravo hrane, sušilnikov las, aparatov za osebno nego in različnih vrst sesalnikov.

Skratka ugotovili smo, da so nove investicije že nujnost, kajti z obstoječim strojnim parkom in z obstoječimi proizvodnimi površinami bi bila uspešnost razvoja naše tovarne v naslednjih letih ogrožena. Zato bomo šli v rekonstrukcijo obstoječe opreme in nabavo nove. Naše investicije bodo obsegale

– nakup strojne opreme za proizvodnjo, montažo, vzdrževanje in orodjarno,

– ureditev skladišč v sedanjih prostorih tovarne,

– in ker se je izkazalo, da ni več zadostno investirati samo v strojne kapacitete, ampak je potrebno pristopiti h gradnji novih proizvodnih prostorov, smo v ta namen izdelali zadalni načrt tovarne, ki opredeljuje dolgoročni razvoj objektov. Gradnja proizvodno montažne hale v prvi fazi investicij je že del tako opredeljenega razvoja tovarne.

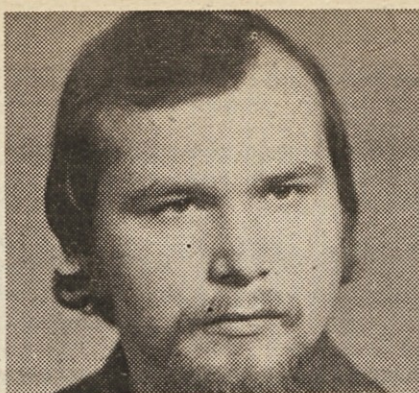
Do prvega kvartala 1980 nameravamo investirati 39.703.000 din v stroje. Skupna vrednost domače opreme bo znašala 46.178.000 din, skupna vrednost uvožene opreme pa bo 103.525.770 din plus 41.464.263 din za carino.

Vso nabavljanje opreme je razdeljeno na 5 kvartalov.

Z izgradnjo proizvodno montažnih objektov v letu 1979 bomo pridobili 9000 m² predvideni stroški pa znašajo okrog 91.425.000 din.

Na koncu naj še dodamo, da je zaradi večjih potreb po električni energiji, predvidena tudi nova trafo in razdelilna postaja.“

Boris Čerin

Jože Hauptman, predsednik koordinacijskega sveta IEZE.

Pred X. kongresom Zveze socialistične mladine, ki bo novembra v Novi Gorici, smo prosili za pogovor predsednika Koordinacijskega sveta v DO Iskra – Industrija elementov Jožeta Hauptmana. Ta 10 TOZD obsegajoča DO ima zaposlenih dobro tretjino mladincev od 3000 zaposlenih. Poleg tega je delo med mladimi v tej DO še posebej zanimivo, ker ima TOZD v različnih občinah in tako osnovne organizacije delujejo v zelo različnih pogojih.

Kaj je po vašem mnenju namen kongresa in kakšen pomen mu pripisujete?

X. kongres Zveze socialistične mladine Slovenije nedvomno ima velik pomen za delo slovenske mladine. Predvsem, kot kažejo kongresni materiali bodo pregledali delo med obema kongresoma in statutarno bodo utemljili organizacijske spremembe, ki so nastale v tem času. Predvsem ima kongres namen, da bo začrtal smernice bodočega dela, saj je treba bolj planirati, kot gledati na čas, ki je minil, razen kolikor se bomo od njega naučili. Poleg tega bo kongres prilagodil delo mladine po smernicah, ki so jih začrtali kongresi ZK in jih še bodo kongresi sindikatov.

Kako se bo odrazil kongres konkretno v Iskri in kako ste mladi zastopani na njem? V Iskri je 13.000 članov Zveze socialistične mladine. Na kongresu pa nas bodo zastopali štirje delegati – mimogrede, vsi so iz kranjske Elektromehanike. Mislim, da je bila odločitev in delegiranje vseh naših zastopnikov s kranjskega področja – četrti delegat je iz ljubljanske TOZ D Elektromehanike, zelo neposrečena. Sprašujemo se, kje so zastopane ostale delovne organizacije, ki imajo po različnih TOZD in različnih občinah povsem svojestveno problematiko. Bojim se, da bo tako premajhen vpliv množičnosti mnenj in predlogov.

Mislim, da bodo po kongresu koordinacijski sveti izgubili precej teže.

Kongresni dokumenti dajejo več poudarka delu po TOZD in bo koordinacijski svet le še nekakšen koordinator dela po različnih TOZD, oz. osnovnih organizacijah ZSMS. Še več povezav pa bo z mladino v krajevnih skupnostih, zlasti na deželi, ko mladi preživijo prosti čas skupaj in medtem organizirajo kulturno, športno in družabno življenje. Za mesto pa menim, da ne bo večjih premikov, saj se ob dveh razletih na vse konce in ljudje iz tovarne živijo v dokaj različnih KS in celo občinah.

Kako ste se v vaši delovni organizaciji pripravili na X. kongres ZSMS?

V Osnovnih organizacijah po TOZD smo imeli javne razprave o kongresnem gradivu. Pripombe in predloge so zbrale občinske konference in jih posredovale naprej. Menim pa, da je bila razprava preveč formalistična, čemur je krivo že zelo abstraktno in široko deklarativno gradivo. Gradiva so namreč preveč načelna in pogrešamo v njih več konkretnih predlogov za določene akcije, delo in oblike dela po kongresu.

Mislim, da so sestavljalci gradiva kar preveč pozabili na hedonizem, amerikanizem in zeleno mrzlico naše mladine. V te konkretne probleme bi bilo treba korajžno zagrizti in najti pot, da bi mlade bolj zainteresirali za skupno delo v naši samoupravni skupnosti.

Moja pripomba na gradivo bi bila tudi tale: Skrajni čas je, da se v mladinskih organizacijah začnemo bolj ukvarjati s problemi mladine in manj z obrobniimi in splošnimi problemi, čeprav ne moremo mimo teh. Zaradi teh splošnih problemov pogostokrat pozabimo sami nase in zato delo stagnira.

Pogostokrat slišimo pripombe, češ da je ZSMS vse preveč organizacija mlade in premalo mladinska, kaj mislite o tem?

Mislim, da to še daleč ne drži. Res mislijo nekateri, da je nam mladim vse

Predkongresni pogovor s predsednikom ZSMS v IEZE

servirano od zunaj. Po moje je v nas mnogo pobud in samostojnosti. Seveda nismo gluhi za okolico, za asociacije drugih družbenopolitičnih organizacij. Vendar vse jemljemo „cum grano salis“ (s premislekom). Vsako dobro misljeno vodilo in nasvet radi, toda kritično sprejmemo. Mislim, da je včasih nasprotno res, da smo pri svojem delu osamljeni in preveč prepuščeni sami sebi.

Ste pred kongresom sicer še na kak način poživili delo?

Da. Predvsem smo navezali tesne mednarodne stike z našimi zamejskimi

mladinci na Koroškem. Pred kratkim smo jih obiskali in se seznanili z manjšinsko problematiko na avstrijskem Koroškem. Čez štirinajst dni pa nam bodo mladi Korošci od Dijaške zveze vrnil obisk. Sprejeli jih bodo naši najaktivnejši mladinci v Trbovljah.

Tudi mladi iz Šentjerneja so navezali stike s francoskimi mladinci, z mestom, ki je pobrateno s Šentjernejem. Mislim, da je ta akcija povezovanja z mladimi zunaj naših meja lep prispevek k predkongresnemu delu slovenske mladine.

FY

Pet osnovnih organizacij sindikata

V Šentjernejski Iskri, ki šteje že prek 1000 zaposlenih, že dlje teče akcija za razdelitev TOZD na več samostojnih temeljnih organizacij. Za začetek so TOZD razdelili na 5 samostojnih delovnih enot, ki bodo imele lastne obračune dohodkov. Skladno s to reorganizacijo se je reorganiziral tudi sindikat in iz ene osnovne organizacije so ustanovili pet osnovnih organizacij sindikata in jih za sinhronizacijo dela združili v Konferenco sindikata. Predsednika konference in predsednika OO smo povprašali, kako bo teklo bodoče delo

FRANC KOVAČIČ, predsednik OO sindikata Potenciometri: Prva naloga naše OO, ki šteje 300 članov, bo razprava o predlogu petih novih samoupravnih aktov in spremembah Samoupravnega sporazuma o združevanju v DO IEZE. Zelo prav nam bo prišlo, da smo zdaj zaključena celota s svojstveno problematiko. Tako bomo lahko dali pripombe, ki so potrebne za reševanje naših specifičnih problemov.

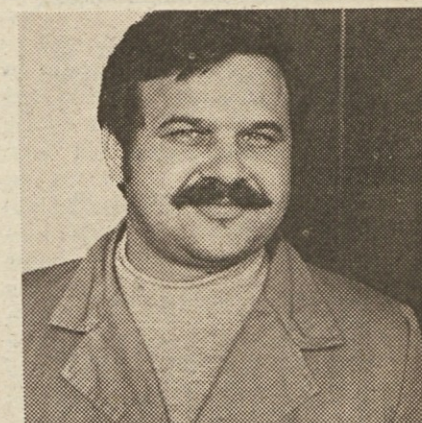
JOŽE COLARIČ, predsednik konference sindikata: Naš namen za reorganizacijo je povsem jasn: v manjših enotah bomo lažje našli mesto za odločanje. Pri prek tisočglavem kolektivu je posameznik težko uveljavil svoje mnenje, medtem ko bo v petih osnovnih organizacijah lažje odločati. Poleg tega bomo poživili delo sindikalnih skupin, ki so že kar dobro zastavile delo.

FRANC ŠIŠKO, predsednik OO sindikata Upori: Naša osnovna organizacija šteje okrog 350 članov sindikata. Mislim, da bomo zdaj lažje razpravljali o konkretnih problemih naše poslovne enote in tako odločali o vsem, kar je za nas in naše delo specifičnega. Učinkovitost bo gotovo večja, saj vemo, kdo smo in kaj hočemo.

JURIČIČ DRAGICA, predsednica OO sindikata Industrijska elektronika v Kostanjevici: Že zaradi dislokacije od matične TOZD imamo povsem svojstvene probleme, če izvajamo že

SREČKO FURLAN, predsednik OO sindikata Služb skupnega pomena: Vodilo našega dela bo IX. kongres ZSS in VIII. kongres ZSJ. Prva naša naloga bo poživiti informiranje in to predvsem prek naših delegatov. Vse premalo delegati prenašajo mnenja delavcev na forume in premalo obveščajo in razlagajo sprejete odločitve na samoupravnih organih in organih DPO.

LOJZE SIMONČIČ, predsednik OO sindikata Hibridna debeloplastna vezja: Po moje je zelo prav, da smo se razdelili na 5 osnovnih organizacij. Tako bomo „pripravili teren“ za bodočih 5 TOZD. Prav sindikat je pobudnik reorganizacije v tem smislu, kar je tudi v skladu z Zakonom o združenem delu. Že zdaj z razdelitvijo na 5 delovnih enot bomo po samostojnih obračunih lažje pregledali, kje gre dobro in kje slabo in tako bomo videli „kdo pije in kdo plača“.

FY

TOZD RADIJSKI SPREJEMNIKI

Novi delovni prostori v Sežani

V Sežani smo se pogovarjali z vodjo montaže serijskih ojačevalnih naprav Bojanom Grmekom in kontrolorjem ojačevalnih naprav v Stojanom Kuretom. Povedala sta nam, da so med kolektivnim dopustom preselili proizvodnjo ojačevalnih naprav iz Stori v Sežano. Bivše Interevropine prostore so prenovili in tako za nekaj časa rešili problem premajhnih delovnih površin, ki so omejevale širjenje. Vendar pa samo za nekaj časa. Veliko povpraševanje po njihovih izdelkih terja nadaljnje povečanje proizvodnje, ki mu tudi ti novi prostori ne bodo dolgo kos.

Sedaj je zaposlenih 18 delavcev, v bližnji prihodnosti pa se bo to število povečalo na 30. Izdelujejo serijske ojačevalne naprave in panele za elektroakustiko.

Delavci so z novimi prostori zadovoljni, saj so le-ti dosti svetlejši in nudijo boljše pogoje dela kot prejšnji. Vendar pa bo potrebno v kratkem urediti problem ogrevanja, kajti zima je že pred vrati.

Proizvodnja se je že v celoti normalizirala, tako, da so težave, ki so nastale s preselitvijo, že odpravljene. Dodati paje še potrebno, da v tem pri-

meru ne gre samo za preselitev in povečanje, ampak tudi za nov način dela. Združili so več delovnih operacij na enem mestu in tako dosegli:

– zmanjšanje nekoristne površine za odlaganje med posameznimi operacijami;

– zmanjšanje izgub zaradi manjšega števila odlaganj;

– na minimum zmanjšano neekonomnost zasedenosti kapacitet;

– lažje in hitrejšo uvajanje novih izdelkov; in da so zaradi dobre prilagodljivosti proizvodnje podane maksimalne možnosti za ublažitev posledice pomanjkanja repromateriala. Širina delovne naloge je povečana v smislu sodobnega načina oblikovanja delovnega področja „bogatenje posla“, kar povečuje učinkovitost delavca, omogoča kvalitetnejšo kontrolo nad izdelki posameznih izvajalcev, psihološko deluje pozitivno na izvajalca in omogoča lažje in kvalitetnejše vodenje proizvodnje.

S takim načinom dela in z novimi prostori, ki so že prirejeni in opremljeni v tem smislu, računajo, da se bo proizvodnja pocenila za 15–20 %.

Boris Čerin

V novih prostorih je prijetneje delati, kot v prejšnjih.

TOZD KERAMIČNI KONDENZATORJI

Ob kongresih ZK in sindikata poživili delo

V Žužemberku se je zadnji dve leti Iskra gospodarsko lepo postavila na noge, kar se odraža tudi na smelosti pri družbenopolitičnem delu in širini odločitev. Precej pa pričakujejo tudi od poživilnega dela ob kongresih ZK in sindikatov, ki so dali nove smernice tudi za konkretne naloge.

Delo družbenopolitičnih organizacij se je nekaj let nazaj začelo in nehalo v ozkih okvirih domače tovarne in pri reševanju drobnih krajevnih problemov. Sindikat nekako ni prišel do širših odločitev, ki bi mu dale veljavo. Zadnji čas, po kongresih ZK in ob kongresnem gradivu sindikatov se je delo razmahnilo in presleglo ozke okvire TOZD in krajevne skupnosti.

Z vse večjimi in širokimi odločitvami ob javni razpravi o predlogih splošnih samoupravnih aktov se je pokazalo, da so delavci z zanimanjem sledili tako debatam, kot bodoči domači samoupravni zakonodaji. To je v veliki meri zasluga OO ZK, ki je vse predloge prej na sejah predebatirala in sugerirala konkretne predloge za pripombe kolektivu.

Sekretar ZK Boštjan Smerke pravi, da so se prav ob gradivih za kongres slovenskih sindikatov pokazale hibe sindikalnega dela tudi v tej TOZD. „Naloga komunistov in sindikata pa je, da na podlagi spoznanja napak konkretno ukrepajo. Tako mora po smernicah kongresov ZK priti do izraza poživilno delo komunistov prav v sindikatu. Le tako bo sindikat postal gonilna sila pri obveščanju v TOZD, pri odločanju in seveda pri delitvi sredstev, ki so plod vsega dela.“

Boštjan Smerke pravi, da pri organizaciji sindikalnih skupin niso imeli najbolj srečne roke, ker niso posvetili dovolj pažnje pri evidentiranju kandidatov za vodenje teh. Zato sindikalne skupine niso dosegle v celoti svojega namena. Razprave v skupinah se preveč izgubljajo v drobnjakarskih debatah o trenutnih proizvodnih in osebnih problemih. Niso pa postale

tribune soodločanja, razčiščevanja in predlogov za odločitve širokih dimenzij, pomembnih za vso delovno organizacijo, Iskro in skupnost.

Sekretar Smerke meni, da je temu delno krivo to, da so se znašli pred dvema letoma v težkem gospodarskem položaju in zato zdaj posvečajo vso skrb živemu delu in proizvodni problematiki. Ta zagnanost je sicer pravilna, morali pa bi najti čas in prostor tudi za globlje družbenopolitično delo.

V TOZD Keramični kondenzatorji skoraj ni mogoče v celoti ločiti družbenopolitičnega dela od dela krajevne skupnosti Žužemberk. Sicer pa je tudi prav tako, saj tudi kongresni dokumenti predvidevajo ozko povezavo dela med združenim delom in krajevno skupnostjo, kjer delavci živijo. Ta način dela ima v Žužemberku že tradicijo.

Sekretar ZK Smerke se je dotaknil med razgovorom tudi mladine. Pravi, da se mladi strokovnjaki, ki se vračajo po šolanju domov, premalo vključujejo v delo ZSMS. Tako nastaja nekakšna osamitev mladih intelektualcev, ki bi lahko pri družbenopolitičnem, kulturnem in športnem življenju tovarne in kraja naredili največ. Sicer pa so mladinci še kar aktivni, čeprav je nekaj časa aktivnost stagnirala. Pred leti so celo dobili zvezno priznanje za svoje delo.

Niso pa mladi v Žužemberku samo sami krivi za stagnacijo. Premalo je še povezave in pobud s strani koordinacijskih odborov ZSMS v delovni organizaciji in Iskri. Te relacije bo treba še poživiti, kar se bo nedvomno pokazalo tudi v večji razgibanosti mladih v žužemberški Iskri.

FY

TOZD KERAMIKA VIŽMARJE: Mira Jokičeva in Joga Ilić, ki ekstrudirata (stiskata maso) sta rekli, da nekaterih „ta lepih“ delavk še nismo objavili v Iskri. Danes smo to storili!

ISKRA MIKROELEKTRONIKA
LJUBLJANA — v ustanavljanju

Za delo v moderni tovarni za proizvodnjo mikroelektronskih vezij v Ljubljani — Stegne

objavljamo naslednja prosta dela in naloge:

1. VODJE KONTROLE KVALITETE

za vzpostavitev in vodenje službe kvalitete; organiziranje vzorčnega testiranja, sestavljanje predpisov in podobno

POGOJI:

- dipl. inženir elektrotehnike,
- aktivno znanje angleškega jezika,
- 3 leta delovnih izkušenj v kontroli kvalitete oz. 5 let delovnih izkušenj v proizvodnji
- poskusno delo 3 mesece.

Možnost dodelitve stanovanja!

2. KONTROLORJA KVALITETE

za izvajanje kontrole kvalitete; sestavljanje tehniških predpisov.

POGOJI:

- dipl. inženir elektrotehnike,
- aktivno znanje angleškega jezika,
- eno leto delovnih izkušenj,
- poskusno delo 3 mesece.

3. SODELAVCA V INŽENIRING SLUŽBI

za opravljanje delovnih nalog s področja prodajnega inženiringa; sodelovanje z razvojnimi strokovnjaki, definiranje aplikacij in iskanje sistemskih rešitev.

POGOJI:

- dipl. inženir elektrotehnike, smer elektronika,
- aktivno znanje angleškega jezika,
- 5 let delovnih izkušenj, (zaradi lažjega opravljanja dela zaželeno poznavanje elektronskih sistemov),
- poskusno delo 3 mesece.

4. REFERENTA

za opravljanje delovnih nalog v službi operativne priprave del in proizvodnje (tehnoška in proizvodnja dokumentacija, sodelovanje pri planiranju in analizah).

POGOJI:

- srednja šola ekonomske ali administrativne smeri,
- 2 leti delovnih izkušenj
- pasivno znanje angleškega jezika zaželeno,
- poskusno delo 3 mesece.

5. RECEPTORJA

za sprejemanje strank, evidentiranje prisotnosti delavcev, službenih potovanj in podobna opravila

POGOJI:

- srednja šola ekonomske ali administrativne smeri
- 3 leta delovnih izkušenj
- znanje angleškega jezika zaželeno

6. ADMINISTRATORJA

za opravljanje poslovne korespondence, vodenja arhiva, raznih evidenc in opravljanje ostalih administrativnih opravil.

POGOJI:

- administrativna ali ekonomska srednja šola,
- lahko začetnik,
- znanje angleškega jezika zaželeno.

Začetnikom na navedenih področjih dela bomo nudili strokovno pomoč in izpopolnjevanje.

Prevoz na delo in z dela je urejen s tovarniškim avtobusom. Če želite osebni razgovor glede nalog in pogojev dela, najavite svoj obisk po telefonu na številko 559 — 198 ali pismeno.

Pismene prijave sprejema kadrovska služba „ISKRA IEZE“, Stegne 17, Ljubljana, 15 dni po objavi.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev in opisom dosedanjih delovnih izkušenj priporočeno pošljejo na naslov: Iskra — IEZE, n.sol.o. Ljubljana, TOZD Tovarne kovinskih magnetov, n.sub.o. Ljubljana, Stegne 21 z oznako „ZA RAZPISNO KOMISIJO“. Rok za prijavo je 15 dni po objavi.

ISKRA — Industrija elementov za elektroniko, n.sol.o. Ljubljana TOZD TOVARNA KOVINSKIH MAGNETOV, n.sub.o., Ljubljana, Stegne 21

DELAJSKI SVET TOZD

razpisuje imenovanje

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA TOZD (relekcija)

Kandidat mora za opravljanje del in nalog direktorja TOZD poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še posebne pogoje iz 55. člena statuta TOZD in sicer:

- da ima visoko ali višjo izobrazbo tehnične ali ekonomske smeri
- da ima 5 let delovnih izkušenj na področju vodenja in organiziranja
- da ima vodstvene in organizacijske sposobnosti
- da ima moralnopolitične vrline.

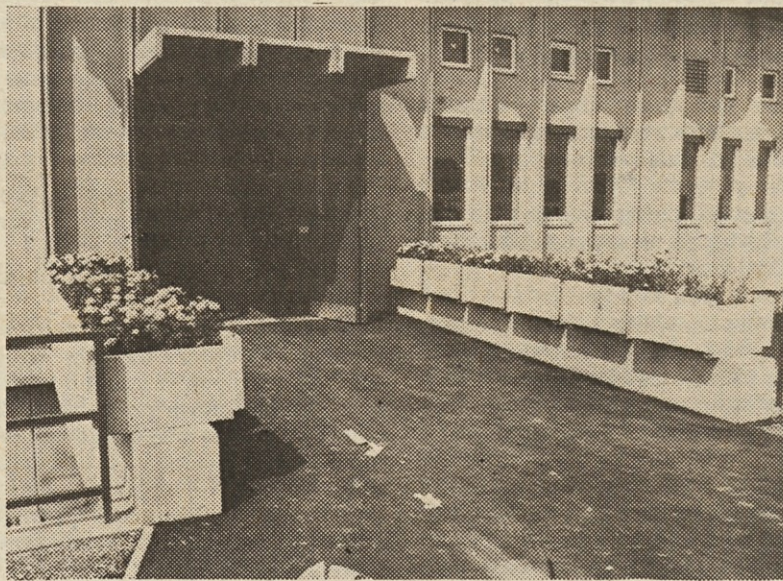
Mandatna doba direktorja TOZD traja 4 leta.

Kandidati morajo predložiti programe del za mandatno obdobje.

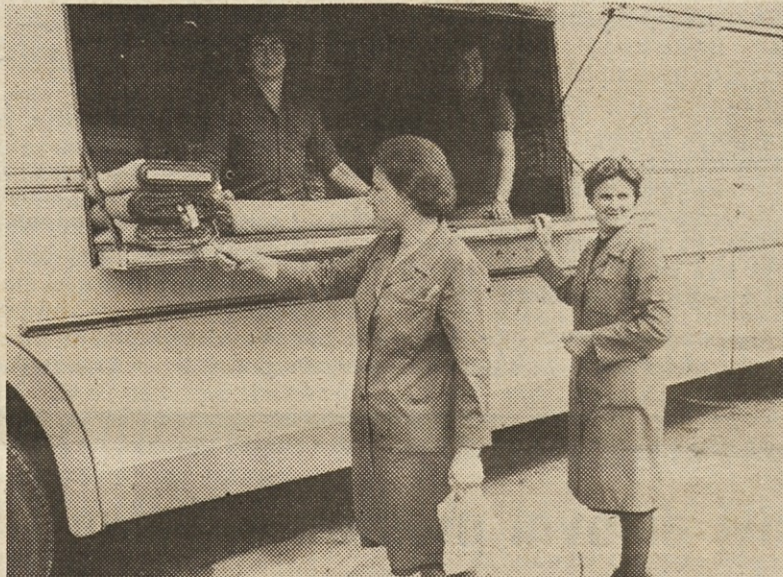
S kamero po TOZD

TOZD KERAMIČNI KONDENZATORJI ŽUŽEMBERK: Velika pridobitev je avtomat za strojno metalizacijo, pri njem dela Lekan Marija.

TOZD UPORI ŠENTJERNEJ: Vhod v novo tovarno potencimetrov so lepo uredili, lahko bi rekli aranžirali tako, da bi bil lahko v ponos vsaki tovarni.

TOZD FERITI LJUBLJANA: Pred kratkim je ljubljanski Galeb preko sindikata organiziral prodajo blaga po nižjih cenah. Iz stegenskih TOZD so ženske precej nakupile. Tovarišici Jagrova in Zagmajstrova sta mi rekli, da je bil dober kup.

TOZD POLPREVODNIKI TRBOVLJE: Inovacija oziroma racionalizacija razrezovanja skeletov 1 A diod je plod dela konstruktorja Filipa Količarja. Pri tem delu sta Štefi Gorišek in Lidija Kračun.

TOZD UPORI ŠENTJERNEJ: Z novo tovarno potencimetrov so pridobili prostor za druge namene. Staro „štancarijo“ potencimetrov preuredijo za proizvodnjo metalfilma.

ISKRA, Industrija elementov za elektroniko, TOZD UPOROVNI ELEMENTI Šentjernej

objavlja prosta dela in naloge

VODJA DELOVNE ENOTE HIBRIDNA VEZJA

Pogoji:

- visoka šola — tehnična smer
- 5 let prakse

Pismene prijave pošljite v roku 10 dni po objavi na naslov: ISKRA IEZE Ljubljana, TOZD UPOROVNI ELEMENTI Šentjernej 68310 Šentjernej, kadrovski oddelek.

Kandidati bodo o rezultatih razpisa obveščeni v roku 60 dni.

Jože Lun je odšel v pokoj

V petek, 29. septembra so se sodelavci v Skupnih službah IEZE poslovili od dolgoletnega sodelavca Jožeta Luna z intimno slovesnostjo. Za spomin so mu dali umetniško sliko in mu zaželeli vse najboljše.

Inženirja Luna sem vprašal, s kakšnimi občutki odhaja v pokoj: „Nič mi ne bo dolgčas, imam doma zanimivo delo. Iz Iskre pa odhajam z zavestjo, da sem bil med dobrimi in marljivimi ljudmi. Ko sem prišel v Iskro, oz. v IEV v službo so me vprašali, koliko časa mislim ostati, pa sem jim rekel, da je to moja zadnja služba. Vidite, dober prerok sem bil, ostal sem pri vas 20 let.“

Dnevi slovenske zabavne glasbe – Celje '78

Letošnji Dnevi slovenske zabavne glasbe, ki potekajo te dni (od 5. do 7. oktobra) v Celju bodo izzvenili v znamenju 50-letnice slovenskega radia in 20-letnice televizije. Tako se je včerajšnji prvi del večera začel z retrospektivnim koncertom v počastitev obletnic in slovenski pevci so v novih aranžmajih prepevali „najlepše slovenske popevke vseh časov“. Prav tako pa je mimo že tudi prvi del tekmovalnega sporeda – deset novih slovenskih popevk v dveh izvedbah (domači in tuji).

Nocoj (petek, 6. oktobra) bo v dvorani ŠRC „GOLOVEC“ v Celju potekal že drugi dan festivala. V prvem delu sporeda bomo lahko slišali dvanajst novih slovenskih pesmi svobodnih oblik – šansonov, večer pa bo dopolnjen z drugim delom tekmovalnega sporeda – še z desetimi novimi popevkami.

Rezultati letošnjega festivala bodo znani v soboto, ko bomo lahko pričeli finalu, oziroma izvedbi nagrajenih popevk. Spored se bo zaključil z re-

vialnim nastopom gostov iz tujine. Vse večere bodo povezovali program Milanka Bavcon, Vili Vodopivec in Sandi Čolnik.

Poleg RTV Ljubljana sodelujejo na letošnjem mednarodnem festivalu še številne tuje radijske hiše, ki so poslale

„Vračam se nazaj“ bo zapela Daniela Davoli.

OBVESTILO LIKOVNIKOM

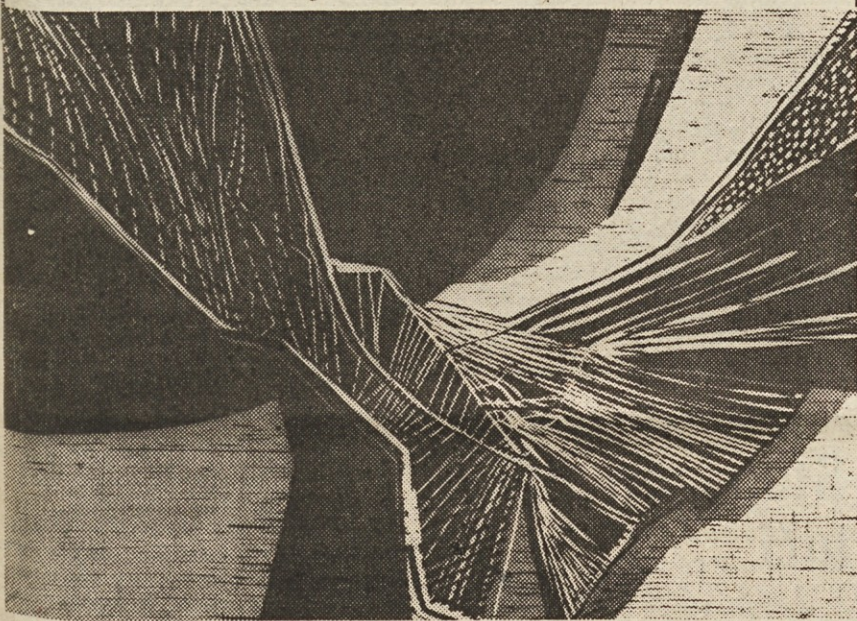
Obveščamo člane društva likovnikov SOZD Iskra in ostale člane kolektiva, ki bi želeli sodelovati na razstavah s svojimi likovnimi deli, da jih oddajo do sredine oktobra 1978

– za območje Kranja na sindikat Iskre Kranj

– za območje Ljubljane na Iskra Invest Servis, Ilirska 27.

Da bi izbor bil uspešnejši prosimo, da oddate čim več del. Dela opremite za razstavo.

Prosimo vas, da posebej napišete osebne podatke za katalog. Jože Volarič

Barvni lesorez Izidorja Jalovca „Pomladna potka“.

Prebrali smo za vas

Pomembna in zato nič manj zanimiva plat našega narodnoosvobodilnega boja je zagotovo tudi partizansko šolstvo, ki je zlasti na osvobojenem ozemlju odigralo edinstveno in izjemno vlogo. Knjiga Draga Vončine pod naslovom „Kronika šolstva med NOB v Beli Krajini“ nam zelo zanimivo, zlasti pa dokumentarno izredno podprto razgrinja vpogled v to dejavnost. Zato je logično, da avtor začenja to svoje zgodovinsko delo s prikazom stanja šolstva med okupacijo. Tako je prvi del knjige pod naslovom Skozi trpljenje v svobodo razdeljen na več poglavij. Dogajanja si kronološko sledijo od leta 1941 do 1945. V njih so navedena pričevanja in osebni spomini, podprti s podatki in seznanji o aretacijah učiteljev, odgnanih v internacijo.

Po kapitulaciji Italije slede podatki o organizaciji pedagoških tečajev, mladinski in pionirski organizaciji ter sodelovanju prosvetnih delavcev in mladine v osvobodilnem gibanju. Prikazan je tudi odpor prebivalstva proti nameri okupatorja, da si podredi šolstvo za propagando fašizma. Ti podatki so koristni za preučevanje takratnega stanja v Beli Krajini in niso vsakomur dostopni, zato je to gradivo dragoceno; prikazano je namreč stanje v posameznih belokranjskih vaseh.

Drugi in tretji del knjige vsebuje podatke za kronike osnovnih in srednjih šol, ki so takrat delovale. Tudi v teh delih je navedenih mnogo podatkov o razvoju narodnoosvobodilnega gibanja v posameznih šolskih okoliših. Razporejeni so za vsak kraj kronološko in podprti z imeni internirancev ter drugih žrtev, kar daje delu dokumentarno vrednost.

Kot smo že zapisali, drugi del knjige obravnava Kroniko posameznih osnovnih šol v Beli Krajini, ki šteje kar devetintrideset osnovnih šol. Zato je to gradivo še posebej dragoceno tudi za kroniko NOB posameznih vasi in tudi celotne regije kot je prav Bela Krajina.

Tretji del knjige pa je posvečen srednjemu šolstvu, kar vsekakor pričrta o izredni organiziranosti in tudi visoki, kvalitetni ravni narodnoosvobodilnega gibanja, ki je na osvobojenem ozemlju v Beli Krajini zares polagalo temelje kasnejši slovenski državnosti. Ob koncu drugega in tretjega poglavja pa je avtor dodal še abecedni imenik osnovnošolskih prosvetnih delavcev med NOB v Veliki Krajini in abecedni imenik prosvetnih delavcev na srednjih šolah v Beli Krajini med okupacijo do osvoboditve.

Kot smo že zapisali, je knjiga v nekem smislu memoarsko dokumentarnega značaja in pomeni vsekakor lep prispevek k pomembnemu poglavju našega narodnoosvobodilnega boja ter se s tem pridružuje podobnim publikacijam, ki zadevajo drugo partizansko dejavnost, od denarništv, preko gospodarstva do sanitete in gledališča.

Vsekakor je z izdajo te knjige založba Borec ustregla ne samo številnim učiteljem in prebivalcem Bele Krajine same, temveč vsem, ki jih zanima ta pokrajina, kjer je bilo med NOB središče odpora in kjer so skoraj vsi prebivalci aktivno sodelovali v boju proti okupatorju.

D. Ž.

tudi svoje pevce—zastopnike. Pevci se bodo v alternaciji z našimi popevkari predstavili s skladbami naših avtorjev, kar je že ustaljena navada.

Vse tri večere neposredno iz dvorane „GOLOVEC“ prenaša I. program ljubljanskega radia. Televizija bo nocoj ob 20. uri pokazala studijsko posneto oddajo „Najlepše popevke vseh časov“, v soboto zvečer pa še posnetek finala v Celju.

Za konec zapišimo še imena nastopajočih. Od naših pevcev in ansamblov se bodo predstavili Tatjana Dremelj, Braco Koren, Marjana Deržaj, „PRIZMA“, Ditka Haberl, „NEW SWING QUARTET“, „JUTRO“, Branka Kraner, „STRU-NE“, Janko Ropret, „PRAH“, Meta Močnik, Alenka Pinterič, Marjetka Falk, Ivo Mojzer, Edvin Fliser, „PEPEL IN KRI“, Moni Kovačič, Franjo Bobinac, Oto Pestner, Tomaž Domicelj, Meri Avsenak, Nino Robič, Elda Viler in Majda Sepe. Širšo Jugoslavijo bodo zastopali Marjan Miše, Ljupka Dimitrovska, „NOVI FOSILI“, „ŽETVA“, Radojka Šverko in Ismeta Krvavac, medtem ko bodo iz tujine prišli Daniela Davoli (Italija), Mary Spitteri (Malta), Uwe Jensen (NDR), „MONTE CARLO“ (Luxemburg), Gyorgy Korda (Madžarska), „DREAM EXPRESS“ (Belgija), Colm C.T. Wilkinson (Irska), Marie Rottrova (ČSSR), duet Isabelle Alba in Pierre Alain (Švica), Maarit Hurme-rinta (Finska), „DWA PLUS JEDEN“ (Poljska), „LIPS“ (Velika Britanija), Allan Evans (ZRN) in Allan Stewart (Velika Britanija).

Skratka – na letošnjih Dnevih slovenske zabavne glasbe, ki sicer izhajajo iz nekdanje Slovenske popevke, bomo še zlasti z domače glasbene scene imeli priložnost slišati skoraj prav vse „kar leze in gre“ – in prepeva!

Kazimir Mohar

GLASBA MI MNOGO POMENI

Brane Zmrzljak je ključavničar v vzdrževanju trboveljske Iskre. Srečala sva se, ko je bil s kolegi v elementu. Igra namreč kitaro v ansamblu Oaza. Sicer je v tem „timu“ šele dobrega pol leta, a pravi, da se je lepo vživel in našel, kar ima najrajši – ljubezen do glasbe.

Brane Zmrzljak je vesel glasbenik.

Ansambel Oaza iz Hrastnika pridno vadi. Dva do trikrat na teden pridejo na vajo in skoraj vsak teden nastopajo. Brane pravi, da mu to okolje ugaja zato, ker kolegi zelo resno jemljejo vaje in nastope, zato pa je tudi vzdušje delovno in ne manjka uspehov. V sezoni, se pravi poleti pa so malo počivali. Brane je bil ta čas v brigadi v Dornavi pri Ptuj. Zdaj pa že delajo s polnim tempom.

„Res je glasba le moj hobi“, pravi Brane, „vendar mi je spet več kot hobi in mi mnogo, zares veliko pomeni. V glasbi sem našel samega sebe, ob njej pozabim na vse in se vsega spomnim. Moji vzorniki? Več jih imam. Najbolj mi je všeč Američan Bob Dylan, pa Beatlov kar ne morem pozabiti. Kljub enostavnosti in dostopnosti so našli globino in bili so predani glasbi. Predvsem me privlači njihovo navdušenje.

Moram pa reči, da nam v mladih ansamblih tudi ne manjka težav. Starejši, skupine, ki so se že uveljavile, imajo povsod prednost. Nam mladim organizatorji še ne zaupajo in zato pogosto stojimo ob strani. Poleg tega pa so nevedčnosti pri nabavi opreme. Ta je po večini iz uvoza in draga. Tako si je zlasti najboljši – študentje in drugi mladi ljubitelji ne morejo privoščiti.“

KF

Pevki dueta „Lips“ iz Velike Britanije.

Še o ušeh in razuševanju

Že tretje leto so uši stalni ali občasni prebivalci na glavah Slovencev. Dosedanje delo zdravstvene službe ni imelo pričakovanega uspeha, tudi zaradi slabega sodelovanja staršev. Pogosto se zgodi, da otrok ponovno dobi uši od drugega otroka, katerega starši zaradi malomarnosti ali neznanja niso razušili. Taki otroci ali odrasli so stalni vir ušivosti v svoji okolici in vzrok neuspehov pri razuševanju.

Zato objavljamo navodila o postopkih in sredstvih za odstranjevanje uši—razuševanje. Ne pričnite z razuševanjem šele tedaj, ko vas na uši opozorijo drugi, že danes preglejte glavo vsem članom družine in če ugotovite uši, pričnite z razuševanjem. Ne čakajte, da bo vaše delo opravila vzgojiteljica ali učiteljica, one niso dolžne namesto vas iskati uši na glavah vaših otrok.

Naglavna uš je sivo – rumene barve, približno 3 mm velika. Živi na lasišču, najdemo jo lahko tudi na obrvih. Hrani se s krvjo in ker je zelo požrešna povzroča zaradi gibanja in hranjenja močno srbenje. Uš živi 6 – 8 tednov, v tem času zleže samica veliko število sivo-rumenih gnid (jajčec), ki jih prilepi z lepljivo tekočino na lase v bližini kože. Iz gnid se v 1 tednu razvije ličinka in v 3 tednih odrasla uš. Ker živi uš v vodi do 24 ur, se ušive osebe ne smejo kopati v skupnih bazenih. Z daljšimi lasmi se uši lažje prenašajo. Uš lahko živi brez hrane 5 – 10 dni in se lahko prenaša tudi z obleko, predvsem z ovrtniki ali pokrivali in preko oblazinjenega pohištva. Uš je neprijetna, ker povzroča močan srbež in nevarna, ker lahko prenaša povzročitelje nekaterih nalezljivih bolezni.

NAVODILA ZA RAZUŠEVANJE IN POST OPEK:

1. Petrolej z oljem

Mešanico petroleja in olja (po možnosti olivnega) priporočamo pri občutljivi koži v enakem razmerju (1 dcl olja in 1 dcl petroleja). Pri močni ušivosti in manj občutljivi koži je lahko tudi razmerje 5 dcl olja na 1 liter petroleja.

S tako pripravljeno mešanico dobro namažemo lase od korena do vrha in jih pokrijemo z nepoškodovano polivinilasto vrečko ter čezno zavežemo ruto. Po 3–5 urah umijemo lase (glej navodilo). Postopek dvakrat ponovimo v presledku enega tedna, v poletnih mesecih lahko čez 5 – 6 dni, ker s to mešanico ne uničimo tudi gnid. Na uši delujejo petrolejski hlapci, zato morajo biti lasje pokriti z nepoškodovano polivinilasto vrečko in dobro zavezano ruto. Tekočino nanašamo na lase s primerno velikim kosmom vate namočenim v to mešanico in pazimo, da osebi, ki jo razušujemo zavarujemo oči.

2. Solutio benzil – benzoata

V lekarni nabavimo 20 % raztopino benzil-benzoata v 90 % alkoholu. S tekočino namažemo lase od korena do vrha in pri tem pazimo, da ne mažemo kože lasišča. Lase pokrijemo z nepoškodovano polivinilasto vrečko ter čezno zavežemo še ruto. Sredstvo pustimo delovati 6 – 8 ur. Nato lase umijemo po spodaj navedenem načinu. Ker s to raztopino ne uničujemo tudi gnid, postopek ponovimo še dvakrat v presledku enega tedna, v poletnih mesecih lahko že čez 5 – 6 dni. Tekočino nanašamo na lase s primerno velikim kosmom vate namočenim v to raztopino in pazimo, da osebi, ki jo razušujemo zavarujemo oči.

Enako učinkovito je tudi mazilo proti ušem, ki je pripravljeno iz benzil-benzoata, katerega dobite v lekarnah.

Z mazilom zvečer namažemo lasišče, glavo zavijemo z ruto in jo zjutraj operemo.

3. Pitroid prašek

S praškom enakomerno in dobro naprašimo lase. Po zaprašitvi pokrijemo lase z ruto tako, da jo okrog glave tesno zavežemo in pustimo zavezano 6 – 8 ur. Lase nato umijemo po spodaj navedenem načinu. Ker s praškom ne uničimo tudi gnid postopek ponovimo še 2 krat v presledku enega tedna, v poletnih mesecih lahko v presledku 5 – 6 dni. Pri uporabi Pitroid praška zavarujemo oči in usta in pazimo, da ne povzročamo prašenja pred nosom.

Umivanje las

Lase umijemo v topli vodi s šamponom in jih dobro speremo s toplo vodo. Oprane lase še prelijemo s toplim 5 % kisom, pri občutljivi koži pa dodamo kisu malo tople vode. Tako oprane lase razčesamo z gostim glavnikom nad belim enobarvnim papirjem, da takoj opazimo, če pade z las uš ali gnida (kis povzroči, da se zlepljene gnide lažje odlepijo). Po končanem razčesavanju papir sežgemo.

Ker nobeno od navedenih sredstev ne uničuje gnid, se mora postopek 3 krat ponoviti v presledku 1 tedna. Naglavno ruto ali brisačo s katero smo imeli pokrito glavo namočimo takoj po uporabi za 2 uri v toplo vodo z dodatkom pralnega praška in temeljito operemo ter zlikamo z vročim likalnikom. Glavnike in krtače za lase namočimo v 5 % vroč kis. Če se pri razuševanju odločimo za striženje las, kar pa ni obvezno, moramo ostržene lase zaviti v papir in takoj sežgati. Pri pojavu uši pri 1 članu družine moramo pregledati lasišče tudi ostalim članom družine. Tudi če ne najdemo uši ali gnid pri drugih članih družine je priporočljivo, da izvršimo postopek za razuševanje pri vseh, ker je težko odkriti živo uš. Zanesljiv znak ušivosti je, če najdemo za ušesi ali v zatilju vsaj eno živo gnido na laseh.

Ker uš lahko živi nekaj dni tudi izven lasišča, moramo razušiti tudi neposredno okolje. Posteljno perilo zamenjamo, operemo in prekuhamo. Žimnice, odeje, blazine, oblazinjeno pohištvo, preproge in drugo zaprašimo s Pitroid praškom ali sorodnim preparatom. V prostoru, v katerem smo izvršili zaprašitev ne smejo biti ljudje, živali ali živila. Po zaprašitvi prostor za 3 ure zapremo. Po 3 urah prostor dobro prezračimo, otresemo napršene odeje, žimnice in ostalo skrtamo in odstranimo preostali preparat s sesalnikom za prah. Pri delu si zavarujemo oči in usta. Po končanem delu si dobro umijemo roke in obraz z milom.

Pri močni in trdovratni ušivosti v družini lahko opravi dezinfekcijo – razuševanje prostorov in opreme strokovna ekipa DDD pri Zavodu za socialno medicino in higieno Gorenjske Kranj.

Dr. ALMA VADNJAL

GESLO „VSI NA TRIM“ JE IZZVENELO V PRAZNO

Že četrty teden so predstavniki komisij mladine Elektromehanike zaman čakali na startu TRIM steze pri Vočanu v Kranju, da bi prišli več kot trije, ali štirje obiskovalci iz krajske Iskre.

Nihče se ne more izgovarjati na slabo obveščenost, saj smo nalepili okoli 70 plakatov z zelo jasnim tekstom, bilo je tudi obvestilo v tem glasilu; po ozvočenju smo o tem obvestili vse, rekreacije potrebne sodelavce.

Pogovarjal sem se z udeleženci, ki so se odzvali naši akciji.

Kuralt Janez, 20 let, je vsakič prišel na trim. Na vprašanje, kaj meni o tej akciji mladine pa je takole povedal:

„Glede na število delavcev v Elektromehaniki me čudi, da je udeležba tako skromna. TRIM se mi zdi koristen, ker se lahko v zmerni meri razgibam. Tudi v službi se dobro počutim, se pravi, da TRIM vpliva tudi na delovne sposobnosti. Organizatorji nam med vajami tudi pomagajo, tako, da sem stezo premagoval brez večjih težav. Že prej sem dostikrat tekel po gozdu in delal vaje, vendar sem kmalu izgubil voljo in prenehal. V skupini pa je veliko lažje in bolj zanimivo, ker se tu srečujem s svojimi sodelavci, le žal jih je na trimu zelo malo.“

Želim, da bi nas bilo vsak ponedeljek na trimu čim več, saj to ne bo nikomur škodilo, kvečjemu koristilo.“

Martina Podakar:

„Rada hodim v hribe in se vozim s kolesom. Udeležila sem se spomladanskega trim teka in šla večkrat sama na trim in tekla po gozdu. Vesela sem, da ste organizirali trim tek vsak ponedeljek, saj je to zelo koristno. Organizacija in obveščenost je dobra, le to me čudi, da nas je vedno tako malo.“

Družba je prijetna, vaje so zanimivejšje, saj si vsi pomagamo. Po prvem teku sem bila zaradi nerednega „trimčkanja“ precej utrujena, drugič pa je bilo že lažje in sem se naslednji dan v službi počutila zelo dobro. Menim, da so vzroki za slabo udeležbo globlji — družbeni.“

Verjetno bi vsak od udeležencev podobno povedal. Besedo pa dajem tudi referentu za šport v Elektromehaniki Rajku Kožarju: „Trim steza je nujna, če hočemo pomagati človeku pri pospeševanju gibanja. Vsak bi moral petkrat tedensko živahno prehoditi 5 km, ali preteči vsaj 2 km.“

Trim stezo lahko uporablja vsakdo ob vsakem času. Ni potrebno članstvo v društvih. Človek se giblje v gozdu na svežem zraku. Vsak posameznik lahko prilagodi obremenitev svojim sposobnostim. Potrebno je malo dobre volje in prepričanje, da nam je športna aktivnost potrebna.

Kdor tako misli, bo prav gotovo našel tudi nekaj prostega časa za obisk trim steze.“

Tudi jaz sem kot član organizacijske ekipe vselej na trimu. Imam

čuden občutek, kot da smo maloštevilni udeleženci drugačni od vseh ostalih. Ti morda svoj prosti čas izkoristijo za druge hobije, morda nekoristne, v stilu visoko razvite potrošniške družbe, ki skuša ljudi zamotiti z vsemi mogočimi in nemogočimi načini, kako preživeti in doživeti svoje življenje v večnih užitkih brezskrbnega in udobnega življenja.

Vprašujem se, ali bodo trim steze ostale samo modne muhe, ki zamrejo, ali bo to stalna oblika, ki bo slabila in ali bo zaživela.

Torej vsak ponedeljek ob 17. navsilenje na trim stezi pri Vočanu, vas pričakujemo. Le korajžno, upam da niste med tistimi, ki si ne upajo v trenerki prikazati v javnosti.

Borut Dvoršak

V Gueseli smo preizkusili naše plezalske veščine.

V DOLOMITIH

V tej sloviti alpski skupini, na južnem Tirolskem, smo se za konec tedna v prvih jesenskih dneh potepali planinci Elektromehanike.

Skala je tu na nekaterih mestih podobna marmorju, na drugih pa apnencu. Pravijo, da je kamnina iz kalcij-magnezijevega karbonata. Najvišji vrh je (poznani predvsem smučarjem) Marmolada s preko 3300 metri nadmorske višine. Gorovje sestavljajo ogromni skladi in skale, naložene tu vodoravno tam navpično, zob časa pa jim je izoblikoval občudovanja vredne oblike. Visoke prepadne stene, pravcate arene, svetlišča, demoni ...

Tudi Schiara nad Bellunom je del tega. Mi smo nanjo prišli mimo Koče sedmih alpinistov in bivaka Bernardina, sestopili smo mimo bivaka Marmol (pot je dobro zavarovana, toda zelo zračna; sama stena se nad kočo navpično dviga približno 800 metrov visoko). Čeprav je nam manj znana, je bil obisk te gore lepo doživetje.

Drugo bolj znano področje, kjer smo se povzpeli na Monte Paterno (2746 m), to je smučarska Cortina d'Ampezo. Od koč Lavaredo je le dobra ura vzpona po sicer nenavadni poti — skozi kaverne. Pod njimi leži koča „Tri cine“. Tudi se mogočno pno pod sinje nebo tako zelo opevane Tri cine, tu je Misorinsko jezero in tam proti Dobbiacu se zrcali še jezero Landro. To so zares slikovita področja, vredna ogleda.

L. P.

Peter Šiler pri svoji opremljeni na igrišču.

GOLF — ŠPORT MIRU IN LE POTE

Pravi golf najbrž po večini poznamo le iz filmov. Več nas je videlo mini golf, ki pa še zdaleč ni tisto, kar je pravi golf. Zadnjič me je sončnega dne povabil na igrišče Golfkluba na Bledu Iskraš Peter Šiler iz TOZD Specialni elementi. Moram reči, da mi je odkril vrhano prgišče lepote, elegance in miru.

Kaj je pravzaprav golf? Ne bi razlagal pravil igre. V bistvu je to od 10 do 12 kilometrov poti po čudovitem travniku, poraščenem z angleško travo, lepo pristrizeno. Spotoma dva do trije igralci udarjajo vsak svojo žogico in jo s čim manj udarci spravijo v določene jamice. Udarci so silni. Peter Šiler je naprimer z enim udarcem žogico v točni smeri udaril do 200 metrov daleč, drugič malo manj, nato pa z dvema preciznima „udarčkoma“ spravil žogico v jamico. In naprej se stvar ponovi na novem, drugače razgibanem zemljišču.

Za udarce različnih jakosti in potreb uporabljajo igralci 14 različnih palic, ki jih nosijo v torbi na hrbtu, ali pa jih za sabo vozijo na malem vozičku.

Igrišče je dolgo okrog 6 kilometrov, ker pa igralec hodi sem in tja, z enega področja na drugega, včasih tudi išče žogico, ki je ušla iz igrišča, naredi med eno igro kar 10 do 12 kilometrov.

Igrišče so pravzaprav nanizane velike jase med drevjem in travniki. Morda je to še največja lepota, zlasti na blejskem igrišču, ki ima v ozadju Prešernovo Vrbo, še bolj zadaj pa Stol in druge karavanske vrhove. Igrišče je pravzaprav velik park z bori, brezami in drugim drevjem, ki obkroža jase.

Tako si pri tej igri veliko na svežem zraku, mnogo se giblješ ni pa naglice, saj čas tu ne igra nobene vloge. Tako se v miru in tihi naravi razgiblješ, nadihaš in navžiješ lepote. Igra pa vleče na pot! Večina ljudi ima zmotno mnenje, da je golf igra boga-

ZAHVALA

Ob izgubi mojega dragega očeta

ANTONA HRASTNIKA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem montaže elektronskih enot TOZD ATC za izraze sožalja in denarno pomoč

hčerka Dragica Guzelj

ZAHVALA

Ob izgubi najine drage mame

MARIJE PORENTA

se najlepše zahvaljujeta sodelavcem ključavničarske delavnice TOZD Vzdrževanje in sodelavcem stiskanih delov TOZD TEA za podarjene vence, izraze sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti.

Zdravko Porenta in
Marinka Novak

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrija za elektriko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana.

Glavni urednik: Bogo Mohor, odgovorni urednik: Dušan Željeznov, tehnični urednik: Janko Colnar — Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Elektromehanika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE) in Marko Rakušček (Avtoelektrika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA — DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

tašev. Zastopnik slovenskega izvršnega sveta je pred leti na otvoritvi rekel, da je ta šport kot nalašč za delavce, ki so vse dopoldneve v trušu v zaprtih prostorih, za tiste, ki sedijo za risalnimi deskami in pisalnimi mizami in so potrebni gibanja na svežem zraku.

Poleg tega je ta šport tudi cenejši, npr.: od smučanja. Poiskal sem predsednika kluba Jožeta Ostermana in ga prosil, naj za Iskraš pove, kakšne so možnosti za vpis v klub, ali samo za igranje. Osterman je živahen mož, navdušen za golf in mi je rad povedal pogoje: „Člani našega Golfkluba Bled plačajo letno članarino 300 din in 2000 letno za neomejeno število iger. Član je lahko vsakdo. Novi član kluba najprej pod vodstvom poklicnega trenerja opravi 5 — 10 ur „vajeniške dobe“, nato pa lahko igra s člani kluba, kot vsi ostali. Blejci si prizadevajo, da bi ta simpatični in koristni

šport bolj popularizirali. Radi bi klube ustanovili tudi po drugih krajih, čeprav morda za začetek na manjših terenih.

Na žalost je blejsko golf igrišče edino v Jugoslaviji. Drugod po svetu je ta šport veliko bolj razširjen. Naš klub ima 80 rednih članov. Mnogo pa prihajajo igrati tujci, ki pravijo, da je naše igrišče čudovito, zaradi lepe planinske okolice in bližnjega Bleda pa mu pravijo nekateri kar raj.

Oprema za igro, palice, torba, voziček in posebni čevlji stanejo okrog 2000 din. Mislim, da v primerjavi s smučarsko opremo to ni preveč. Posebno še, če upoštevamo, da sezona igranja traja okrog 8 mesecev na leto.“

Torej smo Iskraši posebej povabljeni, da se pridružimo Golfklubu in dvema Iskrašema, ki sta že člana: Petru Šilerju iz Ljubljane in Anici Pangerc iz Iskre v Otočah.

F. Kotar

Najprej koncentracija, nato precizen udarec.

Peter Šiler in predsednik kluba Osterman Jože pred klubsko stavbo.

Stop - pri zeleni luči

V mestih, kjer so semaforizirana in semaforizirana križišča močno obremenjena z gostim prometom, zelo pogosto prihaja do prometne gneče. Takšna slika se nam nudi posebno v dneh ko vladajo slabe vremenske razmere (dež, sneg, megla). Tedaj so križišča popolnoma zasedena in neprevozna. Pooblaščenim osebam (miličnikom) je zelo težko normalizirati promet. Zakaj prihaja do take prometne gneče?

Iz voznike prakse je razvidno, da je voznikom zelo težko ustaviti svoje vozilo pred semaforjem, ko na njem zagori rumena luč. Po členu 45, točka 3, Temelnjega zakona o varnosti v cestnem prometu, pomeni prižgana rumena luč, da je prepovedan promet za vsa vozila, razen za tista vozila, ki so v trenutku, ko se prižge rumena luč, od semaforja toliko oddaljena, da se ne morejo varno ustaviti, ne da bi zapeljali mimo njega.

Do velikih prometnih nesreč v križiščih prihaja prav zaradi tega, ker se vozniki ne zavedajo pomembnosti rumene luči, ali pa je ne spoštujejo. Voznik mora dodobra oceniti prometne okoliščine, če želi pravočasno ustaviti pred rumeno lučjo. Ocenjevanje je odvisno od hitrosti njegovega vozila, stanja ceste in gostote prometa na njej, vremenskih razmer, hitrosti vozil pred njim ter drugih prometnih okoliščin. Zaradi nepravilnega ocenjevanja teh okoliščin, posebej pa zaradi neprimerno hitrosti lastnega avtomobila, se lahko zgodi, da voznik prevozi rumeno luč in ... rdečo luč, ki je zaradi nevarnosti, sploh ne smemo omeniti.

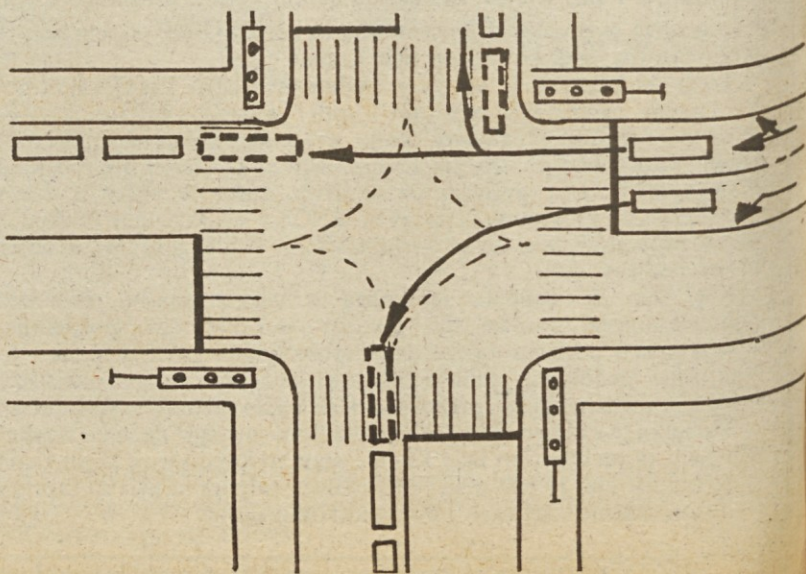
Pri zeleni luči, ki pomeni prost prehod vozilom in drugim udeležencem v prometu, je položaj podoben prejšnjemu. Tedaj vozniki vozijo naprej, vendar ne z občutkom strahu, ali s slabo vestjo, da so ali niso prevozili rumene luči, ampak z občutkom voznika, ki ima absolutno prednost glede vožnje v križišču, ker ima zeleno luč na semaforju.

Takšno ravnanje voznikov je napačno. Res je, da zelena luč dovoljuje prehod vozilom skozi križišče, toda ne vsakokrat in ne absolutno. Temeljni zakon o varnosti v cestnem prometu, člen 48., je zelo dobro pojasnil ta položaj. Ta člen pravi, da voznik, ki mu je s svetlobnim prometnim znakom dovoljena vožnja v križišču, ne sme zapeljati nanj, če je promet tako gost, da bi se zaradi tega moral očitno ustaviti v njem in bi na ta način pri spremembi svetlobnega znaka oviral, ogrožal, ali pa celo onemogočil promet vozil, ki prihajajo z bočnih križišč. Ta člen prepoveduje vožnjo skozi križišče pri zeleni luči, če v križišču stojijo vozila, ki se očitno ne morejo premakniti naprej. Za ilustracijo si oglejmo sliko 1.

Zadnja vozila nepremičnih kolon za vožnjo naravnost, zavijanje v levo in v desno, stojijo v križišču (avtomobili narisani s prekinjenimi črtami). Pri zeleni luči vozniki za vožnjo naravnost, zavijanje v levo in v desno, pod nobenim pogojem ne smejo zapeljati v križišče, ker bi se v njem očitno ustavili in pri spremembi svetlobnega znaka onemogočili promet z bočnih križišč.

Zaradi tega mora vsak voznik pri zeleni luči čakati pred semaforjem, oz. pred križiščem. Zapeljal bo v križišče samo takrat, ko bo imel zeleno luč na semaforju in ko se bo prepričal, da se pri ponovni zaustavitvi kolone vozil, ne bo ustavil v križišču.

—VEK—

Če želite letni oddih na južnem morju, lahko greste čez Bosno. Poti je več. Zelo primerna pa je tista, ki gre od Okučanov proti Mostarju. Ko pridete do Bosanske Gradiške, morate biti nekoliko previdni, vprašati mimoidočega za smer ceste, ker sta na samem vходу tega mesta postavljena prometna znaka, ki vas lahko popolnoma zmedejo.

Gre za prometna znaka izrečne odredbe „Prepovedan promet za vprežna vozila“, ki je postavljen zgoraj in za prometni znak „Obvezna smer vožnje v levo“ za vsa vozila, ki je postavljen spodaj na stebri, glej fotografijo. Vsak znak ima veljavnost zase. Zgornji pravi, da je prepovedana vožnja naravnost ali pa od znaka naprej kamorkoli za vprežna vozila in spodnji, ki pravi, da vsa vozila morajo obvezno voziti v levo.

Če so prometni organi mislili dati obvezno vožnjo v levo samo vprežnim vozilom, potem bi to storili edino z dopolnilno tablo. Na njej bi pojasnili, za katera vozila je obvezna vožnja v levo in jo dodali spodnjem prometnem znaku.

Upoštevajoč spodnji prometni znak, zapeljal sem na levo stran, od tod naprej v mesto in ... čez pol ure, vprašujoč mimoidoče, sem šele prišel na pravo cesto.